

เรื่องสอบธรรม

ของ

สนามหลวงแผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๓

สงวนลิขสิทธิ์

เรื่องสอบบรรณ ของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓

ฝ่ายวิชาการ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ISBN : ๘๗๘-๘๗๔-๔๕๖-๑๕๒-๕

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

จำนวน : ๖,๕๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดคหมามกุฎราชวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐-๒๒๘๐-๗๖๘๒, ๐-๒๖๒๕-๐๕๖๑, ๐-๒๖๒๕-๐๕๖๒

โทรสาร. ๐-๒๖๒๕-๐๕๖๓

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร :

สมเด็จพระวันรัต

วัดบวรนิเวศวิหาร

พระพรหมมุนี

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระธรรมรัตนดิลก

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระเทพเจติยาจารย์

วัดโสมนัสวิหาร

พระสุธีรัตนภรณ์

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระชินวงศเวที

วัดตรีทศเทพ

พระกวีวราญาณ

วัดตรีทศเทพ

พิมพ์ / รูปเล่ม : พระวินัยเมธี

วัดสัมพันธวงศ

พระกฤษณะ ชุตติภณโ

วัดบวรนิเวศวิหาร

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓๑๔-๓๑๖ ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

นายพีรพล กนกวลัย ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. ๐-๒๒๒๒๓-๓๓๕๑, ๐-๒๒๒๒๓-๕๕๔๘

คำนำ

การศึกษาเป็นรากฐานให้เกิดปัญญา เมื่อมีปัญญาได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาด
รู้ในสิ่งที่ควรรู้ ละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้น ผู้นับถือพระพุทธศาสนาพึงศึกษาและค้นคว้า
หาความรู้เกี่ยวกับคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เฉพาะในประเทศไทย
ซึ่งมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ สามารถศึกษาได้ทั้งฝ่ายปริยัติและฝ่ายปฏิบัติ

ศกนี้ สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดจัดสอบธรรมสนามหลวงเป็น
๒ สมัย คือ สมัยแรก สอบนักธรรมชั้นตรี ๔ วัน ในพรหมกาล ตรงกับวันที่
๑๗ - ๑๘ - ๑๙ - ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อให้พระนวกะได้ศึกษาและ
เข้าสอบธรรมสนามหลวง สมัยสอง สอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ๔ วัน
ตรงกับวันที่ ๒๒ - ๒๓ - ๒๔ - ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ และ
ธรรมศึกษาทุกชั้น สอบ ๑ วัน ๔ วิชา วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ในปีนี้ สนามหลวงแผนกธรรมได้ถวายพระเถรานุเถระเป็นผู้แทน
แม่กองธรรมสนามหลวงปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำข้อสอบไปเปิดสอบยังสนามสอบ
ทุกแห่ง พระสังฆาธิการตั้งแต่เจ้าสำนักเรียน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค และ
ผู้บริหารการศึกษาได้ถวายความอุปถัมภ์ให้ความร่วมมือ ในการจัดสอบธรรม
สนามหลวงเป็นอย่างดี การจัดสอบธรรมสนามหลวงจึงเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์
ยุติธรรม เกิดความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

สนามหลวงแผนกธรรม ขอนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านพุทธศาสนิกชน
ที่ถวายเป็นอุปัถัมภ์สนองงานพระพุทธศาสนาส่วนนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง	๑
ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง	๗
หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน	๑๑
วิธีตรวจในสนามหลวง	๒๕
ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๔๕	๓๗
ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๓	๔๕
ระเบียบปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง สำนักเรียนส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๓	๘๕
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร	๙๕
หลักเกณฑ์การเรียงลำดับและข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง	๑๐๕
ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร	๑๐๗
รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด	๑๑๑
คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและ ปรับปรุงปัญหาข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๓	๑๑๕
สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓	๑๓๑
ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓	๑๔๑
– นักธรรมชั้นตรี	๑๔๑
– นักธรรมชั้นโท	๑๕๓
– นักธรรมชั้นเอก	๑๖๖

ปัญหาและเฉลยข้อสอบธรรมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓	๑๘๓
- ธรรมศึกษาชั้นตรี	๑๘๓
- ธรรมศึกษาชั้นโท	๒๒๐
- ธรรมศึกษาชั้นเอก	๒๕๗

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕	๒๖๕
บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบกฎกระทรวง ฯ	๓๐๕
กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯ	๓๑๓
พระราชบัญญัติกำหนดวิถีสถานะ ฯ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๗	๓๑๕
พระราชบัญญัติกำหนดวิถีสถานะ ฯ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๐	๓๒๕
ประวัตินักธรรม	๓๓๕
ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๔๑
คณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๔๕
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๕๑
เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๕๔
บุคลากรและเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๕๘
การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่	
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๓	๓๖๓
หมายเลขโทรศัพท์คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	๓๗๕
หมายเลขโทรศัพท์และโทรศัพท์ภายในสำนักงาน	๓๘๕
หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ	๓๙๑
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง	

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๓

๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๓

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๓ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนาของท่านทั้งหลาย ตามสมควร

การศึกษาพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นครั้งสมัยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ แบ่งเป็น ๒ คือ คันถุระ ๑ วิปัสสนาธุระ ๑ กำหนดให้ ต้องถือนิสสัยในสำนักพระอุปัชฌาย์อย่างน้อย ๕ ปี เพื่อรับการศึกษาอบรมฝึกฝนตน ให้สามารถที่จะปกครองตนเองและผู้อื่นได้ การศึกษาพระพุทธศาสนามี ๓ ระดับ คือ ปรียัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ การศึกษาพระปริยัติธรรมจึงเป็นปรากฏการณ์แรก ในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนาไว้ เพื่อให้เข้าใจพระธรรมวินัย สามารถนำไป ประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และได้รับผลคือความสงบสุข

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของประเทศไทย มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ศาสนธรรม ศาสนพิธี ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล และศาสนสถาน โดยที่ ศาสนธรรมมีความสำคัญที่สุด คณะสงฆ์โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

จึงกำหนดให้ผู้บวชในพรรษา ได้ศึกษาศาสนธรรมและเข้าสอบธรรมสนามหลวง
ในวันนี้ หากท่านทั้งหลายนำสาระของพระพุทธศาสนาที่ได้ศึกษามาใช้ในการ
พัฒนาตน เป็นโอกาสดีที่จะช่วยแก้ปัญหาทั้งของตนและสังคม ให้เกิดสันติสุขได้
ตามความมุ่งหมาย อันจะอำนวยคุณประโยชน์เป็นอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ จึงเป็นอีกวาระหนึ่งที่จะแสดงถึง
ความเจริญงอกงามและความสถาพรมั่นคงของพระพุทธศาสนา เพื่อทดสอบ
ความเข้าใจและความมั่นใจถึงภาวะที่แน่นแฟ้นในพระพุทธศาสนา ให้มั่นใจว่า
เราทั้งหลายมีภูมิคุ้มกันต่ออันตรายทั้งจากภายในและภายนอก และพร้อมที่จะ
ธำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้เจริญต่อไป

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการ
ผู้กำกับห้องสอบ และผู้มีส่วนทุกฝ่ายทุกท่าน ที่ได้ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน
พระธรรมวินัยที่ผ่านมา และได้ช่วยจัดสอบธรรมสนามหลวงด้วยความบริสุทธิ์
ยุติธรรมในครั้งนี้

ขออานุภาพแห่งคุณพระไถ่รัตนัน และความดีอันพิสุทธิ์ ที่ทุกท่านได้ตั้งใจ
บำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยอำนวยพรให้ทุกท่าน ถึงความงอกงาม
ไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสพความเจริญรุ่งเรืองตลอด
กาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๓

๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวง สมัยสอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร เป็นการสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก และ ธรรมศึกษาทุกชั้น โอกาสนี้ขอปรารภกับท่านทั้งหลายตามสมควร

การศึกษาพระพุทธศาสนามี ๓ ระดับ คือ ปรีชาปฏิบัติ และปฏิเวธ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ความเข้าใจมาอบรมฝึกฝนตนให้เป็นผู้มีความรู้ดี ประพฤติดี และปฏิบัติชอบ การศึกษาพระปรีชาธรรมจึงเป็นประการด่านแรก ในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา ให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจพระธรรมวินัย สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติได้โดยสุจริตธรรม ผลคือได้รับความสงบสันติสุข

พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของประเทศไทย หากพลเมืองได้ศึกษา หลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแล้วนำสาระของศาสนธรรมที่ได้ศึกษา มาใช้ในการพัฒนาตน ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จักเป็น

โอกาสดีที่จะช่วยแก้ปัญหาทั้งของคุณและสังคม ให้เกิดความสามัคคี ความสงบ
สันติสุขได้ตามความมุ่งหมาย อันจะอำนวยประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

การสอบธรรมสนามหลวง จึงเป็นอีกวาระหนึ่งที่จะแสดงถึงความเจริญ
งอกงามและความศรัทธามั่นคงของพระพุทธศาสนา เพื่อทดสอบความเข้าใจและ
มีความมั่นใจว่าเราทั้งหลายมีภูมิคุ้มกันต่ออันตรายทั้งจากภายในและภายนอก พร้อม
ที่จะธำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้เจริญต่อไป

ขอขอบคุณและอนุโมทนาทุกฝ่าย ที่ได้ช่วยกันสนับสนุนการเรียนการ
สอนและการสอบธรรมสนามหลวง ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บริสุทธิ์ ยุติธรรม

ขออนุภาพแห่งคุณพระไตรรัตน์และคุณความดีทั้งมวล ที่ทุกท่านได้ตั้งใจ
บำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยอำนวยพรให้ทุกท่าน ถึง
ความงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสพความเจริญ
รุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร

กรุงเทพมหานคร

**ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต
เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง**

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มหาเถรสมาคม ๑๓ องค์ มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน ประชุมที่ตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร ปรารภการสอบไล่ธรรมวินัยและบาลีสนามหลวงว่า ก่อนนักเรียนจะสอบ เจ้าหน้าที่อ่านประกาศของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ห้ามถามกัน บอกกัน เป็นต้นเสมอ ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ยังมีนักเรียนทำทุจริตในเวลาสอบทุกปี จึงคือล่วงคำสั่งทำทุจริตผิดมรรยาทของพระเถร ส่อว่าความรู้ที่เล่าเรียนไว้ไม่ให้ผลดี เป็นกิริยาที่เลวทรามเสียหายทั้งตนและพระศาสนา ไม่มีธรรมเป็นเครื่องอบรมพอ มีนิสัยหยาบ ไม่มีหิริโอตตปัทมธรรมที่เป็นของละเอียด ไม่เป็นอาชญา พอที่จะปราบปรามได้ เสื่อมศรัทธาเสื่อมใสของมหาชนที่เคารพนับถือ เป็นที่ดูหมิ่นของพาทิรภคชน ฯ

มหาเถรสมาคมมีความเห็นร่วมกัน จึงให้ประกาศว่า

๑. ต่อไปนี้นักเรียนใดฝ่าฝืนทำทุจริตในเวลาสอบด้วยประการใด ๆ สนามหลวงจักลงโทษห้ามไม่ให้เรียนนั้นเข้าสอบ ในสนามหลวงมีกำหนด ๕ ปี ถ้าพ้นกำหนด ๕ ปี แล้วทำทุจริตอีก ห้ามไม่ให้สอบจนตลอดชีวิต
๒. ถ้าเจ้าหน้าที่ทำการเกี่ยวกับการสอบ ผู้ใดทำทุจริต เช่น ช่วยบอกนักเรียน หรือมีเจตนาทำคั้นประโยชน์ให้รั่วเป็นต้น จักให้ลงโทษผู้นั้น ดังนี้

ถ้าผู้นั้นมีสมณศักดิ์ราชทินนาม จักขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอดจากสมณศักดิ์ ถ้าผู้นั้นเจ้าคณะตั้ง จักให้ถอดเสียจากสมณศักดิ์ จักให้ลงทัณฑ์กรรมตามสมควรแก่โทษ และไม่ให้เกี่ยวข้องกับสนามหลวงอีก ฯ

๓. ถ้าแม่กองหรือกรรมการ เห็นประโยชน์ไหนน่ารังเกียจว่า สอบเป็นทุจริต เช่นดูของผู้อื่น ไม่ใช่สอบด้วยความรู้ของตน เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่หรือแม่กองตั้งกรรมการขึ้นตามสมควรแล้ว วินิจฉัยด้วยความเห็นชอบพร้อมกันหรือตามส่วนข้างมาก แล้วจัดทำไปโดยชอบ ฯ

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

กรมหลวงชินวราลริวิวัฒน์

**หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา
ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน**

หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา
ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

นักธรรมชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบ ด้วย ๑ สุภาษิต บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่ อ้างมานั้นต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนด ให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและกิริยาปฏิบัติ

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒-๓ ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุตเทว) ศาสนพิธี เล่ม ๑

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาท แผนกวินัยบัญญัติ, วินัยมุขเล่ม ๑

นักธรรมชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาษิตอื่น มาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิต นั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่ อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมวิภาคพิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาอนุพุทธประวัติ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อ้นกล่าวเฉพาะ ประวัติพระสาวก สังคีตติกา ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุตเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยให้พิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๑-๒

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นโท
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

นักธรรมชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภายิต เล่ม ๓

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภายิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภายิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภายิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภายิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมโดยปรมัตตเทศนา

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตตปฏิบัติทาและสังสารวัฏ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มหาสติปัญญาฐาน คิริमानนทสูตร

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุกุพุทธประวัติกับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑-๒-๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุตเทว)
พุทธานุกุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์
ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยมีสังฆกรรมเป็นต้น

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๓ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นเอก
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) ทานวรรค
- ๒) ปาปวรรค
- ๓) ปุญญวรรค
- ๔) สติวรรค
- ๕) สीलวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย
๑ สุภาษิต บอกชื่อกัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น
ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียน
ลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิหิปฏิบัติ
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทูกะ หมวด ๒

ธรรมมีอุปการะมาก ๒

ธรรมเป็นโลกบาล ๒

ธรรมอันทำให้งาม ๒

บุคคลหาได้ยาก ๒

ติกะ หมวด ๓

รัตนะ ๓

คุณของรัตนะ ๓

โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓

ทุจริต ๓

สุจริต ๓

อกุศลมูล ๓

กุศลมูล ๓

สัพปุริสบัญญัติ ๓

บุญกิริยาวัตถุ ๓

จตุกกะ หมวด ๔

วุฑฒิ ๔

จักร ๔

อกติ ๔

ปธาน ๔

อธิษฐานธรรม ๔

อิทธิบาท ๔

ควรทำความไม่ประมาทในที่ ๔ สถาน

พรหมวิหาร ๔

อริยสัจ ๔

ปัญจกะ หมวด ๕

อนันตริยกรรม ๕

อภิณหปัจจเวกขณะ ๕

ธัมมัสสวนานิสงส์ ๕

พละ ๕

ขันธ ๕

ฉักกะ หมวด ๖

การวะ ๖

สาราณียธรรม ๖

สัตตกะ หมวด ๓

อริยทรัพย์ ๓

สัพปุริสธรรม ๓

อัญญกะ หมวด ๘

โลกธรรม ๘

ทศกะ หมวด ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

คิหิปฏิบัติ

จตุกกะ หมวด ๔

ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ ๔

สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔

मितตปฏิรูป ๔

มิตรแท้ ๔

สังคหวัตถุ ๔

ธรรมของฆราวาส ๔

ปัญญาะ

มิจฉาวณิชา ๕

สมบัติของอุบาสก ๕

ฉีกะ

ทิศ ๖

อบายมุข ๖

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒-๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) และศาสนพิธี
เล่ม ๑ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือเบญจศีลเบญจธรรมของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(เจริญ ญาณวรเถร)

ธรรมศึกษาชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อิตตวรรค
- ๒) กัมมวรรค
- ๓) จันติวรรค
- ๔) ปัญญาवรรค
- ๕) เสวนาวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมา
ประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภายิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิต
นั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภายิตที่
อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้
กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

กัมมัฏฐาน ๒

กาม ๒

บุชา ๒

ปฏิบัติธรรมา ๒

สุข ๒ (กายิกสุข - เจตสิกสุข)

ติกะ หมวด ๓

อกุศลวิตก ๓

กุศลวิตก ๓

อัคคี ๓

อธิปไตยยะ ๓

ญาณ ๓ (สังขญาณ)

ตัณหา ๓

ปาฎิหาริยะ ๓

ปีฎก ๓

พุทธรจริยา ๓

วิภูษะ ๓

สติกา ๓

จตุกกะ หมวด ๔

อปัสเสนธรรม ๔

อัปมััญญา ๔

พระอริยบุคคล ๔

โอฆะ ๔

กิจในอริยสัจ ๔

บริษัท ๔

บุคคล ๔

มรรค ๔

ผล ๔

ปัญจกะ หมวด ๕

อนุบุพพิกธา ๕

มัจฉริยะ ๕

มาร ๕

เวทนา ๕

ฉัฏกะ หมวด ๖

จริต ๖

ธรรมคุณ ๖

สัตตกะ หมวด ๗

วิสุทธิ ๗

อัญญกะ หมวด ๘

อวิชา ๘

นวกะ หมวด ๙

พุทธคุณ ๙

สังฆคุณ ๙

ทสกะ หมวด ๑๐

บารมี ๑๐

ทวาทสกะ หมวด ๑๒

กรรม ๑๒

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อันกล่าว
เฉพาะประวัติพระสาวก สังกัตติกา ปฐมสมโพธิกา พระนิพนธ์สมเด็จพระ
พระสังฆราช (ปยุตฺตเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนประวัติของพระสาวก จำนวน ๔๐ รูป

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสืออุโบสถศีลของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปยุตนาสิริ ป.ธ.๘) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นโท
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว
ธรรมศึกษาชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ในชั้นนี้ กำหนดขอย่อยการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อปปมาทวรรค
- ๒) จิตตวรรค
- ๓) ธรรมวรรค
- ๔) วิริยวรรค
- ๕) สามัคคีวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมา ประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต แลบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิต นั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่ อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตถปฏิบัติ

นิพพิทา

ปฏิบัติแห่งนิพพิทา

สังขาร

อนิจจลักษณะ

ทุกขลักษณะ

อนัตตลักษณะ

วिरาคะ

ไวยาจณ์แห่งวिरาคะ

วิมุตติ

วิมุตติ ๒

วิมุตติ ๕

วิสุทธิ

วิปัสสนาญาณ ๘

วิสุทธิ อีกรบรรยายหนึ่ง

วิสุทธิ ๗

สันติ

ปฏิบัติแห่งสันติ

นิพพาน

มติแห่งลัทธิภายนอก

มติข้างพระพุทธศาสนา

นิพพานธาตุ ๒

บาลีแสดงปฏิปทาแห่งนิพพาน

บาลีแสดงอนุปาติเสตนิพพาน

บาลีแสดงอนุปาติเสตนิพพาน

บาลีแสดงนิพพานทั้ง ๒ บรรยาย

บาลีใช้ ปรินิพพาน หมายถึงอนุปาติเสส

บาลีใช้ ปรินิพพุต แทนปรินิพพาน

มติปรารภพระพุทธเจ้าหลายพระองค์

ปฏิปทาแห่งนิพพาน

หนังสือสมถกรรมฐาน

หัวใจสมถกัมมัฏฐาน

กายคตาสติ

เมตตา

พุทธานุสสติ

กสิณ

จตุธาตววัตถานะ

สมถภาวนา

พระพุทธรูป

หนังสือธรรมสมบัติ

หมวดที่ ๑๐ วิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุพุทธประวัติ กับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓ ปฐมสมโพธิ
พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปสุสเทว) พุทธานุพุทธประวัติ
อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมาภิไธยชิโนรส

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือหลักสูตรกรรมบถของพระราชรัตนมุนี
(ชัยวัฒน์ ปญฺญาสิริ ป.ธ.๕) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นเอก
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

วิธีตรวจประโยคกรรมสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรมและธรรมศึกษาของสนามหลวงความประสงค์เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการ และจริยสมบัติ สืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของพระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามความจำบ้าง ความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี้เป็นเกณฑ์ตรวจ คำถามที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบ และอาจเหมือนกันได้หมดทุกคน ที่ถามความเข้าใจ ในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิด เหตุผลย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นประมาทในการตอบ คำเฉลยนั้นเป็นเพียงแนวทางให้กรรมการได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจได้สะดวก เป็นเพียงมติหนึ่งที่อาศัยหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบตรงกันทุกข้อ คงเป็นไปได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระฐีธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบปรนัย คือเลือกคำตอบที่บอกมาแล้วในแต่ละข้อ แต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียว นักเรียนจะต้องเลือกตอบข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิด

เป็นไม่ได้คะแนน เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิด
ไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรง
พระศาสนาหรือไม่ ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิทยาการ
ของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจพึงตั้งใจอยู่ในมัชฌัตตบุรุษ วางตนเป็นกลาง ถือความจริง
เป็นหลัก ถูก ว่าตามถูก ผิด ว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม
มุ่งทำกิจพระศาสนา สงเคราะห์กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนามาให้เป็นกรรมการนั้น ก็เป็นผู้ที่สนามหลวง
เห็นแล้วว่าทรงคุณธรรมควรแก่ฐานะ สมควรจะยกย่องให้เป็นผู้ตรวจความรู้
ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อความเป็นธรรม เพื่อความเสมอภาคแก่นักเรียน
ทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใด มีมติไม่ลงกันหรือขัดข้องอย่างใด
หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้น ให้ท่านชี้ขาดและพึงปฏิบัติตาม
โดยธรรม

อนึ่ง นักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้เงินเกินพอดี ถึงกับทำผิดระเบียบ
ของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่า เรียนธรรมสอบธรรม เป็นนักธรรม ขอให้
กรรมการทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรากำกับไปด้วย ลักษณะของใบตอบ
ที่ส่งทุจริต ดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง
วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นคนละคน เหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้

๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมาก ๆ เหมือนกับฉบับอื่น อันส่อว่าไม่ใช่ ความจำ ความรู้อันเป็นสำนวนของตน นี้แปลว่า คุณำตอบของคนอื่นหรือให้คนอื่นดูคำตอบ

๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอก เหมือนกันจริง ๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก่เหมือนกัน ใจคมาเหมือนกัน ตกข้อความเหมือนกัน นี่แสดงว่ามีผู้บอกให้ตอบ

๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่ง จงลงเลขศูนย์ นำเสนอประธาน กรรมการเก็บรวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้ เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อ มี ๑๐ คะแนน

๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลย ให้ลงเลข ๐

๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อย ให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ที่เลขหัวข้อใหญ่นั้น ๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลขจำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้น ๆ ไว้ที่เลขหัวข้อของข้อนั้น ๆ

๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้ว ให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ

๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ

และฉบับแรกของแต่ละปีก็ให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปี

๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระทั่ง ข้อสอบแต่ละวิชา มี ๕๐ ข้อ ๆ ละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ให้ ตรวจแต่ละฉบับแล้ว ให้นำข้อรวมคะแนนและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕.

๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาจากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกัน หลายคำตอบ ถือว่าข้อนั้น ๆ เป็นผิด ไม่ได้คะแนน หากมีรอย ชูด ลบ จีด ฆ่า ไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่านักเรียนตกลงใจตอบในข้อไหนได้ ก็ให้ตรวจไปตามนั้น

๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูป เมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจเสร็จแล้ว ให้กรรมการรูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข แล้วให้ลงนามกำกับไว้ทุกฉบับ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ สำหรับประโยชน์คนักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔ วิชา

แล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบได้
ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๓ นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจดูคะแนนของแต่ละ
วิชาที่ได้แล้ว หากมีวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน
แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ให้ถือว่าการ
สอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชา
ถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง สนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์
สอบตก

๓. การตอบสับข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนนเช่นเดิม คือแทนที่
จะได้ ๑๐ คะแนนเต็ม ก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อ
คงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าฉบับใดผิดมาก ไม่ได้แม้แต่
คะแนนเดียว ก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ตอบต้องได้คะแนนทุกวิชา จึงจะยอมรับรวมคะแนนให้
หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่ง ไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า
๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนน ปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้ว จะได้คะแนน
สูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม
สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ่างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนมาก
๗. สะอาดไม่ประอะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วยระเบียบ
เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกาศนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
ระเบียบจัดการสอบธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๔๕

เพื่อให้การสอบธรรมสนามหลวง ในสนามสอบส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระเบียบในการปฏิบัติงาน จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

๑. ประธานอำนวยการสอบมีอำนาจหน้าที่

- ๑.๑ ส่วนกลาง ในกรุงเทพมหานคร เจ้าสำนักเรียนที่เป็นสนามสอบ เป็นประธานอำนวยการสอบ
- ๑.๒ ส่วนภูมิภาค สนามสอบจังหวัด มีเจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานอำนวยการสอบ สนามสอบอำเภอ เจ้าคณะอำเภอ เป็นประธานอำนวยการสอบ
- ๑.๓ ประธานอำนวยการสอบแต่ละสนามแต่งตั้งกรรมการอำนวยการสอบได้ตามความเหมาะสม
- ๑.๔ สนามสอบแต่ละสนามจะมีผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง แต่งตั้งโดยแม่กองธรรมสนามหลวงเข้าร่วมปฏิบัติงาน
- ๑.๕ ประธานอำนวยการสอบแต่งตั้งเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ ในการจัดการสอบ

- ๑.๖ ประธานอำนวยการสอบจัดประชุมกรรมการอำนวยการสอบและกรรมการผู้กำกับห้องสอบ เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานก่อนการสอบอย่างน้อยหนึ่งวัน
- ๑.๗ ให้ประธานอำนวยการสอบและกรรมการอำนวยการสอบพิจารณาแก้ไขเหตุขัดข้องที่เกิดขึ้นก่อนการสอบ หรือขณะสอบ
- ๑.๘ ประธานและกรรมการอำนวยการสอบดำเนินการจัดการสอบและให้ความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ
- ๑.๙ ในขณะที่สอบ ประธานอำนวยการสอบไปปฏิบัติศาสนกิจตรวจเยี่ยมสนามสอบอื่น ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสนามสอบ ให้มอบหมายกรรมการอำนวยการสอบปฏิบัติหน้าที่แทน
- ๑.๑๐ ประธานอำนวยการสอบต้องดำเนินการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรม และตามที่ได้รับมอบหมายจากแม่กองธรรมสนามหลวง

๒. เลขานุกรสนามสอบมีหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำเอกสารการสอบธรรมสนามหลวง เช่น บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓, ศ.๗)
- ๒.๒ จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับใช้ในการสอบ เช่น ซองบรรจุใบตอบกระดาษ สำหรับเขียนสอบ
- ๒.๓ เก็บข้อสอบที่ได้รับจากประธานอำนวยการสอบไว้ในสถานที่ปลอดภัย
- ๒.๔ แจกข้อสอบแต่ละชั้นและวิชาให้แก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๒.๕ ทำบัญชีแสดงยอดจำนวนผู้สมัครเข้าสอบ สอบจริง ขาดสอบ และแก้ไข บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓, ศ.๓) ตามใบรายการแก้ไขที่ผิด ให้บัญชีเรียกชื่อ มีความถูกต้องแล้วบรรจุแยกซองโดยเฉพาะ

๒.๖ จัดทำรายงานการสอบธรรมสนามหลวงในสนามนั้น เสนอปัญหาที่พบ การแก้ไขปัญหา รายงานผู้ให้การอุปถัมภ์การสอบ รวบรวมเอกสารสำเนา คำสั่งของประธานสนามสอบเป็นต้น

๒.๗ เอกสารที่ต้องส่ง

ส่วนกลาง	นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก และ ธรรมศึกษาชั้นตรี - โท - เอก จัดส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค	นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น จัดส่งที่เจ้าคณะจังหวัด แล้วรวบรวมจัดส่งเจ้าคณะภาค

๒.๘ บอกสัญญาณเวลาแก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๒.๙ ร่วมลงนามกับประธานอำนวยการสอบ ในการเปิดซองข้อสอบ และการปิดซองบรรจุใบตอบ

๒.๑๐ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ประธานอำนวยการสอบมอบหมาย

๓. กรรมการผู้กำกับห้องสอบมีหน้าที่

๓.๑ กรรมการผู้กำกับห้องสอบต้องได้รับการแต่งตั้งจากประธานอำนวยการสอบ

- ๓.๒ เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้ว ต้องเข้ารับฟังการปฐมนิเทศ จากประธาน
 อำนวยการสอบ ตามวันและเวลาที่กำหนด
- ๓.๓ นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป สำหรับฆราวาสแต่งกายให้สุภาพ
- ๓.๔ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม
- ๓.๕ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนนักเรียน ตรวจโต๊ะ เก้าอี้และห้องสอบให้เรียบร้อย
- ๓.๖ ก่อนที่จะแจกข้อสอบ ต้องตรวจดูชั้น - วิชา ข้อสอบแต่ละวันให้ถูกต้อง
 ก่อนจึงแจกแก่ผู้เข้าสอบ
- ๓.๗ ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในห้องสอบ
- ๓.๘ ไม่น้อยกว่าให้ผู้เข้าสอบที่มาช้ากว่ากำหนด ๑๕ นาที เข้าห้องสอบ และ
 ไม่ให้ออกจากห้องสอบ
- นักธรรม** ห้ามออกก่อน ๓๐ นาที
- ธรรมศึกษา** ห้ามออกก่อน ๒๕ นาที
- ๓.๙ เก็บใบตอบเรียงลำดับตามเลขที่สอบ ตรวจเอกสารทุกอย่างครบถ้วนแล้ว
 บรรจุซอง นำส่งเลขานุการสนามสอบ
- ๓.๑๐ ในกรณีผู้ขาดสอบ ให้ขีดเส้นสีแดงทับเลขที่สอบ
- ๓.๑๑ ถ้ามีการทุจริตให้เขียนหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบ ลงชื่อกรรมการผู้กำกับ
 ห้องสอบไว้ด้วย
- ๓.๑๒ ถ้ามีปัญหาหรือข้อขัดข้องต้องรายงานให้ประธานอำนวยการสอบทราบโดยด่วน

๔. การจัดห้องสอบ

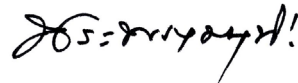
- ๔.๑ สนามสอบที่เป็นห้องโถง เช่น ศาลาการเปรียญ อาคารเอนกประสงค์ ซึ่งปกติจัดเป็นห้องสอบประจำปี ให้จัดเป็นห้องสอบได้เหมือนเดิม โดยจัดโต๊ะเก้าอี้นั่งสอบห่างกันพอสมควร
- ๔.๒ จัดสอบในห้องเรียนประจำ เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือโรงเรียนของหน่วยงานอื่น ๆ ควรตั้งโต๊ะประมาณ ๒๕ - ๓๐ โต๊ะ
- ๔.๓ โต๊ะที่เขียนข้อสอบและเก้าอี้ต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์
- ๔.๔ สนามสอบที่เป็นห้องโถง ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบอยู่ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านขวาและซ้าย ด้านละ ๑ รูป/คน หรือตามที่ประธานอำนวยการสอบเห็นสมควร
- ๔.๕ สนามที่สอบในห้องเรียนประจำ ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบ ด้านหน้า ๑ รูป/คน ด้านหลัง ๑ รูป/คน
- ๔.๖ ห้องสอบควรให้มีแสงสว่างเพียงพอที่นักเรียนสามารถอ่านเขียนคำตอบได้

๕. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าสอบ

- ๕.๑ นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป หรือแต่งกายให้สุภาพ
- ๕.๒ ต้องตรวจดูสถานที่สอบ เลขที่สอบ เพื่อความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
- ๕.๓ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนเวลา ๓๐ นาที ก่อนเข้าห้องสอบต้องได้รับอนุญาตจากกรรมการกำกับห้องสอบ

- ๕.๔ เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว นั่งประจำโต๊ะของตน ไม่นำหนังสือ ย่ามหรือ
สิ่งอื่นใดเข้าห้องสอบ นอกจากอุปกรณ์เครื่องเขียน
- ๕.๕ ห้ามขีดเขียนข้อความอื่นลงในใบตอบ นอกจากคำสั่งเกี่ยวกับคำตอบ
- ๕.๖ ห้ามสูบบุหรี่และกระทำการอื่นใดเป็นการรบกวนผู้สอบ
- ๕.๗ เมื่อสอบเสร็จและส่งใบตอบแล้ว ให้ออกจากห้องสอบ
- ๕.๘ ผู้เข้าสอบทุกรูปทุกคน ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำแนะนำของกรรมการ
ผู้กำกับห้องสอบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕

(พระพรหมมุนี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ

ในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักเรียนส่วนกลาง

พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนกลาง
พ.ศ. ๒๕๕๓

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ นักธรรมชั้นตรี กำหนดสอบวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันอาทิตย์-จันทร์-อังคาร-พุธ ขึ้น ๘-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วัน ๆ ละ ๑ วิชา ๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร นักธรรมชั้นโทและเอก กำหนดสอบวันที่ ๒๒-๒๓-๒๔-๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันจันทร์-อังคาร-พุธ-พฤหัสบดี แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วัน ๆ ละ ๑ วิชา ๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และธรรมศึกษาทุกชั้น กำหนดสอบวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. สนามสอบธรรมในส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้
สำนักเรียนต่าง ๆ รวมสอบในสนามสอบส่วนกลาง ดังนี้

- นักธรรมชั้นตรี จำนวน ๓๖ สนาม
- นักธรรมชั้นโท-เอก จำนวน ๑๓ สนาม
- ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก จำนวน ๓๔๗ สนาม

ดังปรากฏรายนามสนามสอบในเอกสารภาคผนวก

๒. กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวง
แผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษ
ชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นของที่สนามสอบแจกให้
ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหามาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น
นอกจากวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม สนามหลวงแผนกธรรมให้มาพร้อมกับข้อสอบ
แล้ว ห้ามใช้กระดาษใบตอบชนิดอื่น การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ
สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับ สำหรับธรรมศึกษา
ทุกชั้น วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่น
ให้ใช้กระดาษใบตอบของสนามหลวงแผนกธรรม ให้ทำตามคำสั่งในข้อสอบนั้น

๓. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ ประธานสนามสอบเป็นผู้กำหนดเลข
ประจำตัวผู้สอบในสนามสอบ ชั้นหนึ่ง ๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากสำนักเรียนที่ ๑
ไปจนถึงสำนักเรียนสุดท้ายในสนามสอบ

๔. การจัดห้องสอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชี จัด
สถานที่สอบและเลขที่นั่งสอบ แล้วแจ้งแก่นักเรียนผู้ขอเข้าสอบ ก่อนเข้าห้องสอบ

๕. กรรมการกำกับห้องสอบ ในห้องสอบหนึ่งๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าสำนักเรียน หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่น ๆ ด้วย

๖. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชี รับผิดชอบต่อ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบใน วันไหนบอกให้ชัดเจนด้วย

๗. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการที่กำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามยกเลิกเลขประจำตัวนั้นให้นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวเพื่อสอบแทน

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนคร่าวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าสำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สธ.๔) และบัญชีสำมะโนคร่าวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่กำหนด ๑ ชุด ก่อนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๙. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้เจ้าสำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สธ.๔) ที่มีจำนวนนักเรียนขอเข้าสอบ (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึก

ลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด
ส่งประธานสนามสอบ ที่กำหนด ๑ ชุด ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับ
วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๐. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น
ให้เจ้าสำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สธ.๔)
ที่มีจำนวนนักเรียนขอเข้าสอบ (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีผู้ขอเข้าสอบนัก
กรรม) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอ
เข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งที่สำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๓
ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๑. การจ่ายข้อสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าสำนักเรียนที่จัดการสอบ
หรือผู้ที่เจ้าสำนักเรียนมอบหมายมีหนังสือเพื่อรับข้อสอบกับเจ้าหน้าที่ ในวันขึ้น
๘ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น.
เป็นต้นไป ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๒. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลง
หมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้น ๆ ทุกรูป
และให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไร
ต้องบันทึกบอกให้ชัดเจน

๑๓. การเปิดซองข้อสอบ ในวันเปิดสอบทุกวัน เมื่อเปิดซองข้อสอบ
ถ้าปรากฏว่าไม่มีปัญหาที่สอบในวันนั้น (หากจะมีการบรรจุปัญหาข้อสอบผิดพลาด)
ให้ประธานสนามสอบสั่งให้นักเรียนอยู่ภายในห้องสอบ แล้วส่งผู้แทนไปขอปัญหา

จากสนามสอบที่ใกล้ที่สุดนำมาให้นักเรียนสอบ ให้สนามสอบที่มีข้อสอบมอบให้ โดยบรรจุของ (ตามแต่จะหาได้) อย่างมิดชิด ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แล้วมอบให้ไป

ส่วนของปัญหาข้อสอบที่บรรจุผิดพลาด ต้องปิดซองให้เรียบร้อย ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วส่งคืนสำนักงาน แม่กองธรรมสนามหลวง

๑๔. การใช้บัญชีรับใบตอบ บัญชีรับใบตอบให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ที่ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงออกแบบดังเช่นปีที่ผ่านมา โดยให้สำนักเรียน พิมพ์เลขประจำตัว วัด ชื่อ ฉายา นามสกุล อายุ พรรษา ให้เรียบร้อย เรียง ลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๒, ศ.๖) เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียน ตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับ ใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็นต์ เพราะจักรตรวจสอบลายมือได้ในกรณีมีปัญหา) ผู้สอบจะต้อง ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๑๕. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลข ประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปก

๑๖. ซองบรรจุข้อสอบทุกชั้นทุกวิชา ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งต่างหาก ส่งคืนไปที่สำนักงานแม่กองธรรม สนามหลวง

๑๗. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้

นอกเหนือให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน เขต/อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว แล้วรวบรวมส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๘. บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมชั้นตรี และ ชีดีบันทึกข้อมูลบัญชีรับใบตอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมบัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของ สนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งชีดีบันทึกข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๙. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดตรวจวันที่ ๓ - ๔ - ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ แรม ๑๑ - ๑๒ - ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ณ วัดยาง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒๐. การประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดประกาศวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันพฤหัสบดี แรม ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๑. การจ่ายข้อสอบนักธรรมชั้นโท-เอก เจ้าสำนักเรียนผู้เป็นประธาน สนามสอบ จัดทำรายงานพระสังฆาธิการผู้ที่จะนำปัญหาข้อสอบนักธรรม ชั้นโท-เอก ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อรับการแต่งตั้งเป็นผู้แทน แม่กองธรรมสนามหลวง และให้รับปัญหาข้อสอบมอบแก่ประธานสนามสอบ ในวันที่ ๒๒ - ๒๓ - ๒๔ - ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ทุกวัน ก่อนเวลาสอบ

๒๒. ธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าสำนักเรียนที่ดำเนินการจัดสอบธรรมศึกษา ส่งพระสังฆาธิการมารับข้อสอบ ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

๒๓. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาทุกชั้นเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้ากรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวัน ๆ และเป็นชั้น ๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน เขต/อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบที่เท่าไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ นักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นตรี ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และ ธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อ ให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อ ๆ ที่ ๑-๒ ๆ ล ๆ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒๔. บัญชีรับใบตอบและบัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ ให้เจ้าสำนักเรียน หรือประธานสนามสอบ รวบรวมบัญชีทุกประเภท และจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงพร้อมกระดาศใบตอบ

๒๕. การจัดพิมพ์บัญชีรับใบตอบลงแผ่นซีดีบันทึกข้อมูล ให้แก้ไขรายการที่ผิดในบัญชีรับใบตอบ และบัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓, ศ.๗) แล้วบันทึกลงแผ่นซีดี พร้อมนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อความสะดวกถูกต้องของข้อมูล ในการกรอกรวมคะแนน ประกาศผลสอบ และจัดพิมพ์ประกาศนียบัตรให้แก่

นักเรียนผู้สอบได้

๒๖. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท และกระฐ์ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท กำหนดตรวจวันที่ ๑๕-๑๖-๑๗-๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ - เสาร์ ขึ้น ๕-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโทและใบตอบธรรมศึกษาวิชาเรียงความแก้กระฐ์ธรรมชั้นตรี-โท ของสำนักเรียนส่วนกลาง จะดำเนินการตรวจ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง และศาลาแดง หน้าพระอุโบสถ วัดบวรนิเวศวิหาร ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๒๗. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๒-๒๓-๒๔-๒๕-๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ แรม ๑-๒-๓-๔-๕ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นเอก และใบตอบธรรมศึกษาชั้นเอก จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๒๘. บัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้ธรรมสนามหลวงชั้นตรี หลังทราบผลสอบธรรมสนามหลวงชั้นตรีประจำปีแล้ว ให้เจ้าสำนักเรียนส่งบัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) บัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๙. สำนักเรียนที่แยกสอบโดยเฉพาะ ให้เจ้าสำนักเรียนพิจารณาแต่งตั้งพระภิกษุผู้สามารถไปเป็นกรรมการควบคุมดูแลการสอบอย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๐. สำนักเรียนคณะเขต ให้เจ้าคณะเขตนั้น ๆ ตั้งคณะกรรมการ

อำนาจการสอบประจำสนามสอบนั้น ๆ อย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๑. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง ทำรายงานโดยตรงไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๒. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามท่านผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบนั้น ๆ ดำเนินการประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๓. ระเบียบอื่น ๆ นอกจากนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสนามหลวง แผนกธรรมทุกประการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

๑. สนามสอบนักธรรมชั้นตรีและธรรมศึกษาในส่วนกลาง สนามหลวง
แผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่างๆ สอบธรรมสนามหลวงในสนามสอบ ดังนี้
รวมสอบนักธรรมชั้นตรี และธรรมศึกษา ดังนี้

สำนักเรียน วัดมหาธาตุ วัดชนะสงคราม วัดเทพธิดาราม วัดราชบูรณะ
สอบที่ - วัดมหาธาตุ

สำนักเรียน วัดมหาธาตุ เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - วัดมหาธาตุ
- โรงเรียนวัดไตรสามัคคี
- โรงเรียนวัดสวนส้ม สมุทรปราการ

สำนักเรียน วัดชนะสงคราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดมหาธาตุ

สำนักเรียน วัดเบญจมบพิตรฯ สอบที่ วัดเบญจมบพิตรฯ

สำนักเรียน วัดเบญจมบพิตรฯ เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
- โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์)
- โรงเรียนวัดอัมพวัน
- โรงเรียนโยธินบูรณะ (วัดใหม่ทองเสน)
- วัดจันทรสโมสร
- โรงเรียนสุโขทัย (วัดสุคันธาราม)

สำนักเรียน	วัดสร้อยทอง	สอบที่	วัดสร้อยทอง
สำนักเรียน	วัดสร้อยทอง	เฉพาะธรรมศึกษา	
	สอบที่	-	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
		-	เรือนจำกลางคลองเปรม
		-	โรงเรียนวัดสร้อยทอง
		-	โรงเรียนวัดบางโพโสมาวาส
		-	โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา
		-	โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง
		-	โรงเรียนเวทวันธรรมมาวาส
สำนักเรียน	วัดพระพิเรนทร์	วัดมหรณพาราม	วัดสระเกศ
	สอบที่	-	วัดพระพิเรนทร์
สำนักเรียน	วัดพระพิเรนทร์	เฉพาะธรรมศึกษา	
	สอบที่	-	วัดพระพิเรนทร์
		-	โรงเรียนวัดชัยมงคล
		-	โรงเรียนปทุมวัน
		-	โรงเรียนสวนลุมพินี
สำนักเรียน	วัดมหรณพาราม	เฉพาะธรรมศึกษา	สอบที่ วัดพระพิเรนทร์
สำนักเรียน	วัดสระเกศ	เฉพาะธรรมศึกษา	
	สอบที่	-	โรงเรียนวัดสระเกศ
		-	วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร
		-	โรงเรียนสายปัญญา

- โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม
- โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย

- สำนักเรียน** วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสุทัศน์เทพวราราม
สอบที่ - วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
- สำนักเรียน** วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ
- สำนักเรียน** วัดสุทัศน์เทพวราราม เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- สำนักเรียน** วัดราชสิทธิาราม วัดอรุณราชวราราม วัดหงส์รัตนาราม
วัดโมลีโลกยาราม วัดนาคกลาง วัดสังข์กระจาย
คณะเขตบางกอกใหญ่
สอบที่ - วัดราชสิทธิาราม
- สำนักเรียน** วัดราชสิทธิาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดราชสิทธิาราม
- สำนักเรียน** วัดอรุณราชวราราม เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - วัดราชสิทธิาราม
- โรงเรียนเสตะเวชวิทยา
- โรงเรียนทวิธาภิเศก (มัธยม)
- โรงเรียนทวิธาภิเศก (ประถม)
- สำนักเรียน** วัดหงส์รัตนาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดราชสิทธิาราม
- สำนักเรียน** วัดโมลีโลกยาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดราชสิทธิาราม
- สำนักเรียน** วัดนาคกลาง เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดราชสิทธิาราม

สำนักเรียน	วัดสังข์กระจาย เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
สำนักเรียน	คณะเขตบางกอกใหญ่ เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม - โรงเรียนวัดท่าพระ
สำนักเรียน	วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดมหาพฤฒาราม วัดปทุมคงคา วัดหัวลำโพง วัดบพิตรพิมุข คณะเขตสัมพันธวงศ์ สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม
สำนักเรียน	วัดไตรมิตรวิทยาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - วัดไตรมิตรวิทยาราม
สำนักเรียน	วัดจักรวรรดิราชาวาส เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - วัดไตรมิตรวิทยาราม
สำนักเรียน	วัดบพิตรพิมุข เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - วัดไตรมิตรวิทยาราม
สำนักเรียน	วัดมหาพฤฒาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
สำนักเรียน	วัดปทุมคงคา เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - โรงเรียนพุทธมามกะผู้เยาว์วัดปทุมคงคา - โรงเรียนปทุมคงคา - โรงเรียนศึกษานารีวิทยา - โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
สำนักเรียน	วัดหัวลำโพง เฉพาะธรรมศึกษา

	สอบที่	-	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
สำนักเรียน	วัดสามพระยา	วัดภคินีนาถ	วัดเทพากร
	สอบที่	-	วัดสามพระยา
สำนักเรียน	วัดสามพระยา	เฉพาะธรรมศึกษา	สอบที่
สำนักเรียน	วัดเทพากร	เฉพาะธรรมศึกษา	โรงเรียนวัดสังเวช
	สอบที่	-	โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
		-	โรงเรียนวัดเทพากร
สำนักเรียน	คณะเขตบางพลัด	เฉพาะธรรมศึกษา	
	สอบที่	-	โรงเรียนวัดพระยาศิริโอยสวรรค์
สำนักเรียน	วัดภคินีนาถ	เฉพาะธรรมศึกษา	
	สอบที่	-	โรงเรียนวัดบางพลัด (ป.สุวรรณโณ)
		-	โรงเรียนวัดสุวรรณคีรี (จี้เหล็ก)
		-	โรงเรียนวัดคงมูลเหล็ก (พรานนก)
		-	โรงเรียนวัดเจ้าอาวม
		-	โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
		-	โรงเรียนวัดไก่อ่เตี้ย
		-	โรงเรียนวัดบางขุนนนท์
		-	โรงเรียนพิมลวิทย์
		-	โรงเรียนเขมะสิริอนุสรณ์
สำนักเรียน	วัดยานนาวา	คณะเขตยานนาวา	สอบที่
สำนักเรียน	วัดยานนาวา	เฉพาะธรรมศึกษา	วัดยานนาวา

- สอบที่
- มหาวิทยาลัยสยาม
 - โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน-ธนบุรี
 - วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
 - โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า
 - โรงเรียนเทคนิควิมลบริหารธุรกิจ
 - โรงเรียนวิมลพณิชยการ ศรียาน
 - โรงเรียนวิบูลย์บริหารธุรกิจ
 - โรงเรียนมิตรพลพณิชยการ
 - โรงเรียนสหะพาณิชย์ บริหารธุรกิจ
 - โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู (ฝ่ายบริหาร)
 - โรงเรียนเทคนิคพณิชยการเจ้าพระยา
 - โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู (ฝ่ายช่าง)
 - โรงเรียนจินดาบำรุง
 - โรงเรียนสวนอนันต์
 - โรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์
 - วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม
 - วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
 - วิทยาลัยกาญจนาภิเษก มหานคร
 - โรงเรียนวัดรางบัว
 - โรงเรียนวัดอ่างแก้ว
 - โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
 - โรงเรียนอำนวยการศิลป์ธนบุรี

- โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- โรงเรียนวัดคลังชั้น
- โรงเรียนวัดนินสุขาราม
- บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- โรงเรียนกมลิ่งชั้น
- โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
- โรงเรียนอาชีพศิลปศึกษา
- โรงเรียนทักษิณบริหารธุรกิจ
- โรงเรียนสายประสิทธิ์พิทยการ
- โรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ
- ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดยานนาวา
- โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
- โรงเรียนประถมนนทรี
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
- โรงเรียนยานนาวาศิวิทยาคม
- โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา
- โรงเรียนทวิวัฒนา
- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดสุทธิวาราม

- โรงเรียนโสมมานุสสรณ์
- โรงเรียนวัดดอกไม้
- โรงเรียนวัดช่องนนทรี
- โรงเรียนศิริเพ็ญ
- โรงเรียนวัดคอน

สำนักเรียน วัดราชสิงขร คณะเขตบางคอแหลม สอบที่ วัดราชสิงขร

สำนักเรียน วัดราชสิงขร เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดราชสิงขร

สำนักเรียน คณะเขตคลองสามวา สอบที่ วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม

สำนักเรียน คณะเขตคลองสามวา เฉพาะธรรมศึกษา
 สอบที่

- โรงเรียนวัดบัวแก้ว
- โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด
- โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์
- โรงเรียนกลางคลองสอง
- โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์
- โรงเรียนบ้านหนองระแหง
- โรงเรียนวัดลำกะดาน
- โรงเรียนวัดเป็นทอง

สำนักเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
 วัดมกุฏกษัตริยาราม วัดปทุมวนาราม วัดโสมนัสวิหาร
 วัดเทพศิรินทราวาส วัดบรมนิวาส วัดสัมพันธวงศ์
 วัดราชาธิวาสวิหาร วัดนรนาถสุนทริการาม

- สอบที่ - วัดบวรนิเวศวิหาร
- สำนักเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - วัดบวรนิเวศวิหาร
- โรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พิทยการ
 - โรงเรียนพระราม ๕ กาญจนภิเษก
 - โรงเรียนอุดมศึกษา
 - โรงเรียนจันทุนำเพ็ญ
 - บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
 - โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
 - โรงเรียนวัดบวรมงคล
 - โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
 - วัดเขมาภิรตาราม
 - โรงเรียนวัดพุทธบูชา
 - วัดมัชฌันติการาม
- สำนักเรียน วัดบวรนิเวศวิหาร เฉพาะวัดเขมาภิรตาราม
- สอบที่ - วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี
- สำนักเรียน วัดพระศรีมหาธาตุ วัดธาตุทอง วัดธรรมมงคล
- สอบที่ - วัดพระศรีมหาธาตุ
- สำนักเรียน วัดพระศรีมหาธาตุ เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - วัดพระศรีมหาธาตุ
- โรงเรียนสารวิทยา

- โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา
- โรงเรียนหอวัง
- โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม
- โรงเรียนบางบัว
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
- โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์

สำนักเรียน	วัดธาตุทอง เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดธาตุทอง
สำนักเรียน	วัดธรรมมงคล เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดธรรมมงคล
สำนักเรียน	วัดอาวุธวิกสิตาราม วัดบุปผาราม (วัดแก้วพิทักษ์เจริญธรรม, วัดเครือวัลย์) วัดบวรนิเวศวิหาร (วัดบวรมงคล, วัดพุทธบูชา, วัดเชิงเลน) วัดสัมพันธวงศ์ (วัดราษฎร์บำรุง, วัดทองนิยม, วัดสามัคคีสุทธาวาส, วัดท่าข้าม) สอบที่ - วัดอาวุธวิกสิตาราม
สำนักเรียน	วัดอาวุธวิกสิตาราม เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ - วัดอาวุธวิกสิตาราม - วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
สำนักเรียน	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม (วัดสัมมาชัญญาวาส, วัดจินดิตวิหาร, วัดลำผักชี, วัดทิพพาวาส, วัดอโศการาม, วัดหัวลำภูทอง, วัดอาษาสงคราม, วัดพญาปราบปัจจามิตร, วัดจันทร์แก้วเพ็ชรถาวราราม)

- สอบที่ - วัดอาษาสงคราม จังหวัดสมุทรปราการ
- สำนักเรียน** วัดราชบพิตรสถิตมหาสีมาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดราชบพิตร
- โรงเรียนโสมาภานุสรณ์ รามอินทรา
- โรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์
- โรงเรียนอาษาวิทยา (วัดอาษาสงคราม)
- โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์
- สำนักเรียน** วัดมกุฏกษัตริยาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์
- สำนักเรียน** วัดปทุมวนาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน
- โรงเรียนวัดปทุมวนาราม
- สำนักเรียน** วัดราชาธิวาส เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดราชาธิวาส
- สำนักเรียน** วัดสัมพันธวงศ์ เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - วัดบวรนิเวศวิหาร
- วัดสามัคคีสุทธาวาส
- วัดราชฎร์บำรุง
- โรงเรียนบ้านนายเหรียญ
- โรงเรียนวีรสุนทร
- โรงเรียนวัดท่าข้าม

	- โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
สำนักเรียน	คณะเขตสัมพันธวงศ์ เฉพาะธรรมศึกษา
	สอบที่ - โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
สำนักเรียน	วัดอนงคาราม วัดพิชยญาติการาม วัดทองนพคุณ
	วัดทองธรรมชาติ วัดหิรัญรูจี วัดโพธิ์นิมิตร วัดใหญ่ศรีสุพรรณ
	สอบที่ - วัดอนงคาราม
สำนักเรียน	วัดอนงคาราม เฉพาะธรรมศึกษา
	สอบที่ - วัดอนงคาราม
	- โรงเรียนสตรีจุฑามาศศึกษา
	- โรงเรียนศึกษานารี
สำนักเรียน	วัดทองนพคุณ เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดอนงคาราม
สำนักเรียน	วัดทองธรรมชาติ เฉพาะธรรมศึกษา
	สอบที่ - วัดอนงคาราม
	- โรงเรียนวัดสุวรรณ
	- โรงเรียนวัดสุทธาราม
	- โรงเรียนวัดทองเพลง
สำนักเรียน	วัดหิรัญรูจี เฉพาะธรรมศึกษา
	สอบที่ - โรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ
	- โรงเรียนสายน้ำทิพย์
สำนักเรียน	วัดประยูรวงศาวาส วัดกัลยาณมิตร วัดอินทาราม
	คณะเขตธนบุรี

- สอบที่ - วัดประยุรวงศาวาส
- สำนักเรียน วัดประยุรวงศาวาส เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - วัดประยุรวงศาวาส
- โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
 - โรงเรียนมัธยมวัดดาวคณอง
 - โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส (ส.ว.ย.)
 - โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
 - มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน วัดบางไผ่ไก่
 - โรงเรียนวัดกัลยาณมิตร
 - โรงเรียนนนทบุรียพิทยาคม
 - โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
 - โรงเรียนวัดประยุรวงศ์ (ก.ท.ม.)
 - โรงเรียนจिरดา
 - โรงเรียนนนทรีวิทยา
 - มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 - โรงเรียนวัดดาวคณอง (ประถม)
 - โรงเรียนบำรุงวิทยา
 - สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - โรงเรียนแสงอรุณ
- สำนักเรียน วัดอินทาราม เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดอินทาราม
- โรงเรียนวัดเวฬุราชิน

- โรงเรียนวัดบางน้ำชน
- สำนักเรียน** คณะเขตธนบุรี เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่
- โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย
 - โรงเรียนอำนวยการศึกษา
 - โรงเรียนธนบุรีวรมเทพิพลารักษ์
 - โรงเรียนวัดบางสะแกใน
 - โรงเรียนบางแคเหนือ
 - โรงเรียนวัดกระจับพินิจ
 - โรงเรียนวัดราชวรินทร์
- สำนักเรียน** วัดระฆังโฆสิตาราม วัดสุวรรณาราม วัดคูสิดาราม
วัดดาวดึงษาราม วัดกฤหบดี วัดศรีสุदारาม
- สอบที่ - วัดระฆังโฆสิตาราม
- สำนักเรียน** วัดระฆังโฆสิตาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
- สำนักเรียน** วัดสุวรรณาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดสุวรรณารามวิทยาคม
- สำนักเรียน** วัดคูสิดาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม
- สำนักเรียน** วัดดาวดึงษาราม เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่
- โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม
 - โรงเรียนตั้งวิรุฬห์ธรรม
 - วัดดาวดึงษาราม

- โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
- สำนักเรียน วัดคฤหบดี เฉพาะประถมศึกษา
 - สอบที่ - โรงเรียนคฤหบดี
 - โรงเรียนวัดรวกบางบำหรุ
 - โรงเรียนสวนกุหลาบ
 - โรงเรียนราชวินิตมัธยม
- สำนักเรียน วัดศรีสุदारาม เฉพาะประถมศึกษา
 - สอบที่ - โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
- สำนักเรียน คณะเขตบางกอกน้อย เฉพาะประถมศึกษา
 - สอบที่ - โรงเรียนศุภวรรณ
 - โรงเรียนวัดอัมพวา
 - โรงเรียนวัดอมรินทราราม
 - โรงเรียนวัดยางสุทธาราม
- สำนักเรียน วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดรัชฎาธิษฐาน
 - สอบที่ - วัดกาญจนสิงหาสน์
- สำนักเรียน วัดรัชฎาธิษฐาน เฉพาะประถมศึกษา
 - สอบที่ - โรงเรียนมหารธรรมพาราม
 - โรงเรียนชุมทางตลิ่งชัน
 - วัดรัชฎาธิษฐาน
- สำนักเรียน วัดกาญจนสิงหาสน์ เฉพาะประถมศึกษา
 - สอบที่ - วัดกาญจนสิงหาสน์

- โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
- โรงเรียนฉิมพลี
- โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
- โรงเรียนวัดปากน้ำวิทยาคม
- โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (ส.ช.ก.)

สำนักเรียน วัดชัยพฤกษ์มาลา สอบที่ วัดชัยพฤกษ์มาลา

สำนักเรียน วัดชัยพฤกษ์มาลา เฉพาะธรรมศึกษา

- สอบที่
- โรงเรียนกุศลศึกษา
 - โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา
 - โรงเรียนที่ปึงกรณ์วิทยาพัฒนา
 - โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา

สำนักเรียน วัดราชโอรสาราม สอบที่ วัดราชโอรสาราม

สำนักเรียน วัดราชโอรสาราม เฉพาะธรรมศึกษา

- สอบที่
- โรงเรียนวัดราชโอรส
 - โรงเรียนบางมดวิทยา
 - โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
 - โรงเรียนวัดหนัง
 - เรือนจำพิเศษธนบุรี
 - โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ

สำนักเรียน วัดปากน้ำ วัดนิมมานรดี คณะเขตภาษีเจริญ

- สอบที่
- วัดปากน้ำ

สำนักเรียน วัดปากน้ำ เฉพาะธรรมศึกษา

- สอบที่ - วัดปากน้ำ
- สำนักเรียน วัดนิมมานรดี เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนพณิชยการภาษานุสรณ์บางแค
 - โรงเรียนบุษยรัตน์บริหารธุรกิจ
 - โรงเรียนคลองหนองใหญ่
 - โรงเรียนวัดนิมมานรดี
 - โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
 - โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
 - โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)
- สำนักเรียน คณะเขตภาษีเจริญ เฉพาะประถมศึกษา
- สอบที่ - วัดปากน้ำ
 - โรงเรียนวัดทองศาลางาม
 - โรงเรียนเผด็จศึกศึกษา
 - ศพอ.วัดนาคปรก
 - โรงเรียนวัดนาคปรก
 - โรงเรียนสถาพรศึกษา
 - โรงเรียนก้นตทาราราม
 - โรงเรียนศาลเจ้า
 - โรงเรียนศิริอนุสรณ์วิทยา
 - โรงเรียนวัดโคกนอน
- สำนักเรียน วัดบุญญประดิษฐ์ คณะเขตบางแค คณะเขตหนองแขม
- สอบที่ - วัดบุญญประดิษฐ์

- สำนักเรียน** วัดบุญยประดิษฐ์ เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนบางเขือกหนึ่ง
- โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ
- โรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์
- สำนักเรียน** คณะเขตบางแค เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดศาลาแดง
- วัดม่วง
- โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
- โรงเรียนไชยนิมพลีวิทยาคม
- โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
- สำนักเรียน** คณะเขตหนองแขม เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - วัดหนองแขม
- โรงเรียนวัดอุดมรังสี
- โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล
- โรงเรียนนवलนฤคิวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
- โรงเรียนบ้านขุนประเทศ
- โรงเรียนคลองบางแวก
- โรงเรียนปัญญาารคุณ
- สำนักเรียน** คณะเขตลาดกระบัง สอบที่ วัดบำรุงรีน
- สำนักเรียน** คณะเขตลาดกระบัง เฉพาะธรรมศึกษา
- สอบที่ - โรงเรียนวัดบำรุงรีน
- โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

- โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดราชโกษา
- โรงเรียนวัดพลมานิย์
- โรงเรียนวัดบึงบัว
- โรงเรียนวัดสุทธาโกษา
- โรงเรียนวัดปากบึง
- โรงเรียนวัดลาดกระบัง
- โรงเรียนวัดลานบุญ
- โรงเรียนวัดปลูกศรัทธา
- โรงเรียนวัดสังฆราชา
- โรงเรียนพรตพิทยพยัต

สำนักเรียน คณะเขตมีนบุรี สอบที่ วัดแสนสุข

สำนักเรียน คณะเขตมีนบุรี เฉพาะธรรมศึกษา

- สอบที่
- เรือนจำจังหวัดมีนบุรี
 - โรงเรียนมีนประชาวิทยา
 - โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
 - โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
 - โรงเรียนวัดใหม่ลำนากแขวก
 - โรงเรียนคันทนาขาว (ธาริน เจริญสงเคราะห์)
 - โรงเรียนวัดแสนสุข
 - โรงเรียนมีนบุรี
 - โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ
 - โรงเรียนบางชัน (ป्ली่มวิทยานุสรณ์)

- โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์
- โรงเรียนวัดคูบัว

สำนักเรียน คณะเขตราชบุรีบูรณะ-ทุ่งครุ สอบที่ วัดสารอด

สำนักเรียน คณะเขตราชบุรีบูรณะ-ทุ่งครุ เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่

- โรงเรียนวัดสารอด
- โรงเรียนจจรโรจน์วิทยา
- โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ
- โรงเรียนวัดบางปะกอก
- โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
- โรงเรียนวัดแจรงร้อน
- โรงเรียนแจรงร้อนวิทยา
- โรงเรียนวัดทุ่งครุ
- โรงเรียนบูรณะศึกษา
- โรงเรียนบางมด

สำนักเรียน คณะเขตหนองจอก สอบที่ วัดหนองจอก

สำนักเรียน คณะเขตหนองจอก เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่

- โรงเรียนวัดหนองจอก

สำนักเรียน วัดบางนาใน คณะเขตสวนหลวง คณะเขตประเวศ
คณะเขตพระโขนง-บางนา คณะเขตคลองเตย-วัฒนา

สอบที่ - วัดยาง

สำนักเรียน คณะเขตสวนหลวง เฉพาะธรรมศึกษา สอบที่ วัดยาง

สำนักเรียน วัดบางนาใน เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - โรงเรียนอรรถวิทย์
- โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
- โรงเรียนวัดบางนาใน
- โรงเรียนอำนวยการกสิวิบูลย์

สำนักเรียน คณะเขตพระโขนง-บางนา เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา
- โรงเรียนศิริรัตนาร
- โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
- โรงเรียนเพื่อนพินอนุสรณ์
- โรงเรียนวัดบางนานอก
- โรงเรียนศรีเยี่ยมอนุสรณ์
- โรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)

สำนักเรียน คณะเขตบางเขน-จตุจักร คณะเขตสายไหม
สอบที่ - วัดเสมียนนารี

สำนักเรียน คณะเขตบางเขน-จตุจักร เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่ - ทัณฑสถานหญิงกลาง
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
- โรงเรียนวัดเสมียนนารี
- โรงเรียนประชานิเวศน์
- โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ (SBAC)
- โรงเรียนสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี

	- โรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม
สำนักเรียน	คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่ สอบที่ วัดดอนเมือง
สำนักเรียน	คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่ เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่	- โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
	- โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
	- โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
	- โรงเรียนทุ่งสองห้อง
	- โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
	- โรงเรียนวัดดอนเมือง
	- โรงเรียนประชาอุทิศ
	- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๑
	- โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒
	- โรงเรียนวัดหลักสี่
	- โรงเรียนบำรุงรวิวรรณวิทยา
	- โรงเรียนพหลโยธิน
	- โรงเรียนเปรมประชา
	- วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง
สำนักเรียน	วัดเทพศิลา คณะเขตบางกะปิ สอบที่ วัดเทพศิลา
สำนักเรียน	วัดเทพศิลา เฉพาะธรรมศึกษา
สอบที่	- โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเทพศิลา
	- โรงเรียนวัดเทพศิลา
	- โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)

- โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี)
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)
- โรงเรียนไชยศรีปราโมชย์อนุสรณ์
- วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย
- โรงเรียนเทพลีลา
- โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์
- โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
- โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
- โรงเรียนถนนอมบุตร
- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

สำนักเรียน คณะเขตบางกะปิ เฉพาะประถมศึกษา

สอบที่ - โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง

สำนักเรียน คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม สอบที่ วัดลาดพร้าว

สำนักเรียน คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม เฉพาะประถมศึกษา

สอบที่ - โรงเรียนวัดนวลจันทร์

- โรงเรียนวัดบางเตย

- โรงเรียนคลองกุ่ม

- โรงเรียนชินวร

- โรงเรียนโสมสภา

- โรงเรียนบดินทร์เดชา ๒

- วัดลาดพร้าว
- โรงเรียนลาดปลาเค้าวิทยาคม
- โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
- โรงเรียน ทบอ.เพชรราวุธวิทยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
- โรงเรียนเพชรถนนอม
- โรงเรียนโชคชัย (ครูเกี้ยว)

สำนักเรียน วัดพรหมวงศาราม คณะเขตห้วยขวาง-พญาไท
 สอบที่ - วัดพรหมวงศาราม

สำนักเรียน วัดพรหมวงศาราม เฉพาะธรรมศึกษา
 สอบที่ - วัดพรหมวงศาราม

- โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
- วัดทัศนารุณสุนทรภิคาราม
- โรงเรียนวัดคิสิหงสาราม
- โรงเรียนวิชากร
- โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์
- โรงเรียนสามเสนนอก

สำนักเรียน คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน สอบที่ วัดเลา

สำนักเรียน คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน เฉพาะธรรมศึกษา
 สอบที่ - โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน

- ทัดทสสถานหญิงธนบุรี
- โรงเรียนทวิธาภิเษก ๒

- โรงเรียนวัดกำแพง
- โรงเรียนวัดบางบอน
- โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร
- โรงเรียนวัดเลา
- โรงเรียนบ้านนายสี
- โรงเรียนวัดสะแกงาม
- โรงเรียนวัดเสมคำ
- โรงเรียนวัดบางกระดี
- โรงเรียนราชมนตรี
- โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา

สำนักเรียน

คณะเขตทวีวัฒนา เฉพาะประถมศึกษา

สอบที่

- โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
- โรงเรียนวัดปุณณาวาส
- โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา)
- โรงเรียนประชาบำรุง
- โรงเรียนคลองบางพรหม
- โรงเรียนคลองตันไทร

สำนักเรียน

คณะเขตสายไหม เฉพาะประถมศึกษา

สอบที่

- โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางเขน
- โรงเรียนบ้านคลองบัว
- โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์
- โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๓๕ เฉลิมพระเกียรติ

- โรงเรียนสายไหม
- โรงเรียนวัดหนองใหญ่
- โรงเรียนบ้านบัวมด
- โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม
- โรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์
- โรงเรียนชอยแอนเนกซ์
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
- โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (ประถม)
- โรงเรียนประชานุกูล
- โรงเรียนแย้มจาดวิชชานุสรณ์
- โรงเรียนออเงิน
- โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา
- โรงเรียนเลิศหล้า

๒. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกในส่วนกลาง สนามหลวง
แผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสนามสอบเดิม รวมสนามสอบ
ดังนี้

๑. สนามสอบวัดสามพระยา วัดมหาธาตุ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
สอบที่ วัดสามพระยา
๒. สนามสอบวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม วัดสร้อยทอง
วัดพรหมวงศาราม
สอบที่ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม

๓. สนามสอบวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยานนาวา วัดพระพิเรนทร์
วัดราชสิงขร
สอบที่ วัดไตรมิตรวิทยาราม
๔. สนามสอบวัดราชสิทธิาราม วัดอนงค์าราม วัดประยูรวงศาวาส
สอบที่ วัดราชสิทธิาราม
๕. สนามสอบวัดระฆังโฆสิตาราม วัดกัญจนสิงหาสน์
วัดชัยพฤษมาลา
สอบที่ วัดระฆังโฆสิตาราม
๖. สนามสอบวัดปากน้ำ วัดราชโอรสาราม วัดบุญญประดิษฐ์
สอบที่ วัดปากน้ำ
๗. สนามสอบวัดแสนสุข วัดบำรุงริน วัดหนองจอก
วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม
สอบที่ วัดแสนสุข
๘. สนามสอบวัดสารอด วัดเลา สอบที่ วัดสารอด
๙. สนามสอบวัดยาง วัดเทพลีลา วัดลาดพร้าว สอบที่ วัดยาง
๑๐. สนามสอบวัดดอนเมือง วัดเสมียนนารี สอบที่ วัดดอนเมือง
๑๑. สนามสอบวัดบวรนิเวศวิหาร วัดเขมาภิตาราม
วัดราษฎร์นิยม วัดพระศรีมหาธาตุ
สอบที่ วัดบวรนิเวศวิหาร

๑๒. สนามสอบวัดอาวูทวีกสิตาราม (สนามสอบนักรรรมชั้นตรีเดิม)
สอบที่ วัดราษฎร์บำรุง

๑๓. สนามสอบวัดอาษาสงคราม (สำนักเรียนวัดราชบพิศ)
สอบที่ วัดอาษาสงคราม

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ
ในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค

พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค
พ.ศ. ๒๕๕๓

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ นักธรรมชั้นตรี กำหนดสอบวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕-๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันอาทิตย์-จันทร์-อังคาร-พุธ ขึ้น ๙-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร นักธรรมชั้นโทและเอก กำหนดสอบวันที่ ๒๒-๒๓-๒๔-๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันจันทร์-อังคาร-พุธ-พฤหัสบดี แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และธรรมศึกษาทุกชั้น กำหนดสอบวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และ วิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. กระจายใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวง แผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นกระดาษที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหามาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น นอกจากวิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม สนามหลวงแผนกธรรมให้มาพร้อมกับข้อสอบแล้ว ห้ามใช้กระดาษใบตอบชนิดอื่น การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับสำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่นให้ใช้กระดาษใบตอบของสนามหลวงแผนกธรรม ให้ทำตามคำสั่งในข้อสอบนั้น

๒. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ เลขประจำตัวผู้สอบในจังหวัดหนึ่ง ๆ ชั้นหนึ่ง ๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากอำเภอเมืองไปตามลำดับอำเภอ จนถึงอำเภอสุดท้ายของจังหวัดนั้น ๆ

๓. กรรมการกำกับห้องสอบ ในห้องสอบหนึ่ง ๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เข้าคณะจังหวัด หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่น ๆ ด้วย

๔. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจนด้วย

๕. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการกำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามให้เลขประจำตัวแก่นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวนั้นเพื่อสอบแทน

๖. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สธ.๕) และบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๗. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สธ.๕) (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้ว สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม

๘. การส่งบัญชีจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโท-เอก นักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุต ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ประกาศให้ไปรวมสอบกับสนามสอบนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดมahanikay ต้องส่งบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบ (สธ.๕) ให้แก่สนามสอบเพื่อจัดสถานที่สอบ

๙. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สธ.๖)

ที่มีนักเรียนขอเข้าสอบธรรมศึกษา (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีผู้ขอเข้าสอบ
นักธรรม) และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชี
รายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่ง
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่
๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๐. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดโดย
ความเห็นชอบของเจ้าคณะภาค พิจารณารวมสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอกเป็น
สนามสอบแห่งเดียวกัน หรือจะพิจารณาแยกสนามสอบเป็นสนามสอบนักธรรม
ชั้นโท ๑ แห่ง และสนามสอบนักธรรมชั้นเอก ๑ แห่ง ตามความเหมาะสม

๑๑. การรวมสนามสอบ ในสนามสอบคณะสงฆ์จังหวัดมหานิกายที่มี
สำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุตร่วมสอบด้วย จัดห้องสอบรวมกันได้ แต่
ต้องแยกทำบัญชีรับใบตอบต่างหาก ให้ปฏิบัติเหมือนปีที่ผ่านมา

๑๒. การจ่ายข้อสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะภาค หรือผู้ที่เจ้าคณะ
ภาคมอบหมายมารับข้อสอบ ในวันที่ ๑๒-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่
เวลา ๐๕.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. รวม ๕ วัน ที่สำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง ดังนี้

ภาค ๑๖-๑๗-๑๘	รับวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๔-๕-๖-๗	รับวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒	รับวันที่ ๑๔-๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๑-๒-๓,๑๓-๑๔-๑๕	รับวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๓. พระสังฆาธิการผู้นำปัญหาข้อสอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก

ให้เจ้าคณะภาคส่งรายนามพระสังฆาธิการผู้นำปัญหาข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและชั้นเอก ประจำสนามสอบในจังหวัดเขตปกครองของเจ้าคณะภาค สนามละ ๑ รูป ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อรับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง นำปัญหาข้อสอบธรรมสนามหลวง ก่อนวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๓

๑๔. การจ่ายปัญหาข้อสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้เจ้าคณะภาค หรือผู้ที่เจ้าคณะภาคมอบหมายมารับปัญหาข้อสอบ ตั้งแต่วันที่ ๑๗-๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้งแต่เวลา ๐๕.๐๐ น. ถึง เวลา ๑๘.๐๐ น. รวม ๕ วัน ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

ภาค ๑๖-๑๗-๑๘	รับวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๔-๕-๖-๗	รับวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๘-๙-๑๐-๑๑-๑๒	รับวันที่ ๑๙-๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓
ภาค ๑-๒-๓,๑๓-๑๔-๑๕	รับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๕. ผู้รับปัญหาข้อสอบ คณะผู้แทนแม่กองธรรมสนามหลวง ๗ คณะ ที่แม่กองธรรมสนามหลวงแต่งตั้ง กำหนดวัน เวลา สถานที่จ่ายปัญหาข้อสอบ และรับผิดชอบจ่ายปัญหาข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและชั้นเอกแก่ผู้นำข้อสอบในส่วนภูมิภาค

๑๖. ผู้นำปัญหาข้อสอบ แม่กองธรรมสนามหลวงได้แต่งตั้งพระสังฆาธิการ ผู้นำปัญหาข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและชั้นเอกในส่วนภูมิภาค มีหน้าที่นำปัญหาข้อสอบไปมอบประธานสนามสอบและตรวจตราดูแลความเรียบร้อยของสนามสอบ เก็บปัญหาข้อสอบไว้ด้วยตนเอง อยู่ในสถานที่สอบตลอดเวลาที่มีการสอบ

การลงลายมือชื่อเพื่อตรวจสอบว่าซองบรรจุข้อสอบที่ผู้นำปัญหาข้อสอบ

มานั้นบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ เป็นหน้าที่ของประธานสนามสอบและคณะกรรมการ
อำนวยความสะดวก

๑๗. การจ่ายปัญหาข้อสอบ พระสังฆาธิการที่แม่กองธรรมสนามหลวง
ได้แต่งตั้งให้ผู้นำปัญหาข้อสอบ มอบซองบรรจุข้อสอบแก่ประธานสนามสอบใน
วันที่ ๒๒-๒๓-๒๔-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เวลา ๑๒.๔๕ น. ของทุกวัน
วันละ ๑ วิชา ต่อหน้าคณะกรรมการอำนวยความสะดวก จัดสอบธรรมสนามหลวง

๑๘. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลง
หมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้น ๆ ทุกรูป
และให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไร ต้อง
บันทึกบอกให้ชัดเจน

๑๙. การเปิดซองข้อสอบ ในวันเปิดสอบทุกวัน เมื่อเปิดซองข้อสอบ
ถ้าปรากฏว่าไม่มีปัญหาที่สอบในวันนั้น (หากจะมีการบรรจุปัญหาข้อสอบผิดพลาด)
ให้ประธานสนามสอบ สั่งให้นักเรียนอยู่ภายในห้องสอบ แล้วส่งผู้แทนไปขอปัญหา
จากสนามสอบที่ใกล้ที่สุดนำมาให้นักเรียนสอบ ให้สนามสอบที่มีข้อสอบมอบให้
โดยบรรจุซอง (ตามแต่จะหาได้) อย่างมิดชิด ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม
แล้วมอบให้ไป

ส่วนซองปัญหาข้อสอบที่บรรจุผิดพลาด ต้องปิดซองให้เรียบร้อย ประทับ
ตราสนามหลวงแผนกธรรม ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วส่งคืนสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง

๒๐. การใช้บัญชีรับใบตอบ บัญชีรับใบตอบให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา
เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์

ตามแบบของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดยให้สำนักเรียนคณะจังหวัด พิมพ์เลขประจำตัว วัด ชื่อ ฉายา นามสกุล อายุ พรรษา ให้เรียบร้อย เรียงลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๒, ศ.๖) เมื่อส่งใบตอบวันแรก ให้สำนักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้สำนักเรียนเขียนแก้ไข ในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็น เพราะจักรตรวจสอบลายมือได้ในกรณีมีปัญหา) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๒๑. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตาม เลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปก

๒๒. ซองบรรจุข้อสอบทุกชั้นทุกวิชา ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งต่างหาก ส่งคืนไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๓. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไรสอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค ภายใน ๓ วัน หรือตาม คำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๔. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและ ชั้นเอกเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชา นั้นเป็นวัน ๆ และเป็นชั้น ๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้ นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ซองที่เท่าไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบ

ที่เท่าไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ นักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อ ๆ ที่ ๑-๒ ฯ ล ฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด

๒๕. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการเมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวัน ๆ ไปทุกวัน ให้ห่อเฉพาะธรรมศึกษาชั้นตรีเท่านั้น แล้วเขียนบอกวันนอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเข้าคณะภาคภายใน ๓ วัน หรือตามคำสั่งเข้าคณะภาค

๒๖. บัญชีรับใบตอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดรวบรวมบัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งซีดีบันทึกข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งเข้าคณะภาค หรือตามคำสั่งเข้าคณะภาค

๒๗. บัญชีรับใบตอบ, พร้อมทั้งซีดีบันทึกข้อมูลที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งของแต่ละชั้นต่างหาก เขียนบอกวันนอกห่อให้ชัดเจนแล้วรวมในห่อใหญ่ของแต่ละชั้น แยกเป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ๑ ห่อ ให้เจ้าคณะภาครับไว้ดำเนินการ นักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ ให้ส่งไปที่พระราชวิจิตรปฏิภาณ รองผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑) ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ ให้ส่งไปที่พระธรรมรัตนดิลก ผู้อำนวยการตรวจใบตอบ

ธรรมศึกษาชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑๔) นักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ และธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ให้ส่งไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายใน ๕ วัน

๒๘. บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดรวบรวมจำนวนนักเรียนในจังหวัด ที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบที่สนามหลวงแผนกธรรมออกแบบมาให้ ส่งผ่านเจ้าคณะภาคไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๒ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๒๙. บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ยกเว้นนักธรรมชั้นตรี ให้เจ้าคณะจังหวัดรวบรวมจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งผ่าน เจ้าคณะภาคไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๒ ตรงกับวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๓๐. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี ก่อนวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ ตรงกับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๓๑. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และให้ประกาศ ผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี ก่อนวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๓๒. การส่งผลสอบนักธรรมชั้นตรี เมื่อเข้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๔) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนนักธรรมชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ ตรงกับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

๓๓. การส่งผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี เมื่อเข้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๘) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนธรรมศึกษาชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ก่อนวันแรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๓๔. บัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้ธรรมสนามหลวงชั้นตรี หลังทราบผลสอบธรรมสนามหลวงชั้นตรีประจำปีแล้ว ให้เข้าคณะจังหวัดส่งบัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้นักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) บัญชีสำมะโนคร้วผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๕. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและเอก กำหนดตรวจวันที่ ๒๒-๒๓-๒๔-๒๕-๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันพุธ - พฤหัสบดี - ศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ แรม ๑-๒-๓-๔-๕ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโทมอบถวาย พระราชวิจิตรปฏิภาณ รองผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโทเป็นผู้ดำเนินการ ใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท มอบถวาย พระธรรมรัตนดิลก

ผู้อำนวยการตรวจใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบตอบชั้นเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๓๖. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง ทำรายงานผ่านเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเก็บใจความในรายงานนั้น ๆ ที่เห็นว่าควรรายงานให้ทราบ รายงานเสนอผ่านเจ้าคณะภาค ถ้าเรื่องปกติธรรมดา ไม่ต้องบอกในรายงานเว้นไว้แต่มีเรื่องพิเศษจึงบอกในรายงาน

๓๗. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้เจ้าคณะจังหวัดนั้นๆ ประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๘. ตามระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยและสะดวกรวดเร็ว ถ้าเจ้าคณะภาคสั่งการเป็นอย่างอื่นให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของเจ้าคณะภาค

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

ประกาศนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

เพื่อให้การจัดทำ รวบรวมสถิติ ข้อมูล ทะเบียนและวัดผล เป็นระบบ สากล สามารถค้นหาและทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สนามหลวง แผนกธรรม จึงประกาศใช้รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียน ประกาศนียบัตรของนักเรียนผู้สอบได้ในสนามหลวงแผนกธรรม ดังนี้

๑. รหัสพยัญชนะของทุกจังหวัด ให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ พร้อมภาคผนวกฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำอธิบาย

ตัวอย่าง

พยัญชนะย่อ	กท	หมายถึง	กรุงเทพมหานคร
พยัญชนะย่อ	อย	หมายถึง	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

๒. รหัสตัวเลขที่อยู่ในตำแหน่งต่อจากพยัญชนะย่อ มีรหัสเลข ๔ ตัว

คือ

๒.๑ ตัวเลขแรก (หลักพัน) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ สำนักเรียนส่วนกลาง

หมายเลข ๒ หนกลาง

หมายเลข ๓ หนเหนือ

หมายเลข ๔ หนตะวันออก

หมายเลข ๕ หนใต้

หมายเลข ๖ คณะธรรมยุต

๒.๒ ตัวเลขที่สอง (หลักร้อย) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ นักธรรมชั้นตรี

หมายเลข ๒ นักธรรมชั้นโท

หมายเลข ๓ นักธรรมชั้นเอก

หมายเลข ๔ ธรรมศึกษาชั้นตรี

หมายเลข ๕ ธรรมศึกษาชั้นโท

หมายเลข ๖ ธรรมศึกษาชั้นเอก

๒.๓ ตัวเลขสองตัวหลัง (หลักสิบและหลักหน่วย)

หมายถึง ตัวเลขสองตัวสุดท้ายของปีพุทธศักราชที่นักเรียนสอบได้

เช่น

--๕๓ / ---- หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

--๕๔ / ---- หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

เป็นต้น

๒.๔ หลังตัวเลขทั้ง ๔ หลัก มีเครื่องหมายทับ (/) กันไว้ และจะตามด้วยตัวเลขอีก ๔ หลัก ซึ่งหมายถึงลำดับเลขที่ของนักเรียนผู้สอบได้ใน จังหวัด หน ประโยคนักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นต่าง ๆ และปีพุทธศักราชซึ่งอยู่ หน้าตัวเลขทั้ง ๔ นั้น

ตัวอย่าง

ที่ กท ๑๑๔๓ / ๐๐๐๑ หมายถึง

กรุงเทพมหานคร สำนักเรียนในส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑

ที่ อย ๒๒๔๔ / ๐๐๑๐ หมายถึง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดหนกลาง นักธรรมชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐

ที่ ชม ๓๓๔๕ / ๐๑๐๐ หมายถึง

จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดหนเหนือ นักธรรมชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐

ที่ ขก ๔๔๔๓ / ๑๐๐๐ หมายถึง

จังหวัดขอนแก่น สังกัดหนตะวันออก ธรรมศึกษาชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐๐

ที่ รน ๕๕๔๔ / ๑๑๑๑ หมายถึง

จังหวัดระนอง สังกัดหนใต้ ธรรมศึกษาชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๑

ที่ ลป ๖๖๔๓ / ๐๐๐๕ หมายถึง

จังหวัดลพบุรี สังกัดคณะธรรมยุต นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๐๐๐๕

ที่ ลย ๖๖๔๕ / ๑๑๑๒ หมายถึง

จังหวัดเลย สังกัดคณะธรรมยุต ธรรมศึกษาชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๒

๓. เลขทะเบียนของประกาศนียบัตรที่สนามหลวงแผนกธรรมได้ออกมาก่อนปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ให้ใช้โดยอ้างหมายเลขตามเดิม

ประกาศนี้ ปฏิบัติตั้งแต่ปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓

พระธรรมกวี

(พระธรรมกวี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ

และ

ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ
ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

การเรียงลำดับข้อมูลขอเข้าสอบในแต่ละจังหวัด

๑. อำเภอ เรียงอำเภอเมืองขึ้นก่อน แต่ละอำเภอให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันอย่าสลับอำเภอไขว้กัน
๒. วัดและพระอารามหลวง
ในช่องสังกัดวัด ไม่ต้องพิมพ์ “วัด” หน้าชื่อวัด ส่วนในช่องสังกัดสถานศึกษาให้คงไว้ แต่ให้ตัดคำลงท้ายพระอารามหลวงออก (เช่น ราชวรมหาวิหาร, วรมหาวิหาร, ราชวรวิหาร, วรวิหาร)
๓. ที่พักสงฆ์ ให้ขึ้นสังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง
๔. ชื่อวัดและสถานศึกษาให้ลงชื่อเต็มไม่ต้องย่อ ฯ
๕. พระภิกษุสามเณร
ในแต่ละวัดให้เรียงตามพรรษาและอายุจากมากไปหาน้อย

๖. ผู้สอบธรรมศึกษา

ในแต่ละสถานศึกษา ๑ ห้องเรียน ๑ วัด ให้เรียง
อายุจากมากไปหาน้อย

๗. อักษรย่อ ยศหรือตำแหน่งต่าง ๆ

ให้พิมพ์คำเต็ม หรือบันทึกคำเต็มไว้ในช่องหมายเหตุ

สุดท้าย ให้ตรวจสอบคำนำหน้าชื่อให้ถูกต้องและสอดคล้องกับอายุ เช่น
พระภิกษุ อายุต้อง ๒๐ ปีขึ้นไป, เด็กชายหรือเด็กหญิง อายุต้องต่ำกว่า ๑๕ ปี,
นายหรือนางสาว อายุต้อง ๑๕ ปีขึ้นไป ฯลฯ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูล
เพื่อ
ใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร

๑. ชื่อ มีคำนำหน้านามถูกต้องหรือไม่
(พระครู, พระสมุห์, เจ้าอธิการ, พระอธิการ, พระ,
สามเณร, นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย,
เด็กหญิง ฯลฯ)
๒. ฉายา ฉายาพระมีครบหรือไม่ ฉายาของสามเณรลบออก
๓. นามสกุล มีครบหรือไม่
๔. อายุ มีครบหรือไม่ พิสูจน์ความผิดเพี้ยน
(พระอายุต่ำกว่าเกณฑ์, พรรษาเกินจริง)
๕. พรรษา พรรษาพระมีครบหรือไม่ พรรษาของสามเณรลบออก
๖. วัด มีครบหรือไม่ และตัดสร้อยหลังชื่อวัดหลวงออก
(...วรวิหาร ฯลฯ) ที่พักสงฆ์ (หากมี) ให้ติดต่อ
สอบถาม และขึ้นสังกัดวัดที่แน่นอน
๗. อำเภอ มีครบหรือไม่

หากผู้สอบได้ท่านใดมีข้อมูลไม่ครบถ้วน จะยังไม่ออกประกาศนียบัตรให้
เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงจะออกประกาศนียบัตรให้

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

รหัสพยานุเคราะห์ย่อของทุกจังหวัด

**ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข
พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำอธิบาย**

รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำอธิบาย

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
กระบี่	กบ	เชียงใหม่	ชม	บุรีรัมย์	บร
กรุงเทพมหานคร	กท	ตรัง	ตง	ปทุมธานี	пт
กาญจนบุรี	กจ	ตราด	ตร	ประจวบคีรีขันธ์	ปข
กาฬสินธุ์	กส	ตาก	ตก	ปราจีนบุรี	ปจ
กำแพงเพชร	กพ	นครนายก	นย	ปัตตานี	ปน
ขอนแก่น	ขก	นครปฐม	นฐ	พะเยา	พย
จันทบุรี	จบ	นครพนม	นพ	พระนครศรีอยุธยา	อย
ฉะเชิงเทรา	ฉช	นครราชสีมา	นม	พังงา	พง
ชลบุรี	ชบ	นครศรีธรรมราช	นศ	พัทลุง	พท
ชัยนาท	ชน	นครสวรรค์	นว	พิจิตร	พจ
ชัยภูมิ	ชย	นนทบุรี	นบ	พิษณุโลก	พล
ชุมพร	ชพ	นราธิวาส	นธ	เพชรบุรี	พบ
เชียงราย	ชร	น่าน	นน	เพชรบูรณ์	พช
แพร่	พร	ลำพูน	ลพ	สุโขทัย	สท

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
ภูเก็ต	ภก	เลย	ลย	สุพรรณบุรี	สพ
มหาสารคาม	มค	ศรีสะเกษ	สก	สุราษฎร์ธานี	สฎ
มุกดาหาร	มห	สกลนคร	สน	สุรินทร์	สร
แม่ฮ่องสอน	มส	สงขลา	สข	หนองคาย	นค
ยโสธร	ยส	สตูล	สต	หนองบัวลำภู	นภ
ยะลา	ยล	สมุทรปราการ	สป	อ่างทอง	อท
ร้อยเอ็ด	รอ	สมุทรสงคราม	สส	อำนาจเจริญ	อจ
ระนอง	รน	สมุทรสาคร	สก	อุดรธานี	อด
ระยอง	รย	สระแก้ว	สก	อุดรดิตถ์	อต
ราชบุรี	รบ	สระบุรี	สบ	อุทัยธานี	อน
ลพบุรี	ลบ	สิงห์บุรี	สห	อุบลราชธานี	อบ
ลำปาง	ลป				

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

เรื่อง

แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุง

ปัญหาข้อสอบนักธรรมและธรรมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๕๓

๔.	พระราชปริยัติเวที
วัดพระพิเรนทร์	กรรมการ
๕.	พระมหานายก
วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการ
๖.	พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร
วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๒/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาธรรม

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบธรรมศึกษา วิชาธรรม ของสนามหลวงแผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐานเป็นระบบสากล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษาวิชาธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีหน้าที่ยกร่างข้อสอบธรรมศึกษา แล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาตรวจ และปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมได้พิจารณาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิจิตรปฏิภาณ เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ
วัดสุทัศนเทพวราราม
๒. พระราชวิสุทธินิลก เป็นคณะกรรมการ
วัดสามพระยา

๓. พระกิตติสารมุนี เป็นคณะทำงาน
วัดชูจิตธรรมาราม
๔. พระอมรโมลี เป็นคณะทำงาน
วัดปทุมวนาราม
๕. พระมหาฉัตรชัย สุธตฺตชโย เป็นคณะทำงาน
วัดบวรนิเวศวิหาร
๖. พระครูโสภณเมธาวัฒน์ เป็นเลขานุการคณะทำงาน
วัดนรนาถสุนทริการาม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๕๓

ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๓/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาพุทธประวัติ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบธรรมศึกษา วิชาพุทธประวัติ ของสนามหลวง
แผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน
เป็นระบบสากล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษาวิชาพุทธประวัติ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีหน้าที่ยกร่างข้อสอบธรรมศึกษา แล้วนำเสนอ
คณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวง
แผนกธรรมได้พิจารณาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิสุทธิญาณ เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระราชเวที เป็นกรรมการ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ เป็นคณะทำงาน
วัดสุทัศนเทพวราราม
๔. พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตินาโณ เป็นคณะทำงาน
วัดใหม่ยายเป็น
๕. พระมหาณรงค์ ภาณิสฺสุโร เป็นเลขานุการคณะทำงาน
วัดตรีทศเทพ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๕๓

ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๔/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาวินัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบธรรมศึกษา วิชาวินัย ของสนามหลวงแผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐานเป็นระบบสากล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษาวิชาวินัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีหน้าที่ยกร่างข้อสอบธรรมศึกษาแล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาตรวจ และปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมได้พิจารณาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชปัญญภรณ์ เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ
วัดนางชี
๒. พระสุธีธรรมานุวัตร เป็นคณะกรรมการ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๓. พระศรีสิทธิมนี เป็นคณะทำงาน
วัดสังเวศวิทยาราม
๔. พระวิสุทธิธีรพงศ์ เป็นคณะทำงาน
วัดนางชี
๕. พระสุธีรัตนภรณ์ เป็นเลขานุการคณะทำงาน
วัดสุทัศนเทพวราราม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๕๓

ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๕/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตรวจและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้มาตรฐานเป็นระบบสากล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตรวจและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีหน้าที่ตรวจและปรับปรุงข้อสอบที่คณะทำงานได้ประมวลเป็นข้อสอบของธรรมศึกษาไว้ แล้วเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรม มีรายชื่อดังนี้

๑. พระธรรมรัตนดิลก	เป็นประธาน
วัดสุทัศนเทพวราราม	
๒. พระราชวิสุทธิญาณ	เป็นรองประธาน
วัดบวรนิเวศวิหาร	
๓. พระราชปัญญาภรณ์	เป็นอนุกรรมการ
วัดนางชี	

๔. พระราชวิสุทธิดิลก เป็นอนุกรรมการ
วัดสามพระยา
๕. พระราชเวที เป็นอนุกรรมการ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
๖. พระกิตติสารมุนี เป็นอนุกรรมการ
วัดชูจิตรธรรมาราม
๗. พระประสิทธิ์สุตคุณ เป็นอนุกรรมการ
วัดสุทัศนเทพวราราม
๘. พระสุธีรัตนภรณ์ เป็นเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม
๙. พระครูโสภณเมธาวัฒน์ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
วัดนรนาถสุนทริการาม
๑๐. พระมหาณรงค์ ภาณิสฺสโร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
วัดตรีทศเทพ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน - ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓
ถึง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๖/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบนักธรรมของสนามหลวงแผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมเมธี
วัดเทพศิรินทราวาส	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
ฝ่ายนักธรรม
๓. พระพรหมเมธาจารย์
วัดบูรณศิริมาตยาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระธรรมรัตนดิลก
วัดสุทัศนเทพวราราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง
รูปที่ ๓

๕. พระธรรมวรเมธี เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดราชบพิธฯ
๖. พระมหานายก ผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรม
วัดบวรนิเวศวิหาร สนามหลวง
๗. พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธโร เลขานุการคณะอนุกรรมการฯ
วัดบวรนิเวศวิหาร ฝ่ายนักธรรม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๕๗/๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดทำข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรม ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต แม่กองธรรมสนามหลวง
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระธรรมรัตนดิลก รองแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดสุทัศนเทพวราราม
รูปที่ ๓
๓. พระธรรมวรเมธี เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดราชบพิธฯ
๔. พระราชรัตนมุนี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระปฐมเจดีย์

๕.	พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	ผู้ช่วยเลขานุการ
แม่กองธรรมสนามหลวง
๖.	พระราชปริยัติเวที
วัดพระพิเรนทร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗.	พระสุธีรัตนภรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
ฝ่ายธรรมศึกษา
๘.	พระครูโสภณเมธาวัฒน์
วัดนรนาถสุนทริการาม	ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ
ฝ่ายธรรมศึกษา
๙.	พระมหาณรงค์ ญาณิสฺสโร
วัดตรีทศเทพ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ
ฝ่ายธรรมศึกษา

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

**สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง
ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓**

สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง
ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

สนามสอบ	นักธรรม	ธรรมศึกษา	รวม
	ชั้นโท-เอก	ชั้นตรี-โท-เอก	
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑๐	๓๔๓	๓๕๓
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๓	๔๑	๔๔
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๑๓๕	๓,๒๒๒	๓,๓๖๑
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๓๐	๔๔๕	๔๗๕
รวม	๑๘๘	๔,๐๕๑	๔,๒๓๙

สถิติจำนวนนักเรียน แขนกนักธรรม

สนามสอบ	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑,๖๑๑	๑,๐๕๗	๒,๖๖๘
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๓๐๕	๑๘๓	๔๘๘
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๓๗,๒๘๓	๑๗,๕๕๐	๕๔,๘๓๓
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๓,๕๑๗	๑,๗๓๕	๕,๒๕๒
รวม	๔๒,๗๑๖	๒๐,๔๒๕	๖๓,๑๔๑

สถิติจำนวนนักเรียน แผนกธรรมศึกษา

ธรรมศึกษา	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑๓๖,๓๕๒	๔๓,๔๑๖	๑๓,๘๕๖	๑๙๓,๖๒๔
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๒๔,๕๑๔	๘,๓๓๕	๒,๕๔๕	๓๕,๓๙๔
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๘๕๖,๔๒๔	๔๖๓,๘๐๖	๑๘๑,๓๑๔	๑,๕๐๑,๕๔๔
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๑๐๑,๕๓๑	๖๒,๔๔๖	๒๑,๕๔๑	๑๘๕,๕๑๘
รวม	๑,๑๑๕,๓๐๑	๕๗๒,๔๔๓	๒๒๘,๒๕๖	๑,๙๑๖,๐๐๐

สถิติเปรียบเทียบสนามสอบธรรมสนามหลวง

และ

นักเรียนขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒-๒๕๕๓

สนามสอบธรรมสนามหลวง

ปีการศึกษา	น.ธ.ตรี	น.ธ.โท-เอก	ธ.ศ.ตรี-โท-เอก
๒๕๕๒	๑,๐๐๔	๑๘๐	๓,๓๘๕
๒๕๕๓	๑,๐๐๘	๑๘๒	๔,๐๕๑
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๔	+๒	+๒๖๖

นักเรียนสอบธรรมสนามหลวง

ปีการศึกษา	นักธรรม	ธรรมศึกษา	รวม
๒๕๕๒	๑๓๓,๒๔๘	๑,๕๐๖,๘๓๓	๒,๐๘๔,๑๒๑
๒๕๕๓	๑๕๘,๕๓๒	๑,๕๒๖,๒๔๘	๒,๑๒๔,๗๘๐
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๒๕,๒๘๔	+๑๕,๓๓๕	+๔๐,๖๕๕

สถิติเปรียบเทียบสนามสอบธรรมสนามหลวง

สนามสอบ นักธรรมชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ช)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ช)	รวม
๒๕๕๒	๒๘	๕	๘๕๕	๑๑๕	๑,๐๐๘
๒๕๕๓	๓๑	๕	๘๕๗	๑๑๕	๑,๐๐๘
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๓	คงเดิม	+๒	คงเดิม	+๔

สนามสอบ นักธรรมชั้นโท-เอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ช)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ช)	รวม
๒๕๕๒	๑๐	๓	๑๓๗	๓๐	๑๘๐
๒๕๕๓	๑๐	๓	๑๓๙	๓๐	๑๘๒
เพิ่มขึ้น ลดลง	คงเดิม	คงเดิม	+๒	คงเดิม	+๒

สนามสอบ ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ช)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ช)	รวม
๒๕๕๒	๒๘	๕	๘๕๕	๑๑๕	๑,๐๐๘
๒๕๕๓	๓๑	๕	๘๕๗	๑๑๕	๑,๐๐๘
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๓๑	+๖	+๑๒๒	+๕๔	+๒๒๖

สถิติเปรียบเทียบนักเรียนสอบธรรมสนามหลวง

แผนกรรม

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๒	๖,๓๕๕	๑,๑๓๔	๑๕๕,๓๖๕	๑๓,๕๐๖	๑๗๓,๒๕๙
๒๕๕๓	๖,๙๔๑	๑,๒๖๓	๑๗๕,๕๕๕	๑๔,๕๐๕	๑๙๙,๕๖๔
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๕๘๖	+๑๒๙	+๒๐,๑๙๐	+๑,๐๐๐	+๒๖,๑๒๘

แผนกรรมศึกษา

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๒	๑๕๕,๑๙๒	๒๓,๕๙๓	๑,๕๐๙,๔๓๐	๑๗๕,๒๗๔	๑,๘๖๓,๔๙๙
๒๕๕๓	๑๕๙,๑๐๔	๓๖,๖๔๒	๑,๕๐๕,๕๔๔	๑๙๕,๕๕๙	๑,๙๙๖,๙๔๙
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๓,๙๑๒	+๑๓,๐๔๙	-๔,๘๘๖	+๒๐,๒๘๕	+๓๑,๑๖๐

นักธรรมชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๒	๑๕๕,๑๘๒	๒๓,๕๘๓	๑,๕๐๘,๔๓๐	๑๓๕,๒๓๔	๑,๕๖๖,๘๓๓
๒๕๕๓	๑๕๘,๑๐๔	๓๖,๖๔๒	๑,๕๐๕,๕๔๔	๑๘๕,๕๕๘	๑,๕๘๖,๒๔๘
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๒๑๕	+๕๔	+๒๐,๔๓๓	+๑,๐๐๓	+๒๑,๓๕๓

นักธรรมชั้นโท

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๒	๑,๘๐๖	๓๓๒	๓๕,๔๒๓	๔,๐๔๕	๔๕,๖๐๖
๒๕๕๓	๑,๖๑๑	๓๐๕	๓๓,๒๘๓	๓,๕๑๓	๔๒,๗๑๒
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๑๙๕	-๒๗	-๒,๑๔๐	-๕๓๒	-๒,๘๕๐

นักธรรมชั้นเอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ข)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ข)	รวม
๒๕๕๒	๑,๐๓๕	๑๖๑	๑๕,๖๕๓	๑,๖๑๕	๑๘,๔๖๔
๒๕๕๓	๑,๐๕๓	๑๘๓	๑๓,๕๕๐	๑,๓๓๕	๑๖,๑๒๑
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๑๘	+๒๒	+๒,๑๐๓	+๒๘๐	+๒,๕๖๖

ประถมศึกษาชั้นตรี

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ท)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ท)	รวม
๒๕๕๒	๑๒๘,๕๓๔	๑๕,๓๐๖	๘๓๘,๕๔๔	๕๖,๔๓๕	๑,๑๒๘,๖๒๓
๒๕๕๓	๑๓๖,๓๕๒	๒๔,๕๑๔	๘๕๖,๔๒๔	๑๐๑,๕๓๑	๑,๑๑๘,๘๒๑
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๘,๘๑๘	+๙,๒๐๘	-๒๒,๑๒๐	+๔๕,๑๐๖	-๑๐,๘๐๒

ประถมศึกษาชั้นโท

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ท)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ท)	รวม
๒๕๕๒	๔๕,๕๐๐	๖,๐๑๓	๔๓๕,๖๓๖	๖๐,๓๒๑	๕๔๖,๔๗๐
๒๕๕๓	๔๓,๔๑๖	๘,๓๓๕	๔๖๓,๘๐๖	๖๒,๔๔๖	๕๗๘,๐๐๓
เพิ่มขึ้น ลดลง	-๒,๐๘๔	+๒,๓๒๒	+๒๘,๑๗๐	+๒,๑๒๕	+๓๑,๖๖๗

ประถมศึกษาชั้นเอก

ปีการศึกษา	ส่วนกลาง (ม)	ส่วนกลาง (ท)	ส่วนภูมิภาค (ม)	ส่วนภูมิภาค (ท)	รวม
๒๕๕๒	๑๖,๓๔๘	๒,๒๖๔	๑๔๕,๘๕๐	๑๘,๑๑๔	๑๘๒,๕๗๖
๒๕๕๓	๑๓,๘๕๖	๒,๕๔๕	๑๘๑,๓๑๔	๒๑,๕๔๑	๒๐๘,๒๕๖
เพิ่มขึ้น ลดลง	+๒,๔๙๒	+๓๒๙	+๓๕,๔๖๔	+๓,๔๒๗	+๓๓,๖๒๖

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๓**

กระพุทธรอม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

โมกฺโข กุลยาณียา สาธุ

เปล่งวาจางาม ยังประโยชน์ให้สำเร็จ.

พ. ช. เอก. ๒๓/๒๘

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้ติดต่อสมเรื่องกับกระพุทตั้ง

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ธรรมมีอุปการะมากมีอะไรบ้าง ? ที่ว่ามีอุปการะมากนั้นเพราะเหตุไร ?
๑. มี สติ ความระลึกได้ และสัมปชัญญะ ความรู้ตัว ฯ
เพราะทำให้เป็นผู้ไม่ประมาทในการทำกิจการงานใด ๆ และเป็นอุปการะให้ธรรมเหล่าอื่นเกิดขึ้น ฯ
๒. ในรัตนะ ๓ พระธรรม ได้แก่อะไรบ้าง ? ให้คุณแก่ผู้ปฏิบัติตามอย่างไร ?
๒. ได้แก่พระธรรมวินัยที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ฯ
ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ฯ
๓. พระโอวาทของพระพุทธเจ้า หรือที่เรียกกันว่าหัวใจพระศาสนา มีกี่ข้อ ?
อะไรบ้าง ?
๓. มี ๓ ข้อ ฯ คือ
 ๑. เว้นจากทุกจริต คือประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ
 ๒. ประกอบสุจริต คือประพฤติดีด้วยกาย วาจา ใจ
 ๓. ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มีโลภ โกรธ หลง เป็นต้น

๔. ทุจริต คืออะไร ? ความเห็นว่าคุณของบิดามารดาครูบาอาจารย์ไม่มีบุญบาปไม่มี จัดเป็นทุจริตข้อไหน ?

๔. คือ ประพฤติชั่วด้วยกายวาจาใจ ฯ
จัดเป็นมโนทุจริต ฯ

๕. ไตรลักษณะ ได้แก่อะไรบ้าง ?

๕. ๑. อนิจจตา ความเป็นของไม่เที่ยง
๒. ทุกขตา ความเป็นทุกข์
๓. อนัตตตา ความเป็นของไร้ตน ฯ

๖. พรหมวิหาร ๔ มีอะไรบ้าง ?

๖. มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ฯ
เพราะเป็นธรรมเครื่องอยู่ของท่านผู้ใหญ่ ฯ

๗. นักเรียนผู้ต้องการจะเรียนหนังสือให้ได้ผลดี จะนำอิทธิบาทมาใช้อย่างไร ?

๗. ในเบื้องต้น ต้องสร้างฉันทะคือความพอใจในการศึกษาเล่าเรียนก่อน เมื่อมีความพอใจ จะเป็นเหตุให้ขยันศึกษาหาความรู้ที่เรียกว่าวิริยะและเกิดความใฝ่ใจใคร่รู้สิ่งต่าง ๆ มากขึ้น ที่เรียกว่าจิตตะ และเมื่อเรียนรู้แล้วก็ต้องนำความรู้นั้นมาใคร่ครวญพิจารณาให้เข้าใจเหตุและผลอย่างถูกต้องที่เรียกว่า วิมังสา ดังนั้นก็จะประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนได้ ฯ

คิหิปฏิบัติ

๘. คีลทีคฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย มีอะไรบ้าง ?

๘. มี ๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์

๒. เว้นจากการลักทรัพย์

๓. เว้นจากการประพฤตินอกใจ

๔. เว้นจากการพูดปด

๕. เว้นจากการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความ
ประมาท ฯ

๙. จงจับคู่ข้อทางซ้ายมือกับข้อทางขวามือให้ถูกต้อง

๙. ก. จะทำดีทำชั่ว ก็ต้องคล้อยตาม

๑. มิตรดีแต่พูด

ข. ป้องกันเพื่อนผู้ประมาทแล้ว

๒. มิตรหัวประจบ

ค. สงเคราะห์ด้วยสิ่งหาประโยชน์มิได้

๓. มิตรมีความรักใคร่

ง. ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว

๔. มิตรมีอุปการะ

จ. ทุกข์ ๆ ด้วย สุข ๆ ด้วย

๕. มิตรแนะนำประโยชน์

๙. ข้อ ก. คู่กับ ข้อ ๒.

ข้อ ข. คู่กับ ข้อ ๔

ข้อ ค. คู่กับ ข้อ ๑

ข้อ ง. คู่กับ ข้อ ๕

ข้อ จ. คู่กับ ข้อ ๓.

๑๐. จงบอกโทษของการดื่มสุรามาสัก ๓ ข้อ

๑๐. มีโทษดังนี้ (ให้ตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑. เสียทรัพย์สิน	๒. ก่อการทะเลาะวิวาท	๓. เกิดโรค
๔. ต้องติเตียน	๕. ไม่รู้จักกาย	๖. ทอนกำลังปัญญา ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ศากยวงศ์สืบเชื้อสายมาจากชนชาติใด ? ชนชาตินั้นมาตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปได้อย่างไร ?
๑. สืบเชื้อสายมาจากชนชาติอริยกะ ฯ ชาวอริยกะนั้นเป็นผู้เจริญด้วยความรู้และขนบธรรมเนียม มีอำนาจมากกว่าพวกมิลักกะเจ้าของถิ่นเดิม เมื่อข้ามภูเขาคิมาลัยมาก็รุกไล่พวกมิลักกะ เจ้าของถิ่นเดิมให้ถอยร่นลงมาทางใต้แล้วเข้าตั้งถิ่นฐานในชมพูทวีปแทน ฯ
๒. ภายใน ๗ วัน หลังจากลัทธิตถะราชกุมารประสูติแล้ว มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นแก่พระองค์อย่างไรบ้าง ?
 ๑. เมื่อประสูติแล้วใหม่ ๆ อสิตดาบส (หรือกาฬเทวิลดาบส) เข้าไปเฝ้าเยี่ยมและทำนายพระลักษณะ
 ๒. วันที่ ๕ พระเจ้าสุทโธทนะเชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คนมานั้นโภชนาหารและขนานพระนามพระราชกุมารว่าลัทธิตถกุมาร
 ๓. วันที่ ๗ พระราชมารดาทิวังกต ฯ

๓. พระพุทธเจ้าเสด็จออกบรรพชา ตรัสรู้ และปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุเท่าไรบ้าง ?
๓. เสด็จออกบรรพชา เมื่อมีพระชนมายุ ๒๙ ปี
 ตรัสรู้ เมื่อมีพระชนมายุ ๓๕ ปี
 ปรินิพพาน เมื่อมีพระชนมายุ ๘๐ ปี ฯ
๔. ปัญจวัคคีย์ คือใคร ? มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าขณะที่ยังทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาอย่างไร ?
๔. คือ นักบวชกลุ่มหนึ่ง มีทั้งหมด ๕ คน มีท่านโกณฑัญญะเป็นหัวหน้า ฯ
 ได้ตามเสด็จ คอยอุปฐากรับใช้อยู่ตลอดเวลา ฯ
๕. เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ พระองค์ทรงพิจารณาบุคคลผู้สามารถจะตรัสรู้ธรรมได้โดยเปรียบเทียบกับบัว ๓ เหล่า อย่างไรบ้าง ?
๕. ๑. บุคคลบางคน มีกิเลสน้อย มีอินทรีย์แก่กล้า เป็นผู้จะฟังสอนให้รู้ได้โดยง่าย อาจะตรัสรู้ธรรมพิศไปได้โดยฉับพลัน เปรียบเหมือนบัวที่ตั้งอยู่พ้นน้ำ เมื่อถูกแสงอาทิตย์ก็จักบานในวันนั้น
๒. บุคคลบางคน มีกิเลสปานกลาง มีอินทรีย์ปานกลาง เป็นผู้จะฟังสอนให้รู้ได้เมื่อได้รับคำแนะนำ เปรียบเหมือนบัวที่ตั้งอยู่เสมอน้ำ จักบานในวันพรุ่งนี้
๓. บุคคลบางคน มีกิเลสหนา มีอินทรีย์อ่อน เมื่อได้รับการสั่งสอนอบรมอยู่เสมอ ๆ ก็จะสามารถบรรลุธรรมได้ เปรียบเหมือนบัวที่ตั้งอยู่ในน้ำ จักบานในวันต่อ ๆ ไป ฯ

๖. คำว่า ดวงตาเห็นธรรม นั้นคือเห็นอย่างไร ? พระโมคคัลลานะและพระสารีบุตรได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากใคร ?
๖. คือเห็นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งมวลมีความดับเป็นธรรมดา ฯ พระโมคคัลลานะได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากพระสารีบุตร และพระสารีบุตรได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังธรรมจากพระอัสชิตเถระ ฯ
๗. สังเวชนียสถาน ๔ ได้แก่ที่ใดบ้าง ?
๗. ได้แก่ ๑. สถานที่ประสูติ ๒. สถานที่ตรัสรู้
๓. สถานที่แสดงปฐมเทศนา ๔. สถานที่ปรินิพพาน ฯ
๘. พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชายิ่งกว่าอามิสบูชา เพราะเหตุใด ?
๘. เพราะเมื่อพุทธบริษัทปฏิบัติธรรมได้สมควรแก่ธรรมแล้ว ก็จะเป็นปัจจัยให้ตรัสรู้ธรรมได้ ทั้งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา และเป็นพระพุทธรูประสงฆ์หลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อีกทั้งการปฏิบัตินี้จะทำให้ศาสนาตั้งมั่นอยู่ได้ยืนนาน ฯ

ศาสนพิธี

๕. พุทธมามกะหรือพุทธมามิกาหมายถึงบุคคลเช่นไร ?
๕. หมายถึง บุคคลผู้เป็นชายหรือหญิงผู้รับนับถือพระพุทธเจ้าเป็นของตน เป็นการยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาประจำชีวิตของตนเอง ฯ

๑๐. ในการประเคนของถวายพระ มีวิธีปฏิบัติอย่างไร ?

๑๐. จับของที่ที่จะประเคนด้วยมือทั้งสอง ยกขึ้นให้สูงเล็กน้อยแล้วน้อมถวายพระ ซึ่งท่านจะยื่นมือทั้งสองออกมารับ หากว่าผู้ถวายเป็นสตรี ฟังวางของลงบนผ้ากราบที่พระปูไว้ข้างหน้า เสร็จแล้วพึงไหว้หรือกราบก็เป็นอันเสร็จวิธีการประเคน การประเคนนี้ต้องแสดงออกด้วยความเคารพ ไม่ใช่เสือกไสให้ หรือทิ้งให้โดยไม่เคารพ อีกอย่าง ของที่จะประเคนนั้น ต้องเป็นสิ่งของที่คน ๆ เดียวพอยกได้อย่างธรรมดา ไม่ใช่ของหนักหรือใหญ่จนเกินไป ๆ

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักเรียนชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พระวินัย ได้แก่อะไร? ลักษณะที่เป็นอเทกัจฉา คือที่ภิกษุล่วงละเมิดแล้วไม่สามารถจะแก้ไขได้ ได้แก่อะไร?
 ๑. ได้แก่ พระพุทธบัญญัติ และอภิธมาจาร ๗
 - ได้แก่ ปาราชิก ๔ ๗
๒. นิสสัย คืออะไร? มีเท่าไร? อะไรบ้าง?
 ๒. คือ ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต ๗ มี ๔ อย่าง ๗
 - คือ
 ๑. เทียวบิณฑบาต
 ๒. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล
 ๓. อยู่โคนไม้
 ๔. ฉันทาตองด้วยน้ำมูลรเน่า ๗
๓. อบัติว่าโดยชื่อมีกี่อย่าง? อะไรบ้าง?
 ๓. มี ๗ อย่าง ๗ คือ ๑. ปาราชิก ๒. สังฆาทิเสส ๓. อนุตถัจฉัย
 ๔. ปาจิตตีย์ ๕. ปาฏิเทสียะ ๖. ทุกกฏ ๗. พุพภาสิต ๗

๔. ภิกษุโจทภิกษุอื่นด้วยอาบัติไม่มีมูล เป็นอาบัติอะไรบ้าง ?
๔. โจทด้วยอาบัติปาราชิก เป็นอาบัติสังฆาทิเสส
 โจทด้วยอาบัตินอกนี้ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ๗
๕. ไตรจีวร มีอะไรบ้าง ? ภิกษุอยู่ปราศจากแม่คั้นหนึ่ง ต้องอาบัติอะไร ?
๕. มี สังฆาฏิ คือผ้าคลุม อุตตราสงค์ คือผ้าห่ม และอันตราวาสก คือ
 ฝ้านุ่ง ๗
 ต้องอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์
๖. ภิกษุรู้อยู่ น้อมลาภที่เขา น้อมไปจะถวายสงฆ์ มาเพื่อตน เพื่อบุคคลอื่น
 เพื่อเจดีย์ เพื่อสงฆ์หมู่อื่น จะเป็นอาบัติอะไรได้บ้าง ?
๖. น้อมมาเพื่อตน เป็นอาบัตินิสสัคคียปาจิตตีย์
 น้อมมาเพื่อบุคคลอื่น เป็นอาบัติปาจิตตีย์
 น้อมมาเพื่อเจดีย์และเพื่อสงฆ์หมู่อื่น เป็นอาบัติทุกกฏ ๗
๗. ภิกษุนอนในที่มุงที่บังเดียวกันกับสามเณร จะเป็นอาบัติอะไรหรือไม่ ?
๗. นอนได้ ๓ คืบ ไม่เป็นอาบัติ เกินกว่านั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๗
๘. ภิกษุ ก อาพาธ ได้รับคำแนะนำให้ฉันอาหารในเวลาวิกาลเพื่อช่วยให้หาย
 ป่วยเร็ว แล้วฉันตามคำแนะนำนั้น มีวินิจัยตามพระวินัยอย่างไร ?
๘. มีวินิจัยว่า ภิกษุ ก ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ๗

๕. เสด็จวัตร คืออะไร? แบ่งเป็นกี่หมวด? หมวดที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องอะไร?

๕. คือ ธรรมเนียมหรือวัตรที่ภิกษุพึงศึกษา ฯ

แบ่งเป็น ๔ หมวด ฯ

ว่าด้วยเรื่อง โภชนปฏิบัติสังยุต คือธรรมเนียมว่าด้วยเรื่องการขบฉัน ฯ

๑๐. ข้อว่า เราจักรับบิณฑบาตโดยเคารพ นั้นมือธิบายอย่างไร?

๑๐. มือธิบายว่า รับโดยแสดงความเอื้อเฟื้อในบุคคลผู้ให้ ไม่ดูหมิ่น และให้แสดงความเอื้อเฟื้อในของที่เขาให้ ไม่ทำดังรับเอามาเล่นหรือเอามาทิ้งเสีย ฯ

กระทู้ธรรม นักรธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

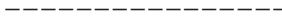

กฤษณาเมฆ มุญเญย น หิ มุญเญย ปาปิโก
โมกฺโข กฤษณิยา สาธุ มุตฺวา ตปฺปติ ปาปิโก.

พึงเปล่งวาจางามเท่านั้น ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย การเปล่งวาจา
ยังประโยชน์ให้สำเร็จ คนเปล่งวาจาช่วยอ้อมเดือดร้อน.

(พุทธ)

จุ. ชา. เอก. ๒๗/๒๘

แต่ขอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า
๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่
จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิทติดต่อกัน
สมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. สังฆตธรรม คืออะไร? มีลักษณะอย่างไร?
๑. คือธรรมอันปัจจุปรุจแต่ง ๆ
มีลักษณะ คือ มีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น มีความดับไปในที่สุด และ
เมื่อยังตั้งอยู่ความแปรปรากฎ ๆ
๒. วิมุตติ กับ วิโมกข์ ต่างกันอย่างไร? สมุจเฉทวิมุตติ มีอธิบายอย่างไร?
๒. ต่างกันแต่โดยพยัญชนะ แต่ที่พ้นจาก รากะ โทสะ โมหะได้เท่ากัน
โดยอรรถ ๆ
เมื่ออธิบายว่า ความพ้นจากกิเลสด้วยอำนาจอริยมรรค กิเลสเหล่านั้นขาดเด็ดไป
ไม่กลับเกิดอีก ๆ
๓. ญาณ ๓ ที่เป็นไปในอริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง? ญาณ ๓ ที่เป็นไปใน
ทุกขนิโรธสัจมีอธิบายอย่างไร?
๓. มี ๑. สัจญาณ ปรีชาหยั่งรู้อริยสัจ
๒. กิจจญาณ ปรีชาหยั่งรู้กิจอันควรทำ
๓. กตญาณ ปรีชาหยั่งรู้กิจอันทำแล้ว ๆ

มือธิบายว่า

๑. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี่ทุกขนิโรธสัง จักเป็นสังขญาณ
๒. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขนิโรธสังเป็นสภาพที่ควรทำให้แจ้ง จักเป็นกิจจญาณ
๓. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขนิโรธสังที่ควรทำให้แจ้ง ๆ แล้ว จักเป็นกตญาณ ฯ

๔. ภพกับภูมิต่างกันอย่างไร? มีอย่างละเท่าไร?

๔. ภพ หมายถึงโลกเป็นที่อยู่ต่างชั้นแห่งหมู่สัตว์ มี ๓ ฯ ภูมิ หมายถึงภาวะอันประณีตขึ้นไปเป็นชั้น ๆ แห่งจิตและเจตสิก มี ๔ ฯ

๕. กาม ภพ ทิฏฐิ และอวิชชา ได้ชื่อว่า โอมะ โยคะ และอาสวะ เพราะเหตุไร?

๕. ได้ชื่อว่าโอมะ เพราะเป็นคุณกระแสน้ำอันท่วมใจสัตว์ ได้ชื่อว่าโยคะ เพราะประกอบสัตว์ไว้ในภพ ได้ชื่อว่าอาสวะ เพราะเป็นสภาพหมักหมมอยู่ในสันดาน ฯ

๖. จริต ๖ ได้แก่อะไรบ้าง? คนมีจริตมักนึกพล่านจะพึงแก้ด้วยกัมมัฏฐานอะไร?

๖. ได้แก่ ๑. รากจริต ๒. โทสจริต ๓. โมหจริต
๔. วิตักกจริต ๕. สัทธาจริต ๖. พุทธจริต ฯ

พึงแก้ด้วยวิธีเพ่งกสิณ หรือเจริญอานาปานัสสติกัมมัฏฐาน ฯ

๓. พระพุทธคุณ ๘ บท คืออะไรบ้าง ? บทไหนจัดเป็นอัครจิตสมบัติและ
ปรหิตปฏิบัติ ?

๓. คือ อรหํ, สมมาสมพุทฺโธ, วิชชาจรรณสมปนฺโน, สุขโต, โลกวิทู, อนุตฺตโร
ปฺริสทมนฺนสารถิ, สตุถา เทวมนุสฺसानํ, พุทฺโธ, ภควา ฯ

๕ บทเบื้องต้นเป็นอัครจิตสมบัติ ๔ บทเบื้องปลายเป็นปรหิตปฏิบัติ ฯ

๘. พระโสดาบัน แปลว่าอะไร ? หมายถึงพระอริยมุคคณผู้ละสังโยชน์อะไร
ได้ขาดบ้าง ?

๘. แปลว่าผู้แรกเข้าถึงกระแสพระนิพพาน ฯ

ละสักกายทิฏฐิ วิจิกิฉณา และสีลัพพตปรามาตได้ขาด ฯ

๙. รุคงค์ท่านบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์อะไร ? รุคงค์ที่ภิกษุถือได้มีกำหนด
เฉพาะกาล คือข้อใด ? เพราะเหตุใด ฯ

๙. เพื่อเป็นอุบายขัดเกลากิเลส และเป็นไปเพื่อความมกน้อยสันโดษ ฯ

ข้อ รุกขมุลิกังคะ และ อัปโภกาสิกังคะ ฯ

รุคงค์ ๒ ข้อนี้ภิกษุถือได้เฉพาะกาลนอกพรรษา เพราะในพรรษาภิกษุต้อง
ถือเสนาสนะเป็นที่อยู่อาศัยประจำ ตามพระวินัยนิคม ฯ

๑๐. บุคคลผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นพหูสูต เพราะประกอบด้วยคุณสมบัติ
อะไรบ้าง ?

๑๐. ประกอบด้วย

๑. พหูสูตตา ได้ยินได้ฟังมาก

๒. ธตา ทรงจำได้

๓. วจสา ปริจิตา ท่องไว้ด้วยวาจา

๔. มนसानุเปกฺขิตา เอาใจจดจ่อ

๕. ทิฏฐิยา สุปฏิวิฑฐา ขบด้วยทิวฐิ ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พุทธบริษัท ๔ ผู้เป็นอริยสาวก มีลำดับการเกิดขึ้นก่อนหลังกันอย่างไร ?
บุคคลแรกของแต่ละบริษัทนั้นคือใคร ?
๑. มีลำดับดังนี้ คือ ภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา และภิกษุณี ฯ
พระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นคนแรกของภิกษุบริษัท
บิดาของพระยสะ เป็นคนแรกของอุบาสกบริษัท
มารดาและภรรยาของพระยสะ เป็นคนแรกของอุบาสิกาบริษัท
พระนางปชาบดี โคตมี เป็นคนแรกของภิกษุณีบริษัท ฯ
๒. พระอัญญาโกณฑัญญะมีมูลเหตุจูงใจอะไร จึงได้ออกบวชตามอุปัฏฐาก
พระมหาบุรุษขณะบำเพ็ญทุกรกิริยา ?
๒. เพราะได้เคยเข้าร่วมทำนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษโดยเชื่อมั่นว่าจะตรัสรู้
เป็นพระพุทธเจ้า จึงตามอุปัฏฐากด้วยหวังว่า เมื่อพระมหาบุรุษตรัสรู้
จักทรงเทศนาโปรด ฯ

๓. มารยาทดีมีความสำรวมย่อมนเป็นศรีของสมณะ สามารถจะปลุกศรัทธา
เลื่อมใสให้เกิดแก่ผู้พบเห็น นี่เป็นปฏิปทาจริยาวัตรของพระสาวกรูปใด ?
จงเล่าประวัติของท่านโดยย่อ

๓. ของพระอัสสชิเถระ ฯ

ท่านเป็นหนึ่งในพระปัญจวัคคีย์ ได้ฟังพระธรรมเทศนาจนได้บรรลุพระอรหัต
แล้ว ได้เป็นกำลังในการประกาศพระศาสนา อุปติสสปริพาชกพบเห็นแล้วเกิด
ความเลื่อมใส ขอฟังธรรมจากท่าน แล้วได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ฯ

๔. ยศกุลบุตรได้ฟังธรรมอะไรจากพระศาสดาเป็นครั้งแรก ? ณ ที่ไหน ?

๔. ได้ฟัง อนุปฺพพิทถา และอริยสัจ ๔ ฯ

ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงเมืองพาราณสี ฯ

๕. พระสาวกผู้ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีบริวารมากคือใคร ? ท่านมีบริวารมาก
เพราะเหตุไร ?

๕. พระอูรุเวลกัศสปะ ฯ

เพราะท่านรู้จักเอาใจบริษัทรู้จักสงเคราะห์ด้วยอามิสบ้าง ด้วยธรรมบ้าง ฯ

๖. พระพุทธโอรสทว่า เราจะไม่ละสติที่ไปในกาย คือพิจารณาร่างกาย
เป็นอารมณ์ ดังนี้ พระองค์ตรัสกะสาวกรูปใด ? พระสาวกรูปนั้นเป็น
เอตทัคคะในทางใด ?

๖. พระมหากัศสปะ ฯ

เป็นเอตทัคคะในทางถือธุดงค์ ฯ

๓. พระมหากัจจายนะเคยได้รับมอบหมายจากพระพุทธเจ้าให้ไปเผยแผ่ พระศาสนาแทนพระองค์เมื่อครั้งไหน ? ได้ผลอย่างไร ?
๓. เมื่อครั้งที่ท่านบรรลุพระอรหัต และอุปสมบทเป็นภิกษุแล้ว ได้ทูลเชิญ พระพุทธเจ้าให้เสด็จไปกรุงอุชเชนี เพื่อประกาศพระศาสนาตามพระราชประสงค์ ของพระเจ้าจันทปัชชิต แต่พระพุทธเจ้ารับสั่งให้ท่านไปแทน ฯ
พระเจ้าจันทปัชชิตและชาวพระนครเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ฯ
๘. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดพระโฆณฑิราชด้วยเรื่องอะไร? มีความหมาย อย่างไร ?
๘. ด้วยเรื่องสุญญตานุปัตตนา ฯ มีความหมายว่า ให้พิจารณาเห็นโลกโดย ความเป็นของว่างเปล่า ถอนความเห็นว่าเป็นตัวตนของเราเสีย ฯ

ศาสนพิธี

๕. คำว่า เจริญพระพุทธรูปมนต์กับสวดพระพุทธรูปมนต์ใช้ต่างกันอย่างไร ? การ ทำบุญฉลองอัฐิจัดเข้าในอย่างไหนใน ๒ อย่างข้างต้น ?
๕. เจริญพระพุทธรูปมนต์ใช้ในงานมงคล สวดพระพุทธรูปมนต์ใช้ในงานอวมงคล ฯ จัดเข้าในการเจริญพระพุทธรูปมนต์ แต่ไม่ต้องตั้งขันน้มนต์และสายสิญจน์ ฯ
๑๐. งานทำบุญต่อนามหรือต่ออายุ คืองานทำบุญเช่นไร ?
๑๐. คืองานทำบุญที่คณะญาติของผู้กำลังป่วยหนักจัดขึ้น เพื่อให้ผู้ป่วยหายป่วย และเพื่อให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสบำเพ็ญกุศลในชั้นปลายแห่งชีวิตของตน หรือ เป็นความประสงค์ของผู้จะทำบุญต่ออายุเองเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ฯ

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. อาทิพรหมจริยกาสิกขา กับ อภิสมาจาริกาสิกขา ต่างกันอย่างไร ?
๑. ต่างกันดังนี้ อาทิพรหมจริยกาสิกขา ได้แก่อุปนิสัยอันเป็นเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ อันได้แก่พระพุทธรูปบัญญัติที่ทรงตั้งไว้ให้เป็นพุทธอาณัติ เป็นสิกขาบทอันมาในพระปาติโมกข์ เป็นข้อบังคับโดยตรงที่ภิกษุจะต้องประพฤติปฏิบัติโดยเคร่งครัด ส่วนอภิสมาจาริกาสิกขา ได้แก่อุปนิสัยอันเนื่องด้วยอภิสมาจาร คือมารยาทอันดี ที่ทรงบัญญัติหรืออนุญาตไว้ อันมานอกพระปาติโมกข์ เป็นขนบธรรมเนียมอันดีงามของหมู่คณะที่ควรประพฤติ ฯ

๒. วินัยกรรม กับ สังฆกรรม มีความหมายต่างกันอย่างไร ? การทำวินัยกรรมนั้น มีจำกัดบุคคลและสถานที่บ้างหรือไม่อย่างไร ?

๒. ต่างกันอย่างไร กรรมที่ภิกษุแต่ละรูปหรือหลายรูปจะพึงทำตามพระวินัย เช่น ฟินทุ อธิษฐาน วิกัปปจิวร เป็นต้น เรียกว่าวินัยกรรม กรรมที่ภิกษุครบองค์เป็นสงฆ์ มีจำนวนอย่างต่ำตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไปจะพึงทำ เช่น อปโลกนกรรม เป็นต้น เรียกว่าสังฆกรรม ฯ

จำกัดบุคคลและสถานที่ไว้ดังนี้

๑. แสดงอาบัติ ต้องแสดงแก่ผู้เป็นภิกษุด้วยกัน

๒. อธิษฐาน ต้องทำเอง

๓. วิกัปป ต้องวิกัปปแก่สหธรรมิกทั้ง ๕ คือ ภิกษุ ภิกษุณี นางสิกขมานา สามเณร สามเณรี รูปใดรูปหนึ่ง

๔. ห้ามไม่ให้ทำในที่มืด แต่ทำในสีมาหรือนอกสีมาใช้ได้ทั้งนั้น ฯ

๓. ตามนัยแห่งอรรถกถา อาจารย์มีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ? คำขอนิสสัย อาจารย์ว่าอย่างไร ?

๓. มี ๔ ประเภท ฯ

คือ ๑. ปัพพัชชาจารย์ อาจารย์ในบรรพชา

๒. อุปสัมปทาจารย์ อาจารย์ในอุปสมบท

๓. นิสสัยจารย์ อาจารย์ผู้ให้นิสสัย

๔. อุทเทสาจารย์ อาจารย์ผู้บอกกรรม ฯ

ว่า อาจารย์โย เม ฆนฺเต โหหิ อายสมฺโต นิสฺสาย วุจฺจามิ ฯ

๔. กิริยาที่แสดงความอ่อนน้อมต่อกันและกันเป็นความดีของหมู่ แต่ต้องทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ในข้อนี้ควรงดเว้นในกรณีใดบ้าง ? จงบอกมาสัก ๕ ข้อ
๔. ได้แก่ในเวลาดังต่อไปนี้ (ตอบเพียง ๕ ข้อ)
๑. ในเวลาประพาศวิญญูฐานวิธี คืออยู่กรรม เพื่อออกจากอาบัติสังฆาทิเสส
 ๒. ในเวลาถูกสงฆ์ทำอุกเขปนียกรรม ที่ถูกห้ามสมโภคและสังวาส
 ๓. ในเวลาเปลือยกาย
 ๔. ในเวลาเข้าบ้านหรือเดินอยู่ตามทาง
 ๕. ในเวลาอยู่ในที่มีดที่แลไม่เห็นกัน
 ๖. ในเวลาที่ท่านไม่รู้ คือนอนหลับหรือขลุกขลู่อยู่ด้วยธูระอย่างหนึ่ง หรือส่งใจไปอื่น แม้ไหว ท่านก็คงไม่ใส่ใจ
 ๗. ในเวลาขบฉันอาหาร
 ๘. ในเวลาถ่ายอุจจาระ ถ่ายปัสสาวะ ฯ
๕. ในวัดหนึ่ง ถ้ามีภิกษุจำพรรษา ๔ รูป ๓ รูป ๒ รูป หรือ ๑ รูป เมื่อถึงวันอุโบสถพึงปฏิบัติอย่างไร ?
๕. ๔ รูป พึ่งประชุมกันในโรงอุโบสถสวดปาติโมกข์
- ๓ รูป พึ่งประชุมกันทำปาริสุทธิอุโบสถ ดังนี้ ประชุมกันในโรงอุโบสถ แล้วรูปหนึ่งสวดประกาศัญญัติ จบแล้วแต่ละรูปพึงบอกความบริสุทธิ์ของตน
 - ๒ รูป ไม่ต้องตั้งัญญัติ พึ่งบอกความบริสุทธิ์แก่กันและกัน
 - ๑ รูป พึ่งอธิษฐาน ฯ

๖. อุปปถกิริยา คืออะไร ? ความประพฤตินั้นไร้จัดเข้าใน อนาจาร ปาปสมาจาร อนเสนา ?

๖. คือ การทำนอกรัตนอกรอยของสมณะ ฯ

ความประพฤตินั้นดีไม่งาม และเล่นมีประการต่าง ๆ จัดเข้าในอนาจาร ความประพฤตินั้นเลวทราม จัดเข้าในปาปสมาจาร ความเล็งชิงไม่สมควร จัดเข้าในอนเสนา ฯ

๗. ภิกษุผู้ได้ชื่อว่าโคจรสัมปັນโนผู้ถึงพร้อมด้วยโคจรเพราะปฏิบัติอย่างไร ?

๗. เพราะเว้นอโคจร ๖ จะไปหาใครหรือจะไปที่ไหน เลือคนบุคคล เลือสถานอันสมควร ไปเป็นกิจลักษณะในเวลาอันควร ไม่ไปพร่ำเพรื่อ กลับในเวลาประพฤตินั้นไม่ให้เป็นที่รังเกียจของเพื่อนสหธรรมิกเพราะการไปเที่ยว ฯ

๘. ยาวกาลิกกับยาวชีวกได้แก่กาลิกเช่นไร ? กาลิกระคนกันมีกฎเกณฑ์กำหนดอายุไว้อย่างไร ? จงยกตัวอย่าง

๘. ยาวกาลิก ได้แก่ของที่ให้บริโภคนั้นได้ชั่วคราว ตั้งแต่เช้าถึงเที่ยงวัน ยาวชีวก ได้แก่ของที่ให้บริโภคนั้นได้เสมอไป ไม่มีจำกัดกาล ฯ

กฎเกณฑ์กำหนดอายุตามกาลิกที่มีอายุน้อยที่สุด ฯ เช่นยาผง เป็นยาวชีวก คลุกกับน้ำผึ้งที่เป็นสัตตทาหกาลิก ต้องถืออายุ ๗ วัน เป็นเกณฑ์ ฯ

๙. คำว่า อันโตวฏฐะ อันโตปังกะ สามปังกะ หมายถึงอะไร ?

๙. อันโตวฏฐะ หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุเก็บไว้ในที่อยู่ของตน ฯ

อันโตปังกะ หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุหุงต้มภายใน (ที่อยู่ของตน) ฯ

สามปังกะ หมายถึงยาวกาลิกที่ภิกษุทำให้สุกเอง ฯ

๑๐. วิทยุจะฉันสิ่งใด ๆ ต้องรับประเมินก่อน มีกรณียกเว้นเป็นพิเศษอะไรบ้าง
ที่ไม่ต้องรับประเมินก่อนก็ฉันได้ ?
๑๐. ยกเว้นเป็นพิเศษเฉพาะวิทยุอาพาธฉุกเฉิน ให้ฉันขามหาวิทย์ ๔ คือมูตร กูถ
เถ้า และดินได้ ๆ

กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

วิวาท์ ภยโต ทิสฺวา อวิวาทญฺจ เขมโต
สมคฺคา สจฺฉิลา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี.

ท่านทั้งหลายจงเห็นความวิวาทโดยความเป็นภัย และความไม่วิวาทโดย
ความปลอดภัยแล้ว เป็นผู้พร้อมเพรียง มีความประนีประนอมกันเถิด.
นี้เป็นพระพุทธานุศาสนี.

(พุทธ)

จุ. จริยา. ๓๓/๕๕๕.

แต่ขออธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิต
ซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภายิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. อุทเทศว่า “ผู้ทั้งหลายจงมาดูโลกนี้ อันตระการคุดราราชรถที่พวกคนเขลาหมกอยู่ แต่พวกผู้รู้หาข้องอยู่ไม่” จงวิจารณ์ว่า ตอนไหนแสดงปรมัตตปฏิบัติทา ตอนไหนแสดงปรมัตต์ ตอนไหนแสดงสังสารวัฏฏ์ ? เพราะเหตุใด ?
๑. ตอนที่ว่า “ผู้ทั้งหลายจงมาดูโลกนี้ อันตระการคุดราราชรถ” แสดงปรมัตตปฏิบัติทา เพราะประสงค์ให้ดูเพื่อนิพพิทาเป็นต้น
ตอนที่ว่า “แต่พวกผู้รู้หาข้องอยู่ไม่” แสดงปรมัตต์ เพราะแสดงถึงความรู้ที่เป็นเหตุให้พ้นจากความข้องอยู่ซึ่งเป็นปรมัตตธรรม อันจะพึงได้ด้วย การปฏิบัติในปรมัตตปฏิบัติทาโดยลำดับ
ตอนที่ว่า “ที่พวกคนเขลาหมกอยู่” แสดงสังสารวัฏฏ์ เพราะต้องวนเวียนท่องเที่ยวไปด้วยความเขลา ฯ

๒. ข้อว่า ผู้ใดจักระวังจิต ผู้นั้นจักพ้นจากบ่วงแห่งมาร ดังนี้ คำว่า มาร และ บ่วงแห่งมาร ได้แก่อะไร? เพราะเหตุไรจึงชื่ออย่างนั้น?
๒. มาร ได้แก่กิเลสสาม คือ เจตสิกอันเศร้าหมอง ชักให้ใคร่ให้รักให้อยากได้ ชื่ออย่างนั้นเพราะเป็นโทษล้างผลาญคุณความดีและทำให้เสียคน ๗ บ่วงแห่งมาร ได้แก่วัตถุสาม คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันเป็นของน่าชอบใจ ชื่ออย่างนั้นเพราะเป็นอารมณ์เครื่องผูกใจให้ติด ๗
๓. ทุกขตา ความเป็นทุกข์แห่งสังขารนั้น กำหนดเห็นด้วยทุกข์กี่หมวด? วิปากทุกข์ได้แก่ทุกข์เช่นไร?
๓. ๑๐ หมวด ๗ ได้แก่วิปถีสาร คือความร้อนใจ การเสวยกรรมกรรมคือ ถูกลงอาชญา ความฉิบหาย ความตกยาก และความตกอับ ๗
๔. คำว่า สุกติ ในพระบาลีว่า จิตฺเต อสงฺกิลฺลฺเจ สุกฺติ ปาฏิกงฺขา คืออะไร? มีอะไรบ้าง?
๔. คือ ภูมิเป็นที่ไปข้างดี ๗ มี เทวะ ๑ มนุษย์ ๑ หรือ สุกติ ๑ โลกสวรรค์ ๑ ๗

๕. วิมุตติ ความหลุดพ้นนั้น ตัวหลุดพ้นคืออะไร ? หลุดพ้นจากอะไร ?
ตัวรู้ว่าหลุดพ้นคืออะไร ? จงอ้างหลักฐานประกอบด้วย
๕. ตัวหลุดพ้นคือจิต ฯ หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย ตามพระบาลีว่า
กามาสวาปี จิตฺตํ วิมุจฺจิตฺตํ ภาสวาปี จิตฺตํ วิมุจฺจิตฺตํ อวิชาสวาปี
จิตฺตํ วิมุจฺจิตฺตํ จิตหลุดพ้นแล้ว แม้จากอาสวะเนื่องด้วยกาม จิตหลุดพ้น
แล้ว แม้จากอาสวะเนื่องด้วยภพ จิตหลุดพ้นแล้ว แม้จากอาสวะเนื่องด้วย
อวิชา ฯ ญาณเป็นตัวรู้ ตามพระบาลีว่า วิมุตตสมิ วิมุตตมิตติ ญาณํ
โหติ เมื่อหลุดพ้นแล้ว ญาณว่าหลุดพ้นแล้ว ย่อมมี ฯ
๖. สันติ ความสงบ เป็นโลกิยะหรือโลกุตตระ ? จงตอบโดยอ้างพระบาลี
มาประกอบ
๖. เป็นได้ทั้งโลกิยะและโลกุตตระ ฯ ที่เป็นโลกิยะได้ในบาลีว่า
น หิ รุณฺณน โสเกน สนฺติ ปโปติ เจตฺโส
บุคคลย่อมถึงความสงบแห่งจิต ด้วยร้องไห้ ด้วยเศร้าโศกก็หาไม่
ที่เป็นโลกุตตระได้ในบาลีว่า
โลกามิสํ ปชเห สนฺติเปกฺโข
ผู้เพ่งสันติพึงละโลกามิสเสีย ฯ

๓. นิเวศน์ คืออะไร ? เมื่อจิตถูกนิเวศน์นั้น ๆ ครอบงำ ควรใช้กัมมัฏฐาน
บทใดเป็นเครื่องแก้ ?
๓. คือ ธรรมอันกั้นจิตไม่ให้บรรลุความดี ๆ
- กามฉันท์ ใช้ อสุภกัมมัฏฐาน หรือกายคตาสติเป็นเครื่องแก้
- พยาบาท ใช้ เมตตา กรุณา มุทิตา พรหมวิหาร ๓ ข้อต้นเป็นเครื่องแก้
- ถิ่นมิทระ ใช้ อนุสสติกัมมัฏฐานเป็นเครื่องแก้
- อุทธัจจกุกกุจจะ ใช้ กสิณหรือมรณัสสติเป็นเครื่องแก้
- วิจิกิจฉา ใช้ ธาตุกัมมัฏฐานหรือวิปัสสนากัมมัฏฐานเป็นเครื่องแก้ ๆ
๘. จตุธาตුවัตถานกัมมัฏฐาน คืออะไร ? ผู้เจริญกัมมัฏฐานนี้จะพึงกำหนด
พิจารณาอย่างไร ?
๘. คือ ความกำหนดหมายซึ่งธาตุ ๔ โดยสภาวะความเป็นเองของธาตุ ๆ
พึงกำหนดพิจารณาทั้งกายตนเองและกายผู้อื่นให้เห็นเป็นแต่สักว่าธาตุ และ
พึงกำหนดให้รู้จักธาตุภายในภายนอกให้เห็นเป็นแต่สักว่าธาตุไปหมดทั้งโลก
ไม่ใช่สัตว์ไม่ใช่บุคคล ๆ

๘. ปัญหาว่าตายแล้วเกิดหรือตายแล้วสูญจะหมดไปได้ เมื่อเจริญวิปัสสนา ได้ขั้นไหนแล้ว? เพราะได้พิจารณาเห็นอย่างไร?

๘. ชั้นกัณหาวิตรณวิสุทธิตี ๑

เพราะได้พิจารณากำหนดรู้อริยเห็นจริงซึ่งนามรูปทั้งเหตุทั้งปัจจัย ข้ามล่วง กัณหาในกาลทั้ง ๓ เสียได้ ไม่สงสัยว่า เราจุติมาจากไหน เราเป็นอะไร เราจะไปเกิดที่ไหน เป็นต้น ๑

๑๐. พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงสัญญา ๑๐ กะไร? อนิจจสัญญา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอนให้พิจารณาธรรมอะไร?

๑๐. พระอนนทเถระ ๑

พิจารณาชั้นที่ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ๑

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธทศานุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พระสารีบุตรปรินิพพานที่ไหน ? ท่านเลือกสถานที่นั้นเพราะเหตุไร ?

๑. ที่ นาลันทคาม แคว้นมคธ ฯ

เพราะตั้งใจจะโปรดนางสารีพราหมณีผู้เป็นมารดาของท่าน ให้พ้นจาก
มิฉชาติกฏีก่อนที่ท่านจะปรินิพพาน ฯ

๒. พระมหากัสสปะ กับพระรัฐบาล ออกบวชเพราะมีความคิดเห็นต่างกัน
อย่างไร ?

๒. พระมหากัสสปะออกบวชเพราะคิดเห็นว่า ผู้อยู่ครองเรือนต้องคอยนั่งรับบาป
เพราะการงานที่ผู้อื่นทำไม่ดี มีใจเบื่อหน่าย จึงละสมบัติแล้ว ออกบวช
พระรัฐบาลออกบวชเพราะมีความคิดเห็นตามธรรมเทศ ๔ ข้อที่พระศาสดา
ทรงแสดง ว่า

๑. โลกคือหมู่สัตว์ อันชราเป็นผู้นำ ฯ เข้าไปใกล้ ไม่ยั่งยืน

๒. โลกคือหมู่สัตว์ ไม่มีผู้ป้องกัน ไม่เป็นใหญ่จำเพาะตน

๓. โลกคือหมู่สัตว์ไม่มีอะไรเป็นของ ฯ ตน จำต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป

๔. โลกคือหมู่สัตว์ พร่องอยู่เป็นนิคยฺ์ ไม่รู้จักอิ่ม เป็นทาสแห่งตัณหา ฯ

๓. พระเจ้าพิมพิสาร เมื่อครั้งยังเป็นพระราชกุมาร ได้ตั้งความปรารถนาไว้
อย่างไรบ้าง ?

๓. ได้ตั้งความปรารถนาไว้ว่า

๑. ขอให้ข้าพเจ้าได้รับอภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดินมคธนี้เถิด

๒. ขอท่านผู้เป็นพระอรหันต์ผู้รู้เองเห็นเองโดยชอบ พึงมายังแวงแคว้นของ
ข้าพเจ้าผู้ได้รับอภิเษกแล้ว

๓. ขอข้าพเจ้าพึงได้เข้าไปนั่งใกล้พระอรหันต์นั้น

๔. ขอพระอรหันต์นั้น พึงแสดงธรรมแก่ข้าพเจ้า

๕. ขอข้าพเจ้าพึงรู้ทั่วถึงธรรมของพระอรหันต์นั้น ๆ

๔. สตานุสารีวิญญาน คืออะไร ? เกิดขึ้นแก่พระมหาบุรุษ ความว่าอย่างไร ?

๔. วิญญานไปตามสติ ฯ

ความว่า ทุรกิรียานี้ จักไม่เป็นทางเพื่อการตรัสรู้ แต่อาณาปานสติปฐมฉาน
จักเป็นทางเพื่อการตรัสรู้แน่ ฯ

๕. มหาปฐกัตถกษณะมีกี่ประการ ? พระอุณณาโลมกับพระอุณหิสต่างกัน
อย่างไร ?

๕. มี ๓๒ ประการ ฯ

พระอุณณาโลม ได้แก่พระโลมาที่ขาวละเอียดอ่อนคล้ายสำลีอยู่ในระหว่าง
พระโขนง ส่วนพระอุณหิสนั้น ได้แก่พระเศียรที่กลมเป็นปริมณฑล
คุดประดับด้วยกรอบพระพักตร์ ฯ

๖. พระสาวกรูปใดเป็นเอกตักกะทางมีปัญญามาก ทางขยายความย่อให้พิสดาร ทางมีวาจาไพเราะ ทางทรงจิรวรเศร้าหมอง ? และในท่านเหล่านั้น องค์ไหนเป็นที่เลื่อมใสของผู้เป็นรูปปมาณา โฆสัปปมาณา ลูขัปปมาณา และธัมมปมาณา ?
๖. พระสารีบุตร เป็นเอกตักกะทางมีปัญญามาก และเป็นที่เลื่อมใสของผู้เป็นธัมมปมาณา
- พระมหากัจจายนะ เป็นเอกตักกะทางขยายความย่อให้พิสดาร และเป็นที่เลื่อมใสของผู้เป็นรูปปมาณา
- พระโมฆราช เป็นเอกตักกะทางทรงจิรวรเศร้าหมอง และเป็นที่เลื่อมใสของผู้เป็นลูขัปปมาณา
- พระโสณกุฎิกัณณะ เป็นเอกตักกะทางมีวาจาไพเราะ และเป็นที่เลื่อมใสของผู้เป็นโฆสัปปมาณา ฯ
๗. พระพุทธเจ้าตรัสสอนพระราชาว่า สิ่งใดเป็นมาร ท่านจงละความกำหนัดพอใจในสิ่งนั้นเสีย มารในที่นี้หมายถึงอะไร ?
๗. หมายถึง รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ฯ
๘. พระอรหันตสาวก ๑๐ องค์แรกในพระพุทธศาสนา คือใครบ้าง ? มีท่านใดได้รับเอกตักกะบ้าง ? และเป็นเอกตักกะในทางไหน ?
๘. คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ พระวัปปะ พระภัททิยะ พระมหานามะ พระอัสสชิ พระยสสะ พระวิมลสะ พระสุพาหุ พระปุลณชิ และพระควัมปติ ฯ
- มีพระอัญญาโกณฑัญญะรูปเดียว ฯ ในทางรัตตัญญู ผู้รู้ราตรีนาน ฯ

๘. ญปรหมุคคค คือใคร? มีกี่ประเภท? ะไรบ้าง?

๘. คือ บุคคคผู้ควรแก้การสร้งศนุปฏิวั้ประคิชฐาน ๗

มี ๔ ประเภท ๗ คือ

๑. พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒. พระปัจเจกพุทธเจ้า

๓. พระอรหันตสาวก

๔. พระเจ้าจักรพรรดิราชา ๗

๑๐. อภิญญาเทสิตธรรม มีะไรบ้าง? ทรงแสดงแก่ใคร? ที่ไหน?

๑๐. มี สติปัญญา ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕
โพชฌงค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘ ๗

ทรงแสดงแก่ภิกษุสงฆ์ผู้อาศัยอยู่ในเมืองเวสาลี ๗

ที่กุฎาคารศาลา ป่ามรวัน ๗

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักเรียนชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. สังฆกรรม กับวินัยกรรม มีกำหนดบุคคลและสถานที่ต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร ?
๑. ต่างกันดังนี้ สังฆกรรม ต้องประชุมสงฆ์ครบองค์ตามกำหนดแห่งกรรมนั้นๆ ต้องทำในสีมา เว้นไว้แต่อปโลกนกรรม ทำนอกสีมาก็ได้ ส่วนวินัยกรรม ไม่ต้องประชุมสงฆ์ และทำนอกสีมาก็ได้ ๑
๒. นิमितที่อยู่รอบโรงอุโบสถ มีไว้เพื่อประโยชน์อะไร? จงเขียนคำทักนิमितในทิศตะวันตกเฉียงใต้มาดู ?
๒. มีไว้เพื่อเป็นเครื่องหมายกำหนดเขตการทำสังฆกรรม ๑
ทุกขิณาย อนุทิสาย ก็ นิमितต์ ๑
๓. จงอธิบายความหมายของวิสุทคามสีมา และสัตตภัณฑสีมา
๓. วิสุทคามสีมา หมายถึงเขตแห่งสามัคคีที่สงฆ์ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตยกให้เป็นแดนหนึ่งจากบ้าน ๑ สัตตภัณฑสีมา หมายถึงเขตแห่งสามัคคีในป่าหากคนตั้งบ้านเรือนไม่ได้ชั่วคราว ๓ อัณฑกร (๔๕ วา) โดยรอบ นับแต่ที่สุดแห่งสงฆ์ออกไป ๑

๔. กฐิน เป็นสังฆกรรมอะไร? การรับกฐิน ตลอดจนถึงการกราน ต้องทำ
ในสีมาเท่านั้น หรือทำนอกสีมาก็ได้?

๔. เป็นญัตติทุติยกรรม ๑

การรับกฐิน การอุปโลกน์เพื่อให้ผ้ากฐิน และการกรานกฐินทำในสีมาหรือ
นอกสีมาก็ได้ การสวดญัตติทุติยกรรมวาจาให้ผ้ากฐิน ต้องทำในสีมาเท่านั้น ๑

๕. บุรพกิจที่พึงทำเป็นเบื้องต้นก่อนแต่อุปสมบท คืออะไรบ้าง? ในกิจ
เหล่านั้น กิจที่ต้องทำเป็นการสงฆ์ มีอะไรบ้าง?

๕. คือ ให้บรรพชา ขอนิสสัย ถีออุปชฌายะ ขนานชื่อมจรแห่งอุปสัมปทาเปกขะ
และบอกนามอุปชฌายะ บอกบาตรจีวร ตั้งให้อุปสัมปทาเปกขะออกไปยืน
ข้างนอก สมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ชักช่อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายกกรรม
เรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ ให้ขออุปสมบท สมมติภิกษุรูปหนึ่ง
สอบถามอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายกกรรมในสงฆ์ ๑

มี สมมติภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้ชักช่อมอุปสัมปทาเปกขะถึงอันตรายกกรรม เรียก
อุปสัมปทาเปกขะเข้าในสงฆ์ สมมติภิกษุรูปหนึ่งสอบถามอุปสัมปทาเปกขะ
ถึงอันตรายกกรรมในสงฆ์ ๑

๖. อุปสัมปทาเปกขะจะสำเร็จเป็นพระภิกษุได้ เมื่อพระกรรมวาจาจารย์สวดถึง
บาลีบทใด?

๖. ถึงบทว่า โส ภาเสยฺย ท้ายอนุสาวนาที่ ๓ ๑

๓. ตินวัตถารกวินัยมีอธิบายอย่างไร ? ใช้ระงับอธิกรณ์อะไร ?

๓. อธิบายว่า กิริยาที่ให้ประนีประนอมกันทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ต้องชำระสะสางหาความเดิม เป็นดั่งกลบไว้ด้วยหญ้าๆ ใช้ระงับอาปัติอากรณที่ยุ่งยากยึดเยื้อไม่รู้จบและเป็นเรื่องสำคัญอันจะเป็นเครื่องกระเทือนทั่วไป เว้นครุกาบัติและอาบัติที่เนื่องด้วยคฤหัสถ์ ฯ

๔. ลิงคณาสนา คืออะไร ? บุคคลที่ทรงพระอนุญาติให้ทำลิงคณาสนามีกี่ประเภท ? ใครบ้าง ?

๔. คือ การให้ฉิบหายเสียจากเพศ ฯ

มี ๓ ประเภท ฯ

คือ ภิกษุต้องอันติมัตถุแล้ว ยังปฏิญญาตนเป็นภิกษุ ๑ บุคคลผู้อุปสมบทไม่จั้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์ ๑ สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ มีเป็นผู้มีกผลาญชีวิตเป็นต้น ๑ ฯ

๕. ศาสนสมบัตติมีกี่ประเภท ? อะไรบ้าง ? การจะนำผลประโยชน์จากศาสนสมบัตติไปใช้จ่าย มีหลักเกณฑ์อย่างไร ?

๕. มี ๒ ประเภท ฯ

คือ ศาสนสมบัตติกลาง และ ศาสนสมบัตติวัด ฯ

มีหลักเกณฑ์อย่างนี้คือ ศาสนสมบัตติกลาง ใช้จ่ายในกิจการของสงฆ์ทั่วไปตามพระวินัยโดยอนุมัติของสงฆ์ ศาสนสมบัตติวัด ใช้จ่ายในกิจการของวัดนั้น ๆ แต่จะนำศาสนสมบัตติของวัดหนึ่งไปใช้อีกวัดหนึ่งไม่ได้ ฯ

๑๐. ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง จะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้หรือไม่? มีหลักปฏิบัติอย่างไร?

๑๐. สามารถโอนได้ ๑

มีหลักปฏิบัติตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๓๔ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๓**

กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

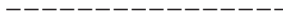
ททมาโน ปิโย โหติ
ผู้ให้ ย่อมเป็นที่รัก

อง. ปญจก. ๒๒/๔๔.

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วยสุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ธรรมสำหรับป้องกันความผิดพลาดในการทำงาน ได้แก่ข้อใด ?

ก. สติ – สัมปชัญญะ

ข. หิริ – โอตตปปะ

ค. ขันติ – โสรจจะ

ง. ฉันทะ – วิริยะ

คำตอบ : ก

๒. ข้อใด เชื่อว่ามีสติสัมปชัญญะในการทำงาน ?

ก. ทำด้วยความขยัน

ข. ทำด้วยความพอใจ

ค. ทำด้วยความตั้งใจ

ง. ทำด้วยความไม่ประมาท

คำตอบ : ง

๓. ข้อความธรรมรงค์ว่า เมามิจับ สอนให้มิธรรมข้อใด ?

ก. สติ

ข. ประหัต

ค. ชื่อสัตย์

ง. กตัญญู

คำตอบ : ก

๔. คำว่า พระในบ้าน หมายถึงข้อใด ?

ก. พระพุทธรูป

ข. พระภุมิเจ้าที่

ค. พ่อแม่

ง. ปู่ ย่า ตา ยาย

คำตอบ : ค

๕. ข้อใด เป็นลักษณะของคนมีขันติ-โสรจจะ ?
- ก. ปิดทองหลังพระ
ข. ทำเป็นทองไม่รู้ร้อน
ค. ยิ้มได้เมื่อภัยมา
ง. น่านิ่งไหลลึก
- คำตอบ : ค**
๖. ชาวพุทธควรยึดถือสิ่งใดเป็นที่พึ่งสูงสุด ?
- ก. พระอินทร์
ข. พระพิฆเนศวร์
ค. พระพรหม
ง. พระรัตนตรัย
- คำตอบ : ง**
๗. คำพูดเช่นใด มีผลทำลายความสามัคคี ?
- ก. พุดปลด
ข. พุดคำหยาบ
ค. พุดต่อเสียด
ง. พุดเพื่อเจ้า
- คำตอบ : ค**
๘. เด็กติดเกมส์ เพราะมีอกุศลมูลข้อใด ?
- ก. โลภะ
ข. โทสะ
ค. โมหะ
ง. ราคะ
- คำตอบ : ค**
๙. ธรรมเป็นเครื่องนำไปสู่ความเจริญ เรียกว่าอะไร ?
- ก. สังคหวัตถุ ๔
ข. จักร ๔
ค. อิทธิบาท ๔
ง. ปธาน ๔
- คำตอบ : ข**

๑๐. ผู้ปฏิบัติตามหลักจักร ๔ จะได้รับประโยชน์อย่างไร ?

ก. มีความเจริญ

ข. มีความยินดี

ค. มีความยินดีร้าย

ง. มีความยุติธรรม

คำตอบ : ก

๑๑. การตั้งตนไว้ชอบ หมายถึงประพจน์เช่นไร ?

ก. ถูกใจเขา

ข. ถูกกาลเทศะ

ค. ถูกใจเรา

ง. ถูกศีลธรรม

คำตอบ : ง

๑๒. ความอยุติธรรมอันเกิดจากไม่รู้ข้อมูลที่แท้จริง ตรงกับข้อใด ?

ก. ภัยาคติ

ข. นันทาคติ

ค. โทสาคติ

ง. โมหาคติ

คำตอบ : ง

๑๓. หมั่นสร้างความคิดให้เกิดมีขึ้นในตน ตรงกับปธาน ๔ ข้อใด ?

ก. สังวรปธาน

ข. ปหานปธาน

ค. ภavanaปธาน

ง. อนุรักษนาปธาน

คำตอบ : ค

๑๔. ปัญญา ๓๖ จะ จากะ อุปสมะ อยู่ในหมวดใด ?

ก. อธิษฐาน ๔

ข. อิทธิบาท ๔

ค. พรหมวิหาร ๔

ง. ปธาน ๔

คำตอบ : ก

๑๕. ซาคคเรื่องพระมหาชนก เน้นคุณธรรมข้อใด ?

ก. นันทะ

ข. วิริยะ

ค. จิตตะ

ง. วิมังสา

คำตอบ : ข

๑๖. เห็นคนอื่นได้ดีมีความสุข เราก็ยินดีด้วย ตรงกับธรรมข้อใด ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มุทิตา

ง. อุเบกขา

คำตอบ : ค

๑๗. อะไรเป็นสมุทัยคือเหตุให้เกิดทุกข์ ?

ก. ความเกิด

ข. ความอยาก

ค. ความจน

ง. ความเจ็บ

คำตอบ : ข

๑๘. เมตตามีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ปรารถนาให้เป็นสุข

ข. คิดช่วยให้พ้นทุกข์

ค. พลอยยินดี

ง. ไม่ยินดียินร้าย

คำตอบ : ก

๑๙. ธรรมข้อใด เป็นคู่ปรับกับความเกียจคร้าน ?

ก. สัทธา

ข. วิริยะ

ค. ขันติ

ง. สมาธิ

คำตอบ : ข

๒๐. ชั้นที่ ๕ ย่อลงเป็น ๒ อย่าง ตรงกับข้อใด ?

ก. รูปกับนาม

ข. สัญญา กับ สังขาร

ค. นามกับสัญญา

ง. สังขารกับวิญญาณ

คำตอบ : ก

๒๑. ระวังตัวไม่ทำความชั่ว จัดเข้าในคารวธรรมข้อใด ?

ก. พระพุทธรูป

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. ความไม่ประมาท

คำตอบ : ง

๒๒. ตั้งใจศึกษา ปฏิบัติตามศีล สมาธิ ปัญญา ตรงกับคารวะใด ?

ก. พระพุทธรูป

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. การศึกษา

คำตอบ : ข

๒๓. ข้อใด มีความหมายตรงกับคำว่า สาราณียธรรม ?

ก. อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูตาย

ข. อยู่ให้เขารัก จากให้เขาคิดถึง

ค. คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย

ง. น้ำขึ้นให้รีบตัก

คำตอบ : ข

๒๔. สาราณียธรรม สอนให้คนเป็นเช่นไร ?

ก. มีความพอเพียง

ข. เลี้ยงตนโดยชอบ

ค. ไม่ประจบประแจง

ง. รู้รักสามัคคี

คำตอบ : ง

๒๕. ข้อใด ชื่อว่ารักษาศีลบริสุทธฺิเสมอกัน ?

ก. มีอะไรก็แบ่งปัน

ข. มีอะไรก็ช่วยกัน

ค. ว่าอะไรก็ว่าตามกัน

ง. รักษาระเบียบร่วมกัน

คำตอบ : ง

๒๖. อริยทรัพย์ หมายถึงทรัพย์เช่นไร ?

ก. ทรัพย์ภายใน

ข. ทรัพย์ภายนอก

ค. ทรัพย์มรดก

ง. อสังหาริมทรัพย์

คำตอบ : ก

๒๗. นกน้อยทำรังแต่พอตัว ตรงกับสัปปริสธรรมข้อใด ?

ก. อิตถัญญตา

ข. มัตถัญญตา

ค. กาลัญญตา

ง. ปริสถัญญตา

คำตอบ : ข

๒๘. เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม ตรงกับข้อใด ?

ก. อิตถัญญตา

ข. กาลัญญตา

ค. ปริสถัญญตา

ง. มัตถัญญตา

คำตอบ : ค

๒๙. โลกธรรม หมายถึงธรรมข้อใด ?

ก. ธรรมรักษาโลก

ข. ธรรมเหนือโลก

ค. ธรรมที่อยู่คู่โลก

ง. ธรรมที่สร้างโลก

คำตอบ : ค

๓๐. โลกธรรม จะเกิดขึ้นแก่ใคร ?

ก. ข้าราชการ

ข. คนใช้แรงงาน

ค. คนค้าขาย

ง. คนทุกคน

คำตอบ : ง

๓๑. โลกธรรมข้อใด จัดเป็นอนิฏฐารมณ์ ?

ก. มีลาภ

ข. มียศ

ค. มีสุข

ง. มีทุกข์

คำตอบ : ง

๓๒. ตามหลักโลกธรรม เมื่อถูกนินทาให้ทำอะไร ?

ก. หาทางนินทาตอบ

ข. ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

ค. ทำเป็นไม่สนใจ

ง. พยายามปรับปรุงตัวเอง

คำตอบ : ข

๓๓. ข้อใด จัดเป็นการทำบุญทางวาจา ?

ก. คุรยการธรรมทางทีวี

ข. พูดเพื่อเอาตัวรอด

ค. ร้องเพลงธรรมซึ่งรางวัล

ง. บอกทางแก่คนหลงทาง

คำตอบ : ง

๓๔. การไหว้พระสงฆ์ จัดเป็นบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ข้อใด ?

ก. ภาวนามัย

ข. อปจายนมัย

ค. เวชยวัจจมัย

ง. ปัตติทานมัย

คำตอบ : ข

๓๕. ใช้อย่างพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อนัก ไม่ให้ฝืดเคืองนัก ตรงกับข้อใด ?

ก. อุดหนุนสัมปทา

ข. อารักขสัมปทา

ค. กัลยาณมิตตตา

ง. สมชีวิตา

คำตอบ : ง

๓๖. ข้อใด จัดเป็นอุดหนุนสัมปทา ?

ก. ขยันตื่นแต่เช้า

ข. ขยันออกกำลังกาย

ค. ขยันทำงาน

ง. ขยันออกงานสังคม

คำตอบ : ค

๓๗. มีสติฟังบรรยายให้ครบบาท ตรงกับธรรมข้อใด ?

ก. อุดหนุนสัมปทา

ข. อารักขสัมปทา

ค. กัลยาณมิตตตา

ง. สมชีวิตา

คำตอบ : ข

๓๘. อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะน้อย ดีกว่าร้อยเพื่อนกิริชยา ตรงกับข้อใด ?

ก. อุดหนุนสัมปทา

ข. อารักขสัมปทา

ค. กัลยาณมิตตตา

ง. สมชีวิตา

คำตอบ : ค

๓๙. เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ตรงกับสัมปทาข้อใด ?

ก. สัทธาสัมปทา

ข. สीलสัมปทา

ค. จาคสัมปทา

ง. ปัญญาสัมปทา

คำตอบ : ก

๔๐. ผู้ถือมงคลตื่นข่าว จะมีลักษณะตามข้อใด ?

ก. ขวานกันปฏิบัติธรรม

ข. ไหว้พระศักดิ์สิทธิ์

ค. ไหว้เสาไม้ตะเคียน

ง. ไหว้พระธาตุ

คำตอบ : ก

๔๑. มีเงินนับเป็นน้อง มีทองนับเป็นพี่ ตรงกับคนเทียมมิตรข้อใด ?

ก. คนปอกถลอก

ข. คนดีแต่พูด

ค. คนหัวประจบ

ง. คนชักชวนในทางฉิบหาย

คำตอบ : ก

๔๒. ต่อหน้าว่าสรรเสริญ ถ้างลับหลังตั้งนินทา ตรงกับคนเทียมมิตรข้อใด ?

ก. คนดีแต่พูด

ข. คนหัวประจบ

ค. คนปอกถลอก

ง. คนชักชวนในทางฉิบหาย

คำตอบ : ข

๔๓. ลูกผู้ชายไม่ทิ้งกันในยามมีภัย จัดอยู่ในมิตรแท้ประเภทใด ?

ก. มิตรมีอุปการะ

ข. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์

ค. มิตรแนะนำประโยชน์

ง. มิตรมีความรักใคร่

คำตอบ : ข

๔๔. เขาเป็นคนดีคงเสี้ยนคงวา แสดงถึงคุณธรรมข้อใด ?

ก. ทาน

ข. ปิยวาจา

ค. อุตถจริยา

ง. สมานัตตตา

คำตอบ : ง

๔๕. พูดแล้วต้องทำให้ได้อย่างที่พูด ตรงกับธรรมข้อใด ?

ก. สัจจะ

ข. ทมะ

ค. ขันติ

ง. จาคะ

คำตอบ : ก

๔๖. งานหนักไม่เอา งานเบาไม่สู้ เพราะขาดธรรมข้อใด ?

ก. สัจจะ

ข. ทมะ

ค. ขันติ

ง. จาคะ

คำตอบ : ค

๔๗. ตื่นก่อน นอนทีหลัง เป็นหน้าที่ใครปฏิบัติต่อใคร ?

ก. ลูก-พ่อแม่

ข. ภรรยา-สามี

ค. ศิษย์-ครู

ง. บ่าว-นาย

คำตอบ : ง

๔๘. ข้อใด จัดเป็นมิจฉาวณิชชา ?

ก. ขายวัตถุโบราณ

ข. ขายสิ่งหมกมุ่น

ค. ขายพระพุทธรูป

ง. ขายอาวุธ

คำตอบ : ง

๔๙. ห้ามมิให้ทำความชั่ว ให้ทำแต่ความดี เป็นความอนุเคราะห์ของใคร ?

ก. มารดา-บิดา

ข. ครู-อาจารย์

ค. ภรรยา-สามี

ง. บุตร-ธิดา

คำตอบ : ก

๕๐. ไม่มีใครเชื่อถ้อยคำ เป็นโทษของอบายมุขข้อใด ?

ก. ดื่มน้ำเมา

ข. เที่ยวกลางคืน

ค. เล่นการพนัน

ง. คบคนชั่วเป็นมิตร

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. กิ	๑๑. ง	๒๑. ง	๓๑. ง	๔๑. กิ
๒. ง	๑๒. ง	๒๒. ข	๓๒. ข	๔๒. ข
๓. กิ	๑๓. กิ	๒๓. ข	๓๓. ง	๔๓. ข
๔. กิ	๑๔. กิ	๒๔. ง	๓๔. ข	๔๔. ง
๕. กิ	๑๕. ข	๒๕. ง	๓๕. ง	๔๕. กิ
๖. ง	๑๖. กิ	๒๖. กิ	๓๖. กิ	๔๖. กิ
๗. กิ	๑๗. ข	๒๗. ข	๓๗. ข	๔๗. ง
๘. กิ	๑๘. กิ	๒๘. กิ	๓๘. กิ	๔๘. ง
๙. ข	๑๙. ข	๒๙. กิ	๓๙. กิ	๔๙. กิ
๑๐. กิ	๒๐. กิ	๓๐. ง	๔๐. กิ	๕๐. กิ

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ ชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พุทธประวัติ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?

ก. ความเป็นไปของพระพุทธเจ้า

ข. ความเป็นไปของพุทธสาวก

ค. ความเป็นไปของพุทธสาวิกา

ง. ความเป็นไปของพุทธบริษัท

คำตอบ : ก

๒. ผู้ศึกษาด้านศิลปะและกสิกรรม พาณิชการ คือพวกใด ?

ก. กษัตริย์

ข. พราหมณ์

ค. แพศย์

ง. ศูทร

คำตอบ : ค

๓. พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระราชโอรสของใคร ?

ก. พระเจ้าชยเสนะ

ข. พระเจ้าสีหหนุ

ค. พระเจ้าอัญชนะ

ง. พระเจ้าสุปปพุทธะ

คำตอบ : ข

๔. พระมารดาของเจ้าชายสิทธัตถะ มีพระนามว่าอะไร ?

ก. พระนางพิมพา

ข. พระนางปมิตา

ค. พระนางปชาบดีโคตมี

ง. พระนางสิริมหามายา

คำตอบ : ง

๕. พระโพธิสัตว์ ก่อนอุบัติในมนุษยโลกเสด็จอยู่สวรรค์ชั้นไหน ?

ก. ดาวดึงส์

ข. ยามา

ค. कुสิต

ง. นิมมานรดี

คำตอบ : ก

๖. สถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ ปัจจุบันคือประเทศอะไร ?

ก. เนปาล

ข. ปากีสถาน

ค. ศรีลังกา

ง. อินเดีย

คำตอบ : ก

๗. วันใด เป็นวันประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ ?

ก. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

ข. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

ค. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

ง. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

คำตอบ : ก

๘. พระนามว่า สิทธัตถะ มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. มีพระรูปงาม

ข. มีความต้องการสำเร็จ

ค. มีวาสนาบารมี

ง. มีศักดิ์ใหญ่

คำตอบ : ข

๘. เจ้าชายสิทธัตถะได้ปฐมฌานครั้งแรก ในขณะที่พระราชบิดาทรงประกอบพิธีอะไร ?

ก. พิธีมงคลสมรส

ข. พิธีโสกันต์

ค. พิธีแรกนาขวัญ

ง. พิธีเกี่ยวข้าว

คำตอบ : ก

๑๐. เจ้าชายสิทธัตถะยังความพอพระหฤทัยในบรรพชาให้เกิดขึ้น เพราะเห็นท้าวทูตใด ?

ก. คนแก่

ข. คนเจ็บ

ค. คนตาย

ง. สมณะ

คำตอบ : ง

๑๑. เจ้าชายสิทธัตถะ ทรงอธิษฐานเพศบรรพชา ณ สถานที่ใด ?

ก. ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา

ข. ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

ค. ริมฝั่งแม่น้ำคงคา

ง. ริมฝั่งแม่น้ำสินธุ

คำตอบ : ก

๑๒. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะออกบรรพชา ใครนำบาตรและจีวรมาถวาย ?

ก. สหัมบดีพรหม

ข. ท้าวสักกเทวราช

ค. ท้าวจตุโลกบาล

ง. ฌฎิกการพรหม

คำตอบ : ง

๑๓. พระมหานรุษ ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาที่ไหน ?

ก. สวนลุมพินี

ข. ลัทธิวัณ

ค. อุรุกเวลาเสนานิคม

ง. ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

คำตอบ : ค

๑๔. ใครถวายข้าวมธุปายาสก่อนตรัสรู้ ?

ก. นางวิสาขา

ข. นางสุชาดา

ค. นางสุธัมมา

ง. นางสุนันทา

คำตอบ : ข

๑๕. ญาณใด เป็นเหตุให้สิ้นอาสวะในวันตรัสรู้ ?

ก. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ

ข. จุตูปปาตญาณ

ค. อาสวักขยญาณ

ง. ทิพพจักขุญาณ

คำตอบ : ค

๑๖. พระพุทธเจ้าตรัสรู้ เมื่อพระชนมายุเท่าไร ?

ก. ๒๕ พรรษา

ข. ๓๕ พรรษา

ค. ๓๖ พรรษา

ง. ๔๕ พรรษา

คำตอบ : ข

๑๗. ผู้ถึงพระพุทธและพระธรรมเป็นสรณะ คือใคร ?

ก. บิดาของยสกุณฑลบุตร

ข. ยสกุณฑลบุตร

ค. อุปติสสะและโกณฑิยะ

ง. ตปุสสะและภัลลิกะ

คำตอบ : ง

๑๘. ใครทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าขอให้โปรดเวไนยสัตว์ ?

ก. พกาพรหม

ข. ฌฎิกการพรหม

ค. มหาพรหม

ง. สหัมบดีพรหม

คำตอบ : ง

๑๙. หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาแรกที่ไหน ?

ก. ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ข. วัดเวฬุวัน

ค. วัดเชตวัน

ง. ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม

คำตอบ : ก

๒๐. พระธรรมเทศนาถ้อยคำแรก ชื่อว่าอะไร ?

ก. อาทิตตปริยายสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ง. มงคลสูตร

คำตอบ : ค

๒๑. ทางสายกลาง คืออะไร ?

ก. อริยมรรคมีองค์ ๘

ข. วิชชา ๘

ค. อริยบุคคล ๘

ง. สมบัติ ๘

คำตอบ : ก

๒๒. ผู้ได้ดวงตาเห็นธรรมเบื้องต้น เป็นพระอริยบุคคลชั้นไหน ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

คำตอบ : ก

๒๓. พระอริยสาวกองค์แรก คือใคร ?

ก. พระวชิรโคตร

ข. พระภัททิยะ

ค. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ง. พระอัสสชิ

คำตอบ : ค

๒๔. พระปัญญาวัคคีย์สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เพราะฟังพระสูตรใด ?

ก. อาทิตตปริยายสูตร

ข. อนัตตลักขณสูตร

ค. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ง. เวทนาปริคคหสูตร

คำตอบ : ข

๒๕. พระรัตนตรัย เกิดขึ้นในโลกเมื่อไร ?

ก. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

ข. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

ค. วันขึ้น ๑๕ เดือน ๘

ง. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๙

คำตอบ : ค

๒๖. อุบาสกคนแรก ผู้ถึงรัตนะ ๓ คือใคร ?

ก. อนาคตปิณฑกเศรษฐี

ข. ตปุสสะและภักติกะ

ค. พระเจ้าพิมพิสาร

ง. บิดาของพระยสะ

คำตอบ : ง

๒๗. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา ชื่อว่าอะไร ?

ก. เขตวัน

ข. ลัญจิวัน

ค. เวฬุวัน

ง. อัมพวัน

คำตอบ : ค

๒๘. โกลิตปริพาชกได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมจากใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. อุปลิสสปริพาชก

ค. พระอัสสชิ

ง. สุภัททปริพาชก

คำตอบ : ข

๒๙. ผู้ที่ออกบวชอุทิศพระอรหันต์ในโลก คือใคร ?

ก. อุปติสสมาณพ

ข. โกลิตสมาณพ

ค. อชิตสมาณพ

ง. ปิบบลิตสมาณพ

คำตอบ : ง

๓๐. วันจาตุรงคสันนิบาต พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมอะไร ?

ก. ภิกขุปาฏิโมกข์

ข. โอวาทปาฏิโมกข์

ค. ภิกขุณีปาฏิโมกข์

ง. อริยสัจ

คำตอบ : ข

๓๑. ใครทำบุญอุทิศให้ญาติผู้ล่วงลับไปแล้วเป็นคนแรก ?

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. อนาถปิณฑิกเศรษฐี

ค. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ง. นางวิสาขา มหาอุบาสิกา

คำตอบ : ก

๓๒. ใครทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ได้สำเร็จ ?

ก. พระอานนท์

ข. พระฉันทะ

ค. พระกาฬุทายี

ง. พระอุบาลี

คำตอบ : ก

๓๓. พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขาร ณ สถานที่ใด ?

ก. ปาสาณเจดีย์

ข. อนิมิสเจดีย์

ค. รัตนฆรเจดีย์

ง. ปาวาลเจดีย์

คำตอบ : ง

๓๔. พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาสุดท้าย ณ สถานที่ใด ?

ก. นาลันทา

ข. เวฬุคาม

ค. เวฬุวัน

ง. กุสินารา

คำตอบ : ข

๓๕. ใครถวายบิณฑบาตครั้งสุดท้ายแก่พระพุทธเจ้า ?

ก. นายจุนทกัมมารบุตร

ข. นางวิสาขา มหาอุบาสิกา

ค. นางสุชาดา

ง. อนาคตปิณฑกเศรษฐี

คำตอบ : ก

๓๖. ใครเป็นพระอรหันต์องค์สุดท้ายก่อนพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ?

ก. พระอานนท์

ข. พระฉันทะ

ค. สุภัททวุฒบรพชิต

ง. สุภัททปริพาชก

คำตอบ : ง

๓๗. ก่อนปรินิพพาน พระพุทธเจ้าทรงตั้งใครเป็นศาสดาแทน ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระอานนท์

ค. พระอุบาลี

ง. พระธรรมวินัย

คำตอบ : ง

๓๘. พระพุทธเจ้าตรัสโอวาทครั้งสุดท้าย ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก. ความสันโดษ

ข. ความไม่ประมาท

ค. ความกตัญญู

ง. ความอดทน

คำตอบ : ข

๓๙. พระพุทธเจ้าปรินิพพานที่เมืองไหน ?

ก. เมืองปาวา

ข. เมืองพาราณสี

ค. เมืองกุสินารา

ง. เมืองสาวัตถี

คำตอบ : ค

๔๐. สุนทรพจน์ของโทณพราหมณ์ที่ห้ามกษัตริย์แย่งชิงพระสารีริกธาตุ ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก. สามัคคีธรรม

ข. เมตตาธรรม

ค. ยุติธรรม

ง. ทศพิธราชธรรม

คำตอบ : ก

๔๑. แบบอย่าง หรือแบบแผน ที่พึงปฏิบัติในทางศาสนา เรียกว่าอะไร ?

ก. ศาสนปฏิบัติ

ข. ศาสนธรรม

ค. ศาสนศึกษา

ง. ศาสนพิธี

คำตอบ : ง

๔๒. ผู้รับนับถือพระพุทธเจ้า ว่าเป็นของของตน หมายถึงข้อใด ?

ก. อุบาสก

ข. อุบาสิกา

ค. พุทธมามกะ

ง. พุทธบริษัท

คำตอบ : ค

๔๓. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีกี่วัน ?

ก. ๓ วัน

ข. ๔ วัน

ค. ๕ วัน

ง. ๖ วัน

คำตอบ : ข

๔๔. การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดเข้าในพิธีใด ?

ก. กุศลพิธี

ข. ทานพิธี

ค. บุญพิธี

ง. ปกิณกพิธี

คำตอบ : ก

๔๕. วันอัฐมีบูชา ตรงกับวันอะไร ?

ก. วันแสดงปฐมเทศนา

ข. วันแสดงโอวาทปาฏิโมกข์

ค. วันมหาปวารณา

ง. วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ

คำตอบ : ง

๔๖. วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ตรงกับวันอะไร ?

ก. วันมาฆบูชา

ข. วันวิสาขบูชา

ค. วันอัฐมีบูชา

ง. วันอาสาฬหบูชา

คำตอบ : ง

๔๗. วันเทโวโรหนะ คือวันอะไร ?

ก. วันพระเจ้าเปิดโลก

ข. วันแสดงปฐมเทศนา

ค. วันแสดงโอวาทปาฏิโมกข์

ง. วันอธิษฐานเข้าพรรษา

คำตอบ : ก

๔๘. ข้อใด จัดเป็นกาลทาน ?

ก. สังฆทาน

ข. ปาฏิบุคลิกทาน

ค. ผ้าป่า

ง. กฐินทาน

คำตอบ : ง

๔๙. มะยัง กั้นเต...ปัญจะ สีลानी ยาจามะ เป็นคำอะไร ?

ก. อารามนาเทศน์

ข. อารามนาธรรม

ค. อารามนาพระปริตร

ง. อารามนาศีล

คำตอบ : ง

๕๐. ข้อใด เป็นคำกรวดน้ำแบบย่อ ?

ก. สัพเพ สตตะ อเวรา โหนตุ

ข. อิหํ เม ญัตตินิ โหตุ สัจจिता โหนตุ ญัตตโย

ค. ยถา วาริวหา ปุรา ปรีปุเรนตี สาครี

ง. อิมินา ปุญญกมฺเมน อุปชฌายา कुณฺตุตรา

คำตอบ : ข

เฉลยวิชาพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ก	๑๑. ก	๒๑. ก	๓๑. ก	๔๑. ง
๒. ก	๑๒. ง	๒๒. ก	๓๒. ก	๔๒. ก
๓. ข	๑๓. ก	๒๓. ก	๓๓. ง	๔๓. ก
๔. ง	๑๔. ข	๒๔. ข	๓๔. ข	๔๔. ก
๕. ก	๑๕. ก	๒๕. ก	๓๕. ก	๔๕. ง
๖. ก	๑๖. ข	๒๖. ง	๓๖. ง	๔๖. ง
๗. ก	๑๗. ง	๒๗. ก	๓๗. ง	๔๗. ก
๘. ข	๑๘. ง	๒๘. ข	๓๘. ข	๔๘. ง
๙. ก	๑๙. ก	๒๙. ง	๓๙. ก	๔๙. ง
๑๐. ง	๒๐. ก	๓๐. ข	๔๐. ก	๕๐. ข

ปัญหาและเฉลยวิชาเบญจศีล เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. หลักกรรมใด ปรับพฤติกรรมทางกายวาจาของมนุษย์ให้เรียบร้อย ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

คำตอบ : ข

๒. ข้อห้าม ๕ อย่าง มีปาณาติบาตเป็นต้น เรียกว่าอะไร ?

ก. เบญจศีล

ข. เบญจธรรม

ค. เบญจพล

ง. เบญจขันธุ์

คำตอบ : ก

๓. ข้อใด เป็นประโยชน์ในการบัญญัติศีล ?

ก. เพื่อให้สงบเรียบร้อย

ข. เพื่อให้มีจิตใจมั่นคง

ค. เพื่อให้ปัญญาผ่องใส

ง. เพื่อให้คนนับถือบูชา

คำตอบ : ก

๔. การเบียดเบียนกันทางกาย ตรงกับข้อใด ?

ก. ยุยง

ข. ปองร้าย

ค. ดุด่า

ง. ชกต่อย

คำตอบ : ง

๕. การเบียดเบียนกันทางวาจา ตรงกับข้อใด ?

ก. ยกพวกตีกัน

ข. ยุยงให้แตกกัน

ค. วังราวทรัพย์

ง. อาฆาตมาดร้าย

คำตอบ : ข

๖. คำว่า ปาณาติบาต มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. การทำร้ายร่างกาย

ข. การทรมาณสัตว์

ค. การทำให้ตาย

ง. การทำให้พิการ

คำตอบ : ค

๗. คำว่า อนุโลมปาณาติบาต มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ทำร้ายร่างกาย

ข. ทำร้ายจิตใจ

ค. ทำลายทรัพย์สิน

ง. ทำลายชื่อเสียง

คำตอบ : ก

๘. คำว่า ทรกรรม หมายถึง การประพฤตินิยมโทษแก่ใคร ?

ก. เด็ก

ข. สตรี

ค. คนชรา

ง. สัตว์

คำตอบ : ง

๙. คำว่า ผจญสัตว์ ตรงกับข้อใด ?

ก. ชนโค ชนไก่

ข. ใช้งานและเขี่ยนตี

ค. ใช้งานเกินกำลัง

ง. ปล่อยให้คอดอยาก

คำตอบ : ก

๑๐. ฆ่า ได้แก่การทำให้ตาย ตรงกับข้อใด ?

ก. ทำแท้ง

ข. ทำทรม

ค. ทำให้เสียโฉม

ง. ทำให้พิการ

คำตอบ : ก

๑๑. คนทะเลาะกันใช้มีดฟันจนแขนขาด อนุโลมปาณาติบาตข้อใด ?

ก. ทำให้เสียโฉม

ข. ทำให้พิการ

ค. ทำให้เจ็บลำบาก

ง. ทำทรม

คำตอบ : ข

๑๒. ยิงนกตกปลาสัตว์เพื่อความสำราญ จัดเข้าในทรมข้อใด ?

ก. ใช้การ

ข. ผจญสัตว์

ค. นำไป

ง. เล่นสนุก

คำตอบ : ง

๑๓. อานิสงส์การงดเว้นจากปาณาติบาต ตรงกับข้อใด ?

ก. มีโรคน้อย

ข. มีคนเชื่อถือ

ค. มีทรัพย์มาก

ง. มีบริวารมาก

คำตอบ : ก

๑๔. กิริยาเช่นไร เป็นความผิดในอทินนาทานชื่อว่า ตู่ ?

ก. ฟ้องร้องเอาทรัพย์สินคนอื่น

ข. ถู้อาของคนอื่นด้วยวิสาสะ

ค. รับฝากของแต่ไม่ยอมคืนให้

ง. หยิบของขณะที่เจ้าของผลอ

คำตอบ : ก

๑๕. สวิญญาณภรรยาในเรื่องอทินนาทาน ตรงกับข้อใด ?

ก. บ้าน

ข. รถยนต์

ค. ต้นไม้

ง. สัตว์เลี้ยง

คำตอบ : ง

๑๖. ข้อใด ไม่ใช่ความผิดที่นับเข้าในอทินนาทาน ?

ก. ตัดไม้ทำลายป่า

ข. ลักพระพุทธรูป

ค. ลอบวางระเบิด

ง. ละเมิดลิขสิทธิ์

คำตอบ : ค

๑๗. ข้อใด จัดเป็นอนุโลมโจรกรรม ?

ก. ลัก

ข. ปล้น

ค. นก

ง. รับสินบน

คำตอบ : ง

๑๘. ข้อใด ตรงกับคำว่า หลอก ในเรื่องอทินนาทาน ?

ก. ขายสินค้าเลียนแบบ

ข. พูดปดให้โอนเงิน

ค. เปลี่ยนของไว้ใช้เอง

ง. กู้เงินไม่ยอมใช้คืน

คำตอบ : ข

๑๙. คบคนโดยขาดความซื่อสัตย์ มุ่งจะเอาทรัพย์สมบัติเขาถ่ายเดียว อนุโลมโจรกรรมข้อใด ?

ก. สมโจร

ข. ปอกลอก

ค. รับสินบน

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

๒๐. ทรัพย์สินที่หามาได้ด้วยมิจฉาชีพ มีโทษอย่างไร ?

ก. เสียชื่อเสียง

ข. เสียทรัพย์

ค. เสียศักดิ์ศรี

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๒๑. การประพฤตินอกจากเว้นจากอทินนาทาน ได้ชื่อว่าปฏิบัติตาม อริยมรรคมีองค์ ๘ ข้อใด ?

ก. สัมมาทิฐิ

ข. สัมมาสังกัปปะ

ค. สัมมาอาชีวะ

ง. สัมมากัมมันตะ

คำตอบ : ก

๒๒. ข้อใด จัดเข้าในฉาพยาโจรกรรม ?

ก. ทำลายทรัพย์สินคนอื่น

ข. รับซื้อของที่ขโมยมา

ค. เป็นเจ้าหน้าที่รับสินบน

ง. คบคนมุงจะเอาทรัพย์

คำตอบ : ก

๒๓. คำว่า ภรรยาท่าน ได้แก่หญิงประเภทใด ?

ก. หญิงไม่มีสามี

ข. หญิงมีสามี

ค. หญิงหย่าสามี

ง. หญิงสามีตาย

คำตอบ : ข

๒๔. ศีลข้อที่ ๓ ให้คนงดเว้นเกี่ยวกับเรื่องใด ?

ก. ผิดประเวณี

ข. ฆ่าสัตว์

ค. ดื่มสุราเมรัย

ง. พูดยาพิษ

คำตอบ : ก

๒๕. การรักษาศีลข้อที่ ๓ ช่วยลดปัญหาทางสังคมด้านใด ?

ก. การละเมิดลิขสิทธิ์

ข. การละเมิดสิทธิ

ค. การละเมิดทางเพศ

ง. การละเมิดทรัพย์สิน

คำตอบ : ก

๒๖. มุสา ในคำว่า มุสาวาท ตรงกับข้อใด ?

ก. ความเห็นผิด

ข. ความเท็จ

ค. ความเห็นถูก

ง. ความจริง

คำตอบ : ข

๒๗. ความผิดที่นับเข้าในมุสาวาท ตรงกับข้อใด ?

ก. ปฏิฆะ

ข. ปฏิปจณา

ค. ปฏิมา

ง. ปฏิสวระ

คำตอบ : ง

๒๘. ข้อใด มีความเกี่ยวข้องกับศีลข้อที่ ๔ ?

ก. พยายามจะฆ่า

ข. ผู้ฟังเข้าใจผิด

ค. นอกใจคู่ครอง

ง. สับเปลี่ยนของ

คำตอบ : ข

๒๙. คำพูดประเภทใด ตรงกับคำว่า กลับคำ ?

ก. พูดเห็นแก่ได้

ข. พูดเพื่อยกย่อง

ค. พูดหลีกเลียง

ง. พูดให้แตกแยก

คำตอบ : ค

๓๐. กิริยาอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์อันไม่เป็นจริง เรียกว่าอะไร ?

ก. ทนสาบาน

ข. ทำเล่ห์กระเท่ห์

ค. เสริมความ

ง. อำนาจ

คำตอบ : ข

๓๑. คำพูดที่ไม่นับเข้าในข้อห้าม ไม่มีโทษแก่ผู้พูด ตรงกับข้อใด ?

ก. โวหาร

ข. อำนาจ

ค. มารยา

ง. สับปลับ

คำตอบ : ก

๓๒. การรักษาศีลข้อที่ ๔ ส่งเสริมให้มนุษย์มีคุณธรรมใด ?

ก. ทาน

ข. ปิยวาจา

ค. อุตถจริยา

ง. สมานัตตตา

คำตอบ : ข

๓๓. คำว่า เลิกเหล้าเลิกจน เพื่อให้เห็นโทษการดื่มน้ำเมาข้อใด ?

ก. เป็นเหตุเสียทรัพย์

ข. เป็นเหตุก่อวิวาท

ค. เป็นเหตุให้เกิดโรค

ง. ทอนกำลังปัญญา

คำตอบ : ก

๓๔. ปัญหาสังคมด้านใด สะท้อนการมองข้ามความสำคัญศีลข้อที่ ๕ ?

ก. การพนันบอล

ข. อาชญากรรม

ค. ยาเสพติด

ง. การทุจริต

คำตอบ : ก

๓๕. การรักษาศีลข้อที่ ๕ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอย่างไร ?

ก. ให้มีสติปัญญา

ข. ให้มีสติพื้นเพื่อน

ค. ให้มีสติวิปลาส

ง. ให้มีสติวิกลจริต

คำตอบ : ก

๓๖. วิรติ ได้แก่กิริยาที่ละเว้นจากข้อห้าม มีความสัมพันธ์กับข้อใด ?

ก. ศีล ๕

ข. พละ ๕

ค. ศีล ๘

ง. จันท์ ๕

คำตอบ : ก

๓๗. ข้อใด ไม่จัดเข้าในวิรติ ๓ อย่าง ?

ก. มังสวิรติ

ข. สมาทานวิรติ

ค. สัมปัตตวิรติ

ง. สมุจเฉทวิรติ

คำตอบ : ก

๓๘. ข้อใด จัดเข้าในกัลยาณธรรม ๕ ประการ ?

ก. ความสำรวมกาย

ข. ความสำรวมวาจา

ค. ความสำรวมกาม

ง. ความสำรวมจิต

คำตอบ : ค

๓๙. การช่วยเหลือคนที่ตกทุกข์ได้ยาก จัดเป็นกัลยาณธรรมใด ?

ก. ความมีเมตตา

ข. ความมีสติ

ค. ความมีกรุณา

ง. ความมีสัจย์

คำตอบ : ค

๔๐. ตั้งน้ำคั้นไว้หน้าบ้านเพื่อคนสัญจรไปมา จัดเป็นกัลยาณธรรมใด ?

ก. ความมีเมตตา

ข. ความซื่อตรง

ค. ความมีกรุณา

ง. ความกตัญญู

คำตอบ : ก

๔๑. ไม่ดื่มสุรา แต่จำหน่ายสุราหนีภาษี ได้ชื่อว่าขาดกัลยาณธรรมใด ?

ก. ความเที่ยงธรรม

ข. สัมมาอาชีพะ

ค. ความสวามิภักดิ์

ง. ความมีสัตย์

คำตอบ : ข

๔๒. การไม่ประพฤตินอกจากใจคู่ครอง ตรงกับกัลยาณธรรมใด ?

ก. สัมมาอาชีพะ

ข. กามสังวร

ค. ความมีสัตย์

ง. ความมีสติ

คำตอบ : ข

๔๓. ความประพฤติเป็นธรรมในกิจการ ตรงกับข้อใด ?

ก. มาทำงานตรงเวลา

ข. ขายของถูกกฎหมาย

ค. ให้ค่าแรงเหมาะสม

ง. ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค

คำตอบ : ก

๔๔. ความประพฤติเป็นธรรมในบุคคล ตรงกับข้อใด ?

ก. รับผิดชอบต่อหน้าที่

ข. ไม่บกพร่องต่อหน้าที่

ค. ไม่ปลอมแปลงสินค้า

ง. ให้ค่าจ้างตามสัญญา

คำตอบ : ง

๔๕. ความประพฤติเป็นธรรมในวัตถุ ตรงกับข้อใด ?

ก. ขายของมีคุณภาพ

ข. ทำงานเต็มเวลาที่กำหนด

ค. ซื่อสัตย์ต่อองค์กร

ง. ไม่ฟ้องนาย ไม่ขายเพื่อน

คำตอบ : ก

๔๖. สี่เท้ายังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ขาดความกตัญญู

ข. ขาดความเที่ยงตรง

ค. ขาดความซื่อสัตย์

ง. ขาดความรอบคอบ

คำตอบ : ง

๔๗. บุคคลประพฤติตนอย่างไร จึงได้ชื่อว่ามี ความซื่อตรง ?

ก. ไม่คิดร้ายต่อมิตร

ข. รู้อุปการะท่าน

ค. มีความสวามิภักดิ์

ง. กตัญญูรู้คุณ

คำตอบ : ก

๔๘. การลงนามถวายพระพรในหลวง แสดงถึงความมีคุณธรรมใด ?

ก. ความเที่ยงธรรม

ข. ความซื่อตรง

ค. ความสวามิภักดิ์

ง. ความกตัญญู

คำตอบ : ค

๔๙. การประกอบอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกับ
กัลยาณธรรมใด ?

ก. สัมมาอาชีพะ

ข. ความซื่อสัตย์

ค. ความมีสติ

ง. ความกตัญญู

คำตอบ : ก

๕๐. โครงการฝนหลวงในพระราชดำริ เพื่อช่วยบรรเทาความแห้งแล้ง สอดคล้องกับกลยุทธใด ?

ก. ความเที่ยงธรรม

ข. ความกตัญญู

ค. ความสามัคคี

ง. ความมีกรุณา

คำตอบ : ง

เฉลยวิชาเบญจศีล เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ข	๑๑. ข	๒๑. ก	๓๑. ก	๔๑. ข
๒. ก	๑๒. ง	๒๒. ก	๓๒. ข	๔๒. ข
๓. ก	๑๓. ก	๒๓. ข	๓๓. ก	๔๓. ก
๔. ง	๑๔. ก	๒๔. ก	๓๔. ก	๔๔. ง
๕. ข	๑๕. ง	๒๕. ก	๓๕. ก	๔๕. ก
๖. ก	๑๖. ก	๒๖. ข	๓๖. ก	๔๖. ง
๗. ก	๑๗. ง	๒๗. ง	๓๗. ก	๔๗. ก
๘. ง	๑๘. ข	๒๘. ข	๓๘. ก	๔๘. ก
๙. ก	๑๙. ข	๒๙. ก	๓๙. ก	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ง	๓๐. ข	๔๐. ก	๕๐. ง

กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ขมุติโก เมตตวา ลาภี ยสสุตี สุขสีลวา
ปิโย เทวมนุสฺसानํ มนาโป โหติ ขมุติโก.

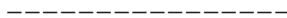
ผู้มีขันตินับว่ามีเมตตา มีลาภ มียศ และมีสุขเสมอ ผู้มีขันติเป็นที่รัก
ที่ชอบใจของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย.

ศ. ม. ๒๒๒.

แต่จงอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภษิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภษิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภษิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ข้อใด เป็นความหมายของคำว่า สมณะ ?

ก. อุบายเรื่องปัญญา

ข. อุบายสงบกาย

ค. อุบายสงบใจ

ง. อุบายสงบวาจา

คำตอบ : ก

๒. ผลของการเจริญวิปัสสนาคืออะไร ?

ก. ความจำดี

ข. เห็นแจ้งไตรลักษณ์

ค. จิตผ่องใส

ง. รู้ดีต่อนาคต

คำตอบ : ข

๓. ข้อใด จัดเป็นกิเลสสาม ?

ก. หิวคือ

ข. งมงายไร้สาระ

ค. ถือพรรคถือนัก

ง. อิจฉาริษยา

คำตอบ : ง

๔. กามเป็นเหตุให้สัตว์หลงติดอยู่ในโลก เรียกว่าอะไร ?

ก. กามคุณ

ข. กามกิเลส

ค. กามตัณหา

ง. กามาสวะ

คำตอบ : ก

๕. ข้อใด เป็นปฏิบัติบูชา ?

ก. ตักบาตรทุกเช้า

ข. ถวายสังฆทานทุกวัน

ค. ปลื้อมนกปลื้อมปลา

ง. ทำความดีสม่ำเสมอ

คำตอบ : ง

๖. ปุชณียบุคคล หมายถึงบุคคลประเภทใด ?

ก. คนร่ำรวยทรัพย์

ข. คนที่วางตนน่ายกย่อง

ค. คนเรียนจบสูง

ง. คนปฏิบัติตามกฎหมาย

คำตอบ : ข

๗. เมื่อมีผู้มาเยือน ควรต้อนรับตามหลักปฏิสันถารอย่างไร ?

ก. แนะนำประโยชน์ให้

ข. ต้อนรับให้สมฐานะ

ค. ถามถึงสิ่งที่ต้องการ

ง. ถามถึงฐานะที่มา

คำตอบ : ข

๘. ข้อใด เป็นเหตุให้เกิดสุขทางใจ ?

ก. มีจิตเมตตา

ข. มีกิจการงานดี

ค. มีทรัพย์มาก

ง. มีตำแหน่งสูง

คำตอบ : ก

๙. ผู้ถูกวิหิงสาวิตกครอบงำ มักมีพฤติกรรมอย่างไร

ก. ฝักใฝ่ในกาม

ข. โลภอยากได้

ค. ปองร้ายผู้อื่น

ง. ทรมานสัตว์

คำตอบ : ง

๑๐. เมื่อถูกวิหิงสาวิตกครอบงำ จะบรรเทาได้อย่างไร ?

ก. เจริญเมตตา

ข. เจริญกรุณา

ค. เจริญมุทิตา

ง. เจริญอุเบกขา

คำตอบ : ข

๑๑. คิดอย่างไร จัดเป็นแนกขัมมวิตก ?

ก. คิดออกบวช

ข. คิดหนีปัญหา

ค. คิดทำร้ายตัวเอง

ง. คิดอยากแต่งงาน

คำตอบ : ก

๑๒. ธรรมข้อใด บรรเทาพยาบาทวิตกได้ ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มุทิตา

ง. อุเบกขา

คำตอบ : ก

๑๓. รากะ โทสะ โมหะ เรียกว่าไฟเพราะเหตุใด ?

ก. ทำให้กายร้อน

ข. ทำให้ใจร้อน

ค. ทำให้เกิดโรค

ง. ทำให้เคียด

คำตอบ : ข

๑๔. ทำความดีเพราะอยากให้คนยกย่อง จัดเข้าในข้อใด ?

ก. โลกาธิปไตยยะ

ข. อตฺตาทิปไตยยะ

ค. ฐัมมาธิปไตยยะ

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๑๕. ข้อใด เป็นความหมายของคำว่า ญาณ ?

ก. สมาธิขั้นสูง

ข. ปัญญาหยั่งรู้

ค. แสดงฤทธิ์ได้

ง. การเข้าฌาน

คำตอบ : ข

๑๖. อยากฆ่าตัวตายเพราะเกรงตก ออกหัก รักคุด จัดเป็นตัณหาใด ?

ก. กามตัณหา

ข. ภวตัณหา

ค. วิภวตัณหา

ง. ทิเลส ตัณหา

คำตอบ : ค

๑๗. อยากเป็นใหญ่ จัดเป็นตัณหาอะไร ?

ก. กามตัณหา

ข. ภวตัณหา

ค. วิภวตัณหา

ง. ทิเลส ตัณหา

คำตอบ : ข

๑๘. ในเรื่องปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าทรงยกย่องข้อใด ?

ก. อิทธิปาฏิหาริย์

ข. อาเทศนาปาฏิหาริย์

ค. อนุศาสนีปาฏิหาริย์

ง. ยมกปาฏิหาริย์

คำตอบ : ค

๑๙. โลกัตตจริยา ตรงกับข้อใด ?

ก. ช่วยคนให้พ้นทุกข์

ข. ประกาศคำสอน

ค. บัญญัติสิกขาบท

ง. เทศน์โปรดพระญาติ

คำตอบ : ก

๒๐. ข้อใด กล่าวความหมายของวิญญะได้ถูกต้องที่สุด ?

ก. ทำกรรมแล้วกิเลสจึงเกิด

ข. กิเลสเกิดแล้วจึงมีวิบาก

ค. วิบากเกิดจึงมีกรรม

ง. กิเลสเกิดแล้วให้ทำกรรม

คำตอบ : ง

๒๑. กรรมใดใครก่อ กรรมนั้นย่อมตามสนอง ตรงกับข้อใด ?

ก. กิเลส

ข. กรรม

ค. วิบาก

ง. สงสาร

คำตอบ : ค

๒๒. อานิสงส์ของการปฏิบัติไตรสิกขา คือข้อใด ?

ก. กำจัดทุกข์

ข. กำจัดโศก

ค. กำจัดภัย

ง. กำจัดกิเลส

คำตอบ : ง

๒๓. ผู้ไม่คิดของเวรผู้อื่น ชื่อว่าประพตือปัสเสนธรรมข้อใด ?

ก. พิจารณาแล้วเว้น

ข. พิจารณาแล้วบรรเทา

ค. พิจารณาแล้วเสพ

ง. พิจารณาแล้วอดกลั้น

คำตอบ : ข

๒๔. ยาบ้าและสิ่งเสพติด พิจารณาแล้วควรทำอย่างไร ?

ก. เสพ

ข. อดกลั้น

ค. เว้น

ง. บรรเทา

คำตอบ : ค

๒๕. ทำอย่างไร จึงจะไม่ริษยาผู้อื่น ?

ก. หมั่นเจริญเมตตา

ข. หมั่นเจริญกรุณา

ค. หมั่นเจริญมูทิตา

ง. หมั่นเจริญอุเบกขา

คำตอบ : ค

๒๖. อัปมัญญาข้อใด เป็นคุณให้เกิดความเที่ยงธรรม ?

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. มูทิตา

ง. อุเบกขา

คำตอบ : ง

๒๗. คำว่า พระสกทาคามี แปลว่าอะไร ?

ก. ผู้เกิดอีกครั้งเดียว

ข. ผู้ไม่เกิดอีก

ค. ผู้เวียนว่ายตายเกิด

ง. ผู้ไม่มาสู่ภพนี้อีก

คำตอบ : ก

๒๘. พรหมโลกชั้นสุทธาวาส เป็นที่บังเกิดของพระอริยบุคคลชั้นใด ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระอนาคามี

ค. พระสกทาคามี

ง. พระอรหันต์

คำตอบ : ข

๒๙. กาม ภพ ทิฏฐิ อวิชชา เรียกว่าโยคะ เพราะเหตุใด ?

ก. เผาใจให้ร้อนรุ่ม

ข. หมักคองในสันดาน

ค. ผูกสัตว์ไว้ในโลก

ง. ประกอบสัตว์ไว้ในภพ

คำตอบ : ง

๓๐. โธมะข้อใด ทำให้เกิดความมีศบอดทางปัญญา ?

ก. กาโมฆะ

ข. ทิฏฐโฐฆะ

ค. อวิชโฆฆะ

ง. ภโวฆะ

คำตอบ : ก

๓๑. บุคคลเช่นใด เรียกว่าอุบาสกอุบาสิกา ?

ก. ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย

ข. ผู้ศึกษาพระรัตนตรัย

ค. ผู้ไหว้พระรัตนตรัย

ง. ผู้อาศัยพระรัตนตรัย

คำตอบ : ก

๓๒. ผู้อาจรู้ธรรมเมื่อท่านอธิบายความแห่งข้อนี้ ตรงกับข้อใด ?

ก. อุกมภูติสัญญา

ข. วิปจิตสัญญา

ค. เนยยะ

ง. ปทปรมะ

คำตอบ : ข

๓๓. ผู้พอจะแนะนำได้ เปรียบได้กับบัวชนิดใด ?

ก. บัวพินน้ำ

ข. บัวเสมอน้ำ

ค. บัวจะพินน้ำวันต่อไป

ง. บัวจมอยู่ในโคลนตม

คำตอบ : ก

๓๔. คนที่มีใจตระหนี่ ควรฟังอนุปุพพิกถาข้อใด ?

ก. ทานกถา

ข. สีสกถา

ค. สักกถา

ง. กามาทีนวกถา

คำตอบ : ก

๓๕. อนุப்புพิกถาข้อใด สนับสนุนส่งเสริมการไม่เบียดเบียนกัน ?

ก. ทานกถา

ข. สीलกถา

ค. สักคกถา

ง. กามาทีนวกถา

คำตอบ : ข

๓๖. ครูไม่สอนวิชาทั้งหมดแก่ศิษย์ เพราะกลัวรู้ทัน จัดเป็นมัจฉริยะข้อใด ?

ก. กุลมัจฉริยะ

ข. ลาภมัจฉริยะ

ค. วัฒนมัจฉริยะ

ง. ธรรมมัจฉริยะ

คำตอบ : ง

๓๗. ความตระหนี่หวงแหน มีอะไรเป็นสมุฏฐาน ?

ก. โลภะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. มานะ

คำตอบ : ก

๓๘. คนทุจริตคิดมิชอบ เพราะถูกมารประเภทใดครอบงำ ?

ก. กิเลสมาร

ข. เทวปุตตมาร

ค. ชั้นธมาร

ง. อภิสังขารมาร

คำตอบ : ก

๓๙. มารข้อใด ตัดโอกาสทำความดีได้เด็ดขาด ?

ก. กิเลสมาร

ข. มัจฉุมาร

ค. ชั้นธมาร

ง. อภิสังขารมาร

คำตอบ : ก

๔๐. ความทุกข์ทางใจ จัดเป็นเวทนาอะไร ?

ก. สุข

ข. ทุกข์

ค. โสมนัส

ง. โทมนัส

คำตอบ : ง

๔๑. ความมีเมตตา ช่วยแก้ไขคนที่มีจริตเช่นไร ?

ก. รากจริต

ข. โทสจริต

ค. โมหจริต

ง. วิตักกจริต

คำตอบ : ข

๔๒. เชื้อคนง่าย เป็นผู้ที่มีจริตใด ?

ก. สัทธาจริต

ข. พุทธิจริต

ค. รากจริต

ง. วิตักกจริต

คำตอบ : ก

๔๓. บทสวดใด จัดเป็นธรรมคุณ ?

ก. อิติปิ โส ภควา

ข. สุวากุขาโต

ค. สุปฎิปปนุโน

ง. มยํ ภนุเต

คำตอบ : ข

๔๔. ธรรมที่ควรน้อมเข้ามาสู่ตน ตรงกับข้อใด ?

ก. ไตรรัตน์

ข. ไตรลักษณ์

ค. ไตรสิกขา

ง. ไตรทวาร

คำตอบ : ก

๔๕. ผู้มีสมาธิในการเรียน เทียบได้กับวิสุทธิข้อใด ?

ก. สีลวิสุทธิ

ข. จิตตวิสุทธิ

ค. ทิณฺฐวิสุทธิ

ง. ญาณทัสสนวิสุทธิ

คำตอบ : ข

๔๖. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ตรงกับพุทธคุณข้อใด ?

ก. อรหิ

ข. พุทฺโธ

ค. โลกวิทู

ง. ภควา

คำตอบ : ข

๔๗. ความรู้คู่คุณธรรม อนุโลมตามพุทธคุณข้อใด ?

ก. สมมาสมพุทฺโธ

ข. วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน

ค. สุคโต โลกวิทู

ง. สตฺถา เทวมนุสฺसानิ

คำตอบ : ข

๔๘. ผู้ควรรับของทำบุญ ตรงกับสังฆคุณข้อใด ?

ก. อาหุเนยฺโย

ข. ปาหุเนยฺโย

ค. ทกฺขิณเณยฺโย

ง. อณฺชติกรณีโย

คำตอบ : ค

๔๙. ข้อใด เป็นผลของทานบารมี ?

ก. มีรูปงาม

ข. มีปัญญามาก

ค. มีอายุยืน

ง. มีทรัพย์มาก

คำตอบ : ง

๕๐. กรรมที่ให้ผลก่อนกรรมอื่นทั้งหมด ได้แก่ข้อใด ?

ก. ชนกกรรม

ข. ครูกรรม

ค. พหุกรรม

ง. กตัตตากรรม

คำตอบ : ข

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ก	๑๑. ก	๒๑. ก	๓๑. ก	๔๑. ข
๒. ข	๑๒. ก	๒๒. ง	๓๒. ข	๔๒. ก
๓. ง	๑๓. ข	๒๓. ข	๓๓. ก	๔๓. ข
๔. ก	๑๔. ก	๒๔. ก	๓๔. ก	๔๔. ก
๕. ง	๑๕. ข	๒๕. ก	๓๕. ข	๔๕. ข
๖. ข	๑๖. ก	๒๖. ง	๓๖. ง	๔๖. ข
๗. ข	๑๗. ข	๒๗. ก	๓๗. ก	๔๗. ข
๘. ก	๑๘. ก	๒๘. ข	๓๘. ก	๔๘. ก
๙. ง	๑๙. ก	๒๙. ง	๓๙. ก	๔๙. ง
๑๐. ข	๒๐. ง	๓๐. ก	๔๐. ง	๕๐. ข

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ประวัติของผู้ตรัสรู้ตาม หมายถึงข้อใด ?

ก. พุทธประวัติ

ข. อนุพุทธประวัติ

ค. พุทธานุพุทธประวัติ

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

๒. ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้เลิศในด้านนั้น ๆ ตรงกับข้อใด ?

ก. อริยบุคคล

ข. สาวก

ค. เอตทัคคะ

ง. พหูสูตะ

คำตอบ : ค

๓. พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. อยู่ป่าเป็นวัตร

ข. มีปัญญามาก

ค. ทรงรุดงค์

ง. รู้ราตรีนาน

คำตอบ : ง

๔. พระอรุเวลกัสสปะ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. อยู่ป่าเป็นวัตร

ข. ไม่คลุกคลีด้วยหมู่

ค. มีบริวารมาก

ง. เทียววิมณฑาตเป็นวัตร

คำตอบ : ค

๕. อุปติสสะ ได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมจากใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ค. พระอัสสชิ

ง. พระยสะ

คำตอบ : ค

๖. พระสาวกองค์ใด เป็นแบบอย่างเรื่องความกตัญญู ?

ก. พระราธะ

ข. พระสารีบุตร

ค. พระอานนท์

ง. พระอนรุทธะ

คำตอบ : ข

๗. พระสาวกองค์ใด เปรียบเหมือนแม่นมเลี้ยงดูบุตร ?

ก. พระมหาโมคคัลลานะ

ข. พระสารีบุตร

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระจุนทะ

คำตอบ : ก

๘. เรารู้จักไม่ชงวง เข้าไปสู่สกุล พระพุทธเจ้าตรัสสอนใคร ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระมหาโมคคัลลานะ

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระมหากัจจายนะ

คำตอบ : ข

๙. พระมหากัสสปะ ออกบวชเพราะเห็นโทษในการครองเรือนอย่างไร ?

ก. ต้องรับผิดชอบมาก

ข. ต้องคอยรับบาปคนอื่น

ค. ต้องทำแต่บาปกรรม

ง. ต้องพัวพันเรื่องกาม

คำตอบ : ข

๑๐. พระสาวกองค์ใด เป็นผู้ริเริ่มทำสังคายนาครั้งแรก ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระอุรุเวลกัสสปะ

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ก

๑๑. ใครแสดงวรรณะ ๔ ว่าเสมอกันด้วยกรรมคือการกระทำ ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระมหากัจจายนะ

ค. พระมหาโมคคัลลานะ

ง. พระมหากัปปิณะ

คำตอบ : ข

๑๒. จักพิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจึงจักไม่แลเห็น ใครทูลถาม ?

ก. อชิตมาณพ

ข. โมฆราชมาณพ

ค. ปิงกีฆมาณพ

ง. ไรตกมาณพ

คำตอบ : ข

๑๓. พระโมฆราช ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. ทรงจีวรเศร้าหมอง

ข. ยินดีในฉานสมาบัติ

ค. ฉลาดในเตโชกสิณ

ง. ตรัสรู้ฉับพลัน

คำตอบ : ก

๑๔. พระสาวกองค์ใด เป็นยอดแห่งผู้ว่าง่ายสอนง่าย ?

ก. พระอนุรุทธะ

ข. พระอานนท์

ค. พระราธะ

ง. พระนันทะ

คำตอบ : ก

๑๕. พระสาวกองค์ใด เป็นยอดแห่งพระธรรมกถึก ?

ก. พระมหากัปปินะ

ข. พระปุณณมัตตานีบุตร

ค. พระมหากัจจายนะ

ง. พระอัญญาโกณฑัญญะ

คำตอบ : ข

๑๖. พระสาวกองค์ใด เป็นผู้เลิศด้านทำสกุลาให้เลื่อมใส ?

ก. พระอุบาลี

ข. พระกาฬทายี

ค. พระกิมพิละ

ง. พระอัสสชิ

คำตอบ : ข

๑๗. พระสาวกองค์ใด บวชเพราะจำใจ ?

ก. พระราธะ

ข. พระนันทะ

ค. พระอุบาลี

ง. พระอนุรุทธะ

คำตอบ : ข

๑๘. ความรักไม่มีที่สิ้นสุด เป็นความดำริเพื่อสลัดจากทุกข์ของใคร ?

ก. พระมหากัจจายนะ

ข. พระอานนท์

ค. พระนันทะ

ง. พระอนุรุทธะ

คำตอบ : ค

๑๙. พระราหุล ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. เกิดในตระกูลสูง

ข. ใฝ่ต่อการศึกษา

ค. มีทิพยจักขุญาณ

ง. ตำรวมอินทรีย์

คำตอบ : ข

๒๕. ใครยื่นขวางช้างนาพาศิริที่จะทำร้ายพระพุทธเจ้า ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระนันทะ

ค. พระราหุล

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ง

๒๖. พระสาวกองค์ใด ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพุทธอุปัฏฐาก ?

ก. พระราหุล

ข. พระสารีบุตร

ค. พระอานนท์

ง. พระมหากัสสปะ

คำตอบ : ค

๒๗. ใครปรารถนาความเพียรอย่างแรงกล้า เคนจกรมจนเท้าแตก ?

ก. พระโสมโกพิวสะ

ข. พระรัฐบาล

ค. พระโสมกุกุณฺโณ

ง. พระลกุณฺโณภทฺทิส

คำตอบ : ก

๒๘. โลกคือหมุ่สัตว์ พร่องอยู่เป็นนิตย์ ไม่รู้จักอิม ใครกล่าว ?

ก. พระจกขุบาล

ข. พระรัฐบาล

ค. พระโมฆราช

ง. พระเจ้าโกรัพยะ

คำตอบ : ข

๒๙. พระสาวกองค์ใด อดอาหารประท้วง เพราะไม่ได้บวช ?

ก. พระมหากัปปินะ

ข. พระรัฐบาล

ค. พระปิลินทวัจนะ

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ข

๓๐. พระโสมกัญญกัณณะ บวชเป็นสามเณรอยู่ถึง ๓ ปี จึงได้อุปสมบท เพราะเหตุใด ?

ก. มีพระสงฆ์ไม่พอ

ข. มีอายุไม่ครบ ๒๐ ปี

ค. ไม่มีบาตรและจีวร

ง. หาพระอุปัชฌาย์ไม่ได้

คำตอบ : ก

๓๑. พระลกุณภูภักทียเถระ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. ชำนาญมนโณมยิทธิ

ข. แสดงธรรมอย่างวิจิตร

ค. แสดงธรรมไพเราะ

ง. มีเสียงไพเราะ

คำตอบ : ง

๓๒. พระปิลินทวัจฉเถระ ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านใด ?

ก. แสดงธรรมได้ไพเราะ

ข. ผู้จับฉลากเป็นปฐม

ค. พ้นกิเลสด้วยศรัทธา

ง. เป็นที่รักใคร่ของเทวดา

คำตอบ : ง

๓๓. พระสาวกองค์ใด ก่อนบวชถูกล้อเลียนว่า เด็กไม่มีแม่ ?

ก. พระรฐบาล

ข. พระราธะ

ค. พระกุมารกัสสปะ

ง. พระโกณฑธาน

คำตอบ : ค

๓๔. พระสาวกองค์ใด ก่อนบวชมักพูดหักล้างคนอื่น ทำให้ไม่มีใคร อยากรบหา
สมาคม ?

ก. พระโศณกุฎิกัณณะ

ข. พระกุมารกัสสปะ

ค. พระปุณณชิ

ง. พระมหาโกฏิฐิตะ

คำตอบ : ง

๓๕. พระสาวกที่เป็นต้นบัญญัติข้อห้ามดื่มสุรา คือใคร ?

ก. พระนาคิตะ

ข. พระสาเกตะ

ค. พระอุปเสนะ

ง. พระอุทายี

คำตอบ : ข

๓๖. พระสาวกองค์ใด ถูกพระศาสดาตำหนิว่า โหมบรูษผู้้มักมาก ?

ก. พระสุภูติ

ข. พระจุนทะ

ค. พระเรวตะ

ง. พระอุปเสนะ

คำตอบ : ง

๓๗. พระสีวลีเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายด้านใด ?

ก. มีลาภมาก

ข. มีบริวารมาก

ค. มีบุญมาก

ง. มีปัญญามาก

คำตอบ : ก

๓๘. ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเรา พระพุทธเจ้าตรัสแก่ใคร ?

ก. พระมหากัจจายนะ

ข. พระวัคคลี

ค. พระพากุลละ

ง. พระราหุล

คำตอบ : ข

๓๘. ใครสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ยังไม่ทันบวชก็ปรินิพพาน ?

ก. พระพาหิยะ

ข. พระอุปัชฌายะ

ค. พระพากุลละ

ง. พระวัณโณ

คำตอบ : ก

๔๐. พระสาวกองค์ใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีโรคน้อย ?

ก. พระอุททายี

ข. พระอุบาลี

ค. พระพากุลละ

ง. พระวัณโณ

คำตอบ : ค

๔๑. วัสสุปนายิกา เกี่ยวข้องกับวันอะไร ?

ก. วันเข้าพรรษา

ข. วันออกพรรษา

ค. วันมหาปวารณา

ง. วันเข้าเขตกฐินกาล

คำตอบ : ก

๔๒. การทำสามัคคีธรรม มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. การขอขมาโทษต่อกัน

ข. การว่ากล่าวตักเตือนกัน

ค. การถือนิสัยกับอาจารย์

ง. การแสดงความบริสุทธิ์

คำตอบ : ก

๔๓. วันพระ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

ก. วันอุโบสถ

ข. วันวัสสุปนายิกา

ค. วันปาฏิบัท

ง. วันธรรมสวนะ

คำตอบ : ง

๔๔. วันมหาปวารณา ตรงกับข้อใด ?

ก. วันแสดงธรรม

ข. วันอุโบสถ

ค. วันเข้าพรรษา

ง. วันออกพรรษา

คำตอบ : ง

๔๕. สวดมาติกาในงานพระราชพิธี ใช้คำใด ?

ก. สดับพระธรรมเทศนา

ข. สดับพระมาติกา

ค. สดับปกรณ์

ง. สดับพระอภิธรรม

คำตอบ : ค

๔๖. ผ้าที่โยงจากโถงศพเพื่อทำพิธีทอดผ้าบังสุกุล เรียกว่าอะไร ?

ก. ญาโยง

ข. มาลาโยง

ค. ญามมาลา

ง. สายโยง

คำตอบ : ก

๔๗. ทักษิณานุประทาน หมายถึงอะไร ?

ก. การทำบุญสะเดาะเคราะห์

ข. การทำบุญขึ้นบ้านใหม่

ค. การทำบุญอุทิศให้ผู้ตาย

ง. การทำบุญเสริมอายุมงคล

คำตอบ : ค

๔๘. หลังรับศีลแล้ว ก่อนพระจะเทศน์ ต้องอาราธนาว่า...

ก. มยฺ ภนฺเต วิสุํ วิสุํ...

ข. อิมานิ มยฺ ภนฺเต...

ค. วิปตุติปฏิพาหาย...

ง. พุรหฺมา จ โลกาธิปตี...

คำตอบ : ง

๔๘. ซ้อใด เป็นอานุภาพของพระปริตร ?

ก. ให้รวยเงินทอง

ข. ให้มีอายุยืน

ค. ขจัดทุกข์ ภัย โรค

ง. เจริญด้วยศกัฏฐี

คำตอบ : ก

๕๐. ซ้อใด 'ไม่มี'ในศีล ๘ ?

ก. ปาณาติปาตา เวมณี

ข. อทินนาทานา เวมณี

ค. กามเมสุ มิจฺฉาจารา เวมณี

ง. มุสาวาทา เวมณี

คำตอบ : ค

เฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ข	๑๑. ข	๒๑. ก	๓๑. ง	๔๑. ก
๒. ก	๑๒. ข	๒๒. ข	๓๒. ง	๔๒. ก
๓. ง	๑๓. ก	๒๓. ก	๓๓. ก	๔๓. ง
๔. ก	๑๔. ก	๒๔. ข	๓๔. ง	๔๔. ง
๕. ก	๑๕. ข	๒๕. ง	๓๕. ข	๔๕. ก
๖. ข	๑๖. ข	๒๖. ก	๓๖. ง	๔๖. ก
๗. ก	๑๗. ข	๒๗. ก	๓๗. ก	๔๗. ก
๘. ข	๑๘. ก	๒๘. ข	๓๘. ข	๔๘. ง
๙. ข	๑๙. ข	๒๙. ข	๓๙. ก	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ก	๓๐. ก	๔๐. ก	๕๐. ก

ปัญหาและเฉลยวิชาอุโบสถศีล (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. หลักธรรมเบื้องต้นเพื่อบรรลุผลสูงสุดคือพระนิพพาน คืออะไร ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สมาธิ

ง. ปัญญา

คำตอบ : ข

๒. อะไรเป็นอุปสรรคในการรักษาศีลของคนทั่วไป ?

ก. ความทุพพลภาพ

ข. ความแก่ชรา

ค. ความเจ็บป่วย

ง. ความไม่กลัวบาป

คำตอบ : ง

๓. อุโบสถศีล บัญญัติขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ใด ?

ก. เพื่อทำกิจทางพระพุทธศาสนา

ข. เพื่อหยุดการงานของคฤหัสถ์

ค. เพื่อขัดเกลาจิตใจอย่างหยาบ

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๔. อุโบสถศีล บัญญัติขึ้นเพื่อกลุ่มบุคคลใด ?

ก. ประชาชนทั่วไป

ข. เจ้าลัทธินอกศาสนา

ค. อุบาสกอุบาสิกา

ง. นักบวชนอกศาสนา

คำตอบ : ค

๕. อุโบสถ มีคำแปลว่าอะไร ?

ก. การจำพรรษา

ข. การเข้าจำ

ค. การจำศีล

ง. การจำวัด

คำตอบ : ข

๖. กษัตริย์พระองค์ใด ปราบปรามการถืออุโบสถศีลในพระพุทธศาสนา ?

ก. พระเจ้าพรหมทัต

ข. พระเจ้าอชาตศัตรู

ค. พระเจ้าพิมพิสาร

ง. พระเจ้าสุทโธทนะ

คำตอบ : ค

๗. ธรรมเนียมการรักษาอุโบสถ ถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่เมื่อไร ?

ก. ก่อนพุทธกาล

ข. สมัยพุทธกาล

ค. หลังพุทธกาล

ง. หลังสังคายนา

คำตอบ : ก

๘. สรรตริย์ คือ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ตรงกับข้อใด ?

ก. พระพุทธรูป

ข. พระศักดิ์สิทธิ์

ค. พระประจำวัน

ง. พระรัตนตรัย

คำตอบ : ง

๙. สรรคมนตรี มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. การถือเอาเป็นที่พึ่ง

ข. การยึดมั่นถือมั่น

ค. การถือเป็นอารมณ์

ง. การถือฤกษ์ยาม

คำตอบ : ก

๑๐. คำว่า สรรณะกำจัดภัย หมายถึงภัยในข้อใด ?

ก. โรครภัย

ข. อุทกภัย

ค. โจรภัย

ง. กิเลสภัย

คำตอบ : ง

๑๑. คำว่า พุทธะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ผู้ตรัสรู้

ข. ผู้รู้แจ้งโลก

ค. ผู้อดทน

ง. ผู้สิ้นกิเลส

คำตอบ : ก

๑๒. อบาย ในคำว่า ธรรมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกอบาย ตรงกับข้อใด ?

ก. นรกภูมิ

ข. มนุษยโลก

ค. เทวโลก

ง. พรหมโลก

คำตอบ : ก

๑๓. พระสงฆ์ในเรื่องสรณคมน์ หมายถึงข้อใด ?

ก. พระประธาน

ข. พระเถระ

ค. พระประจำวัน

ง. พระอริยะ

คำตอบ : ง

๑๔. มีศีลเสมอกัน มีทิวฐิเสมอกัน เป็นคุณสมบัติของใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ค

๑๕. เพราะเหตุใด พระสงฆ์ จึงได้ชื่อว่าเป็นสภะที่พึ่งที่ระลึก ?

ก. ถึงพร้อมด้วยวิชาจรณะ

ข. เป็นผู้สอนเทวดามนุษย์

ค. เป็นนาบุญอันประเสริฐ

ง. เป็นผู้ห่างไกลจากกิเลส

คำตอบ : ก

๑๖. ข้อใด ไม่ใช่สาเหตุการขาดศรัทธา ?

ก. ความตาย

ข. ทำร้ายพระศาสดา

ค. ความเมา

ง. ไปนับถือศาสดาอื่น

คำตอบ : ค

๑๗. การขาดศรัทธา ย่อมเกิดขึ้นในบุคคลประเภทใด ?

ก. ปุถุชนทั่วไป

ข. พระโสดาบัน

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

คำตอบ : ก

๑๘. การขาดศรัทธา ข้อใด ไม่เป็นเหตุให้ตกไปในทุกคติภูมิ ?

ก. ทำร้ายพระศาสดา

ข. ความตาย

ค. ไปนับถือศาสดาอื่น

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

๑๙. ศรัทธาเสื่อมเพราะความไม่เอื้อเฟื้อ ตรงกับข้อใด ?

ก. ขโมยพระพุทธรูป

ข. สงสัยบุญบาป

ค. ตั้งตนเป็นศาสดา

ง. สงสัยชาติหน้า

คำตอบ : ก

๒๐. อุโบสถนอกพุทธกาล คนส่วนใหญ่นิยมรักษาด้วยวิธีใด ?

ก. งดอาหาร

ข. งดฆ่าสัตว์

ค. งดแต่งตัว

ง. งดดมยาสลบ

คำตอบ : ก

๒๑. อุโบสถนอกพุทธกาลกับสมัยพุทธกาล เหมือนกันในเรื่องใด ?

ก. รับประทานอาหาร

ข. สวมทาสี

ค. งดเว้นอาหาร

ง. รักษาศีล ๘

คำตอบ : ค

๒๒. หากรักษาปฏิชาครอุโบสถวันพระ ๘ คำ วันส่งจะเป็นวันที่คำ ?

ก. ๖ คำ

ข. ๗ คำ

ค. ๘ คำ

ง. ๕ คำ

คำตอบ : ง

๒๓. การรักษาอุโบสถประเภทใด กำหนดเวลาเป็นเกณฑ์ ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. ปกติอุโบสถ

ค. นิคคัณฐอุโบสถ

ง. อริยอุโบสถ

คำตอบ : ข

๒๔. การรักษาอุโบสถประเภทใด กำหนดอนิสงส์เป็นเกณฑ์ ?

ก. ปกติอุโบสถ

ข. ปฏิชาครอุโบสถ

ค. อริยอุโบสถ

ง. ปาฏิหาริยอุโบสถ

คำตอบ : ค

๒๕. ปกติอุโบสถที่นิยมรักษากันอยู่ทุกวันนี้ เดือนหนึ่งมีกี่ครั้ง ?

ก. ๒ ครั้ง

ข. ๔ ครั้ง

ค. ๖ ครั้ง

ง. ๘ ครั้ง

คำตอบ : ข

๒๖. อุโบสถประเภทใด กำหนดให้รักษาราวละ ๓ วัน ?

ก. ปกติอุโบสถ

ข. ปฏิชาครอุโบสถ

ค. อริยอุโบสถ

ง. นิคคัณฐอุโบสถ

คำตอบ : ข

๒๗. อุโบสถประเภทใด กำหนดให้รักษาราวละ ๔ เดือน ?

ก. โคपालกอุโบสถ

ข. ปฏิชาครอุโบสถ

ค. ปาฏิหาริยอุโบสถ

ง. นิคคัณฐอุโบสถ

คำตอบ : ค

๒๘. รู้ว่ามีเจ้าของหวง เป็นองค์แห่งอุโบสถศีลข้อใด ?

ก. สิกขาบทที่ ๑

ข. สิกขาบทที่ ๒

ค. สิกขาบทที่ ๖

ง. สิกขาบทที่ ๗

คำตอบ : ข

๒๙. อุโบสถศีลข้อใด ขาดเพราะประพฤติกี่ยวข้องในกาม ?

ก. สิกขาบทที่ ๑

ข. สิกขาบทที่ ๒

ค. สิกขาบทที่ ๓

ง. สิกขาบทที่ ๖

คำตอบ : ค

๓๐. อุโบสถศีลข้อใด ขาดเพราะประพฤติดิศทางวาจา ?

ก. ลิกขาบทที่ ๒

ข. ลิกขาบทที่ ๔

ค. ลิกขาบทที่ ๖

ง. ลิกขาบทที่ ๘

คำตอบ : ข

๓๑. อุโบสถศีลข้อที่ ๓ ห้ามผู้สมาทานกระทำเรื่องใด ?

ก. การล่วงประเวณี

ข. การร้องเพลง

ค. การดื่มสุราเมรัย

ง. การอดอาหาร

คำตอบ : ก

๓๒. อุโบสถศีลข้อที่ ๖ เวลาเที่ยงแล้วถึงก่อนอรุณขึ้น เรียกว่าอะไร ?

ก. กาล

ข. กาลเทศะ

ค. วิกาล

ง. กาลกิริยา

คำตอบ : ค

๓๓. อาหารประเภทใด ห้ามคนถืออุโบสถศีลรับประทานในยามวิกาล ?

ก. สมอ

ข. มะขามเทศ

ค. เนย

ง. มะขามป้อม

คำตอบ : ข

๓๔. อุโบสถศีลข้อที่ ๗ ห้ามผู้สมาทานกระทำเรื่องใด ?

ก. พุดปด

ข. เสพกาม

ค. แต่งตัว

ง. ลักของ

คำตอบ : ค

๓๕. การห้ามคนถืออุโบสถศีลตกแต่งร่างกายในขณะรักษาอุโบสถ เพื่อจุดประสงค์ใด ?

ก. บรรเทาความยินดีในนามกาย

ข. บรรเทาความมัวเมาในรูปกาย

ค. บรรเทาความยึดมั่นในเวทนา

ง. บรรเทาความพอใจในลาภยศ

คำตอบ : ข

๓๖. ปัจจุบัน คนส่วนใหญ่นิยมสมาทานอุโบสถศีลที่ไหน ?

ก. บ้านตนเอง

ข. บ้านคนทรงเจ้า

ค. โรงเจทั่วไป

ง. วัดทั่วไป

คำตอบ : ง

๓๗. ในวันอุโบสถ ควรสมาทานอุโบสถศีลเวลาใด ?

ก. เวลาเช้า

ข. เวลาเที่ยงวัน

ค. เวลาบ่าย

ง. เวลากลางคืน

คำตอบ : ก

๓๘. คำว่า อิมินา สกุกาเรน ตํ ภควนฺตํ อภิปุชยาม เป็นคำกล่าวบูชาพระรัตนตรัยใด ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระธรรม

ค. พระสงฆ์

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๓๙. คำว่า อชฺช โภณฺโต ปกฺขสฺส อญฺจมี ทิวโส ... เป็นคำกล่าวอะไร ?

ก. สมทานศีล ๘

ข. คำประกาศอุโบสถ

ค. อารานาธรรม

ง. กราบพระรัตนตรัย

คำตอบ : ข

๔๐. วันปณฺธรสีในคำประกาศอุโบสถ หมายถึงวันที่คำ ?

ก. วัน ๘ คำ

ข. วัน ๙ คำ

ค. วัน ๑๔ คำ

ง. วัน ๑๕ คำ

คำตอบ : ง

๔๑. ข้อใด กำหนดให้กระทำต่อจากคำประกาศอุโบสถ ?

ก. อารานาศีล

ข. รับสรณคมน์

ค. รับศีลอุโบสถ

ง. ถือนิสิตอุโบสถ

คำตอบ : ก

๔๒. เรื่องที่ไม่ควรนำมาพูดในขณะที่อุโบสถศีล เรียกว่าอะไร ?

ก. อนุப்புฬิกถา

ข. อริยมรรคถา

ค. ตีรจฺจนถา

ง. อนุโมทนาถา

คำตอบ : ค

๔๓. อุโบสถประเภทใด กำหนดข้อห้ามบางเรื่องไม่ห้ามบางเรื่อง ?

ก. ปกติอุโบสถ

ข. โคपालกอุโบสถ

ค. อริยอุโบสถ

ง. นิคคัณฐอุโบสถ

คำตอบ : ง

๔๔. อุโบสถประเภทใด ตรัสว่ามีอานิสงส์มากที่สุด ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. อริยอุโบสถ

ค. นิกคัณฐอุโบสถ

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

๔๕. อุโบสถประเภทใด ตรัสว่าเป็นการปฏิบัติตามพระอรหันต์ ?

ก. อริยอุโบสถ

ข. โคปาลกอุโบสถ

ค. ปกตอุโบสถ

ง. นิกคัณฐอุโบสถ

คำตอบ : ก

๔๖. คำว่า มีถ้อยคำมั่นคง ในอุโบสถสูตร ตรงกับข้อใด ?

ก. ละปามาติบาท

ข. ละอทินนาทาน

ค. ละอพรหมจรรย์

ง. ละมุสาวาท

คำตอบ : ง

๔๗. การถืออุโบสถศีลไม่ให้ขาดไม่ให้อ่างพร้อย ควรกระทำอย่างไร ?

ก. ชำระบาป

ข. ตำรวมระวัง

ค. อดอาหาร

ง. กินมังสวิรัต

คำตอบ : ข

๔๘. การถืออุโบสถศีลจะได้รับผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอะไร ?

ก. มีสุขภาพดี

ข. มีอายุมาก

ค. มีความตั้งใจ

ง. มีบุญบารมี

คำตอบ : ค

๔๙. การถืออุโบสถศีลทำให้มนุษย์หยุดทำร้ายกัน ตรงกับข้อใด ?

ก. ศีลสร้างความปลอดภัย

ข. ศีลสร้างสวรรค์

ค. ศีลสร้างความเสมอภาค

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๕๐. การรักษาอุโบสถศีล จัดเข้าในบุญกิริยาวัตถุข้อใด ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. ภาวนา

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ข

เจดยวิชาอุโบสถศีล ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ๗	๑๑. กิ	๒๑. กิ	๓๑. กิ	๔๑. กิ
๒. ง	๑๒. กิ	๒๒. ง	๓๒. กิ	๔๒. กิ
๓. ง	๑๓. ง	๒๓. ๗	๓๓. ๗	๔๓. ง
๔. กิ	๑๔. กิ	๒๔. กิ	๓๔. กิ	๔๔. ๗
๕. ๗	๑๕. กิ	๒๕. ๗	๓๕. ๗	๔๕. กิ
๖. กิ	๑๖. กิ	๒๖. ๗	๓๖. ง	๔๖. ง
๗. กิ	๑๗. กิ	๒๗. กิ	๓๗. กิ	๔๗. ๗
๘. ง	๑๘. ๗	๒๘. ๗	๓๘. กิ	๔๘. กิ
๙. กิ	๑๙. กิ	๒๙. กิ	๓๙. ๗	๔๙. กิ
๑๐. ง	๒๐. กิ	๓๐. ๗	๔๐. ง	๕๐. ๗

กระทรวงธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

สามคุยมเว สิกุเขต พุทธะเหตํ ปัสสิตํ
สามคุยรโต ฌมมฏฐุ โยคกุกเขมา น ธิสตี.

พึงศึกษาความสามัคคี, ความสามัคคีนั้น ท่านผู้รู้ทั้งหลาย สรรเสริญ
แล้ว, ผู้ยินดีในสามัคคี ตั้งอยู่ในธรรม ย่อมไม่คลาดจากธรรมอันเกษมจากโยคะ.

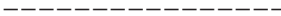
(พุทธ)

พ. ชา. เตรีส. ๒๗/๓๔๖

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภายิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พระพุทธเจ้าตรัสชวนพุทธบริษัทให้มาดูโลก เพื่อประโยชน์ใด ?
- ก. ให้เห็นคุณและโทษ
ข. ให้เกิดความเบื่อหน่าย
ค. ให้เกิดความเพลิดเพลิน
ง. ให้เกิดความไม่ประมาท

คำตอบ : ก

๒. ทำอย่างไร ถึงจะไม่ข้องอยู่ในโลก ?
- ก. ออกบวช
ข. ประารถนาไม่เกิดอีก
ค. ไม่ยุ่งกับใคร
ง. ไม่ติดในสิ่งล่อใจ

คำตอบ : ง

๓. ผู้ไม่ข้องอยู่ในโลก จะได้รับผลอย่างไร ?
- ก. เป็นคนรู้ทันโลก
ข. พ้นจากความวุ่นวาย
ค. เป็นอิสระแก่ตน
ง. เป็นคนมีอุเบกขา

คำตอบ : ค

๔. เจตสิกที่เป็นกิเลสตามเกี่ยวข้องกับจิตอย่างไร ?
- ก. ทำให้จิตผ่องใส
ข. ทำให้จิตเศร้าหมอง
ค. ทำให้จิตอ่อนแอ
ง. ทำให้จิตเข้มแข็ง

คำตอบ : ข

๕. รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่ ตรงกับข้อใด ?

ก. กิเลสคาม

ข. วัตถุคาม

ค. กามโอฆะ

ง. กามโยคะ

คำตอบ : ข

๖. ปฏิบัติอย่างไร จึงจะตัดบ่วงแห่งมารได้เป็นสมุจเฉตปหาน ?

ก. เจริญวิปัสสนา

ข. สัมรวมอินทรีย์

ค. เข้าฌานสมาบัติ

ง. มนสิการกัมมัญฐาน

คำตอบ : ก

๗. ผู้ใดเห็นตามจริงด้วยปัญญาว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง ผู้นั้น...?

ก. ย่อมเมาในทุกข์

ข. ย่อมพ้นจากทุกข์

ค. ย่อมหมดสิ้นทุกข์

ง. ย่อมหน่ายในทุกข์

คำตอบ : ง

๘. ความต่างกันแห่งสังขาร มีได้เพราะอะไร ?

ก. บุญ

ข. บาป

ค. กุศล

ง. กรรม

คำตอบ : ง

๙. หน่ายอะไร จัดเป็นนิพพิทา ?

ก. หน่ายสังขาร

ข. หน่ายสังคม

ค. หน่ายการเรียน

ง. หน่ายการทำงาน

คำตอบ : ก

๑๐. คนและสัตว์ จัดเป็นสังขารประเภทใด ?

ก. วิสังขาร

ข. ปุณฺณยภิกสังขาร

ค. อุปาทินนกกสังขาร

ง. อนุปาทินนกกสังขาร

คำตอบ : ค

๑๑. ในปฏิปทาแห่งนิพพิทา ใครเห็นปัญจขันธไม่เที่ยงแล้วเกิดความหน่าย ?

ก. บรรพชิต

ข. คฤหัสถ์

ค. ปุถุชน

ง. อริยสาวก

คำตอบ : ง

๑๒. อนิจจตา มีลักษณะเช่นไร ?

ก. ทนอยู่ไม่ได้

ข. หาเจ้าของไม่ได้

ค. เกิดแล้วเสื่อมไป

ง. ไม่อยู่ในอำนาจ

คำตอบ : ค

๑๓. อนิจจลักษณะไม่ปรากฏในที่ใด ?

ก. นรก

ข. สวรรค์

ค. พรหมโลก

ง. นิพพาน

คำตอบ : ง

๑๔. ทุกข์ที่เกิดขึ้นเพราะไม่สมหวังในสิ่งที่ปรารถนา จัดเข้าในทุกข์ประเภทใด ?

ก. วิปากทุกข์

ข. ปกิณกทุกข์

ค. สันตปาทุกข์

ง. สหคตทุกข์

คำตอบ : ข

๑๕. หนาว ร้อน หิว กระจาย จัดเป็นทุกข์ประเภทใด ?

ก. สภาวะทุกข์

ข. วิปากทุกข์

ค. นิพัตถทุกข์

ง. สหคตทุกข์

คำตอบ : ค

๑๖. ลาก ยศ สรรเสริญ สุข โทมนัส จัดเป็นทุกข์ประเภทใด ?

ก. นิพัตถทุกข์

ข. วิปากทุกข์

ค. ปกิณกทุกข์

ง. สหคตทุกข์

คำตอบ : ง

๑๗. ซ้อใด จัดเป็นวิปากทุกข์ ?

ก. กลัวแพ้คดี

ข. กลัวไม่มีงานทำ

ค. หิว กระจายน้ำ

ง. ร้อนใจจากการทุจริต

คำตอบ : ง

๑๘. คำว่า คนตื่นแล้วย่อมไม่เห็นอารมณ์ในความฝัน จันใด บ่งถึงสังขารในลักษณะใด ?

ก. เป็นสภาพว่าง

ข. เป็นสภาพหายไป

ค. ไม่อยู่ในอำนาจ

ง. เป็นไปตามเหตุปัจจัย

คำตอบ : ข

๑๙. ชีวิตไม่ได้ตั้งใจหวังเสมอไป ตรงกับอนัตตลักษณะข้อใด ?

ก. ไม่อยู่ในอำนาจ

ข. เป็นสภาพสูญ

ค. หาเจ้าของมิได้

ง. เป็นไปตามเหตุปัจจัย

คำตอบ : ก

๒๐. เมื่อรู้ว่า สังขารเป็นไปตามเหตุปัจจัย ฟังปฏิบัติอย่างไร ?

ก. มีสุขทุกเมื่อ

ข. มีทุกข์ทุกเมื่อ

ค. มีสติทุกเมื่อ

ง. วางเฉยทุกเมื่อ

คำตอบ : ค

๒๑. วิราคะ เกิดจากข้อใด ?

ก. ความสงบ

ข. ความหลุดพ้น

ค. ความบริสุทธิ์

ง. ความหน่ายสังขาร

คำตอบ : ง

๒๒. ความนำออกเสียซึ่งความระหาย หมายถึงนำอะไรออก ?

ก. วัฏฏะ

ข. ตัณหา

ค. อาลัย

ง. ความเมา

คำตอบ : ข

๒๓. วิมุตติข้อใด เป็นของปุถุชน ?

ก. สมุทเฉทวิมุตติ

ข. วิกขัมภณวิมุตติ

ค. นิสสรณวิมุตติ

ง. ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ

คำตอบ : ข

๒๔. วิมุตติข้อใด จัดเป็นโลกิยะ ?

ก. สมุจเฉทวิมุตติ

ข. ตังควิมุตติ

ค. นิสสรณวิมุตติ

ง. ปฏิปัสสัทธิวิมุตติ

คำตอบ : ข

๒๕. วิกขัมภณวิมุตติ เป็นความหลุดพ้นด้วยอำนาจแห่งอะไร ?

ก. ฌาน

ข. ญาณ

ค. ปัญญา

ง. สัทธา

คำตอบ : ก

๒๖. ข้อใด จัดเป็นทางแห่งวิสุทธิ ?

ก. วิมุตติ

ข. นิพพิทา

ค. วิราคะ

ง. นิพพาน

คำตอบ : ข

๒๗. ความบริสุทธิ์ภายใน ย่อมมีด้วยอะไร ?

ก. สมณะ

ข. สมာธิ

ค. ฌาน

ง. ปัญญา

คำตอบ : ง

๒๘. ทำบาปเองย่อมเศร้าหมองเอง ไม่ทำบาปเองย่อมหมดจดเอง ตรงกับข้อใด ?

ก. บุญบาปไม่มี

ข. บุญบาปเกิดจากตนเอง

ค. บุญบาปเกิดเอง

ง. บุญบาปเกิดจากเทพเจ้า

คำตอบ : ข

๒๙. จุดใดอย่างไร จึงจะไปเกิดในภพที่ดี ?

ก. นึกถึงพระอรหันต์

ข. อธิษฐานจิตไปสวรรค์

ค. เจริญเทวดานุสสติ

ง. ทำจิตไม่ให้เศร้าหมอง

คำตอบ : ง

๓๐. ข้อใด ไม่ใช่สัมมวายามะ ?

ก. พยายามระงับปัญหา

ข. พยายามป้องกันปัญหา

ค. พยายามหนีปัญหา

ง. พยายามพัฒนาสิ่งดีงาม

คำตอบ : ก

๓๑. จงพอกพูนทางแห่งความสงบ อะไรเรียกว่า ทาง ?

ก. ไตรทวาร

ข. วิสุทธิ ๗

ค. ไตรสิกขา

ง. มรรค ๘

คำตอบ : ก

๓๒. โลกามิส เป็นอุปสรรคของธรรมใด ?

ก. วิสุทธิ

ข. วิมุตติ

ค. วิจารณ์

ง. สันติ

คำตอบ : ง

๓๓. ข้อใด เป็นทางสันติภาพแท้ ตามวิถีพุทธ ?

ก. เคารพสิทธิมนุษยชน

ข. ทำกาย วาจา ใจ ให้สงบ

ค. เคารพกฎหมายบ้านเมือง

ง. พยายามปรับปรุงตัวเอง

คำตอบ : ข

๓๔. อนุโต ทุกขสูตร ที่สุดแห่งทุกข์ ตรงกับข้อใด ?

ก. ฌาน

ข. มรรค

ค. นิพพาน

ง. วิมุตติ

คำตอบ : ค

๓๕. ข้อใด ไม่ใช่วิธีปลุกฉันทะในนิพพาน ?

ก. ทำกิจที่ควรทำ

ข. ทำทุกกริยา

ค. ไม่เป็นผู้อยู่เปล่า

ง. อยู่ด้วยความไม่มีภัย

คำตอบ : ข

๓๖. ปฏิบัติอย่างไร จึงจะเข้าใกล้พระนิพพาน ?

ก. รักษาศีลเป็นประจำ

ข. ฝึกสมาธิเป็นนิตย์

ค. ฟังธรรมสม่ำเสมอ

ง. เห็นภัยในความประมาท

คำตอบ : ง

๓๗. ข้อใด กล่าวถึงสอุปาทิเสสนิพพานได้ถูกต้อง ?

ก. สิ้นกิเลส มีชีวิตอยู่

ข. ปฏิบัติเพื่อละกิเลส

ค. สิ้นกิเลส สิ้นชีวิต

ง. สิ้นชีวิต มีกิเลสอยู่

คำตอบ : ก

๓๘. สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกสมาธิ คือข้อใด ?

ก. นีวรณ์

ข. กามคุณ

ค. วิปัสสนา

ง. อุปกิเลส

คำตอบ : ก

๓๙. คนมักง่วงนอน ควรเจริญกัมมัญฐานอะไร ?

ก. กสิณ

ข. มุลกัมมัญฐาน

ค. พรหมวิหาร

ง. พุทธธานุสสติ

คำตอบ : ง

๔๐. อิริยาบถใด ไม่เหมาะแก่ผู้เริ่มเจริญกัมมัฏฐาน ?

ก. ยืน

ข. เดิน

ค. นั่ง

ง. นอน

คำตอบ : ง

๔๑. มุลกัมมัฏฐาน ตรงกับข้อใด ?

ก. เบญจขันธ์

ข. อายุตนภายใน

ค. ตจปัญจกะ

ง. อายุตนภายนอก

คำตอบ : ค

๔๒. การเจริญกายคตาสติ มีประโยชน์อย่างไร ?

ก. ละความเห็นผิด

ข. ละความเห็นแก่ตัว

ค. ละความโกรธ

ง. ละความพอใจในกาม

คำตอบ : ง

๔๓. คนหลงในรูปตนและคนอื่น ควรเจริญกัมมัฏฐานอะไร ?

ก. เมตตา

ข. พุทธานุสสติ

ค. กายคตาสติ

ง. จตุรธาตุวัตถาน

คำตอบ : ค

๔๔. การแผ่เมตตา ควรแผ่ไปในใครก่อน ?

ก. ตนเอง

ข. มารดาบิดา

ค. มิตรสหาย

ง. สัตว์ทั้งปวง

คำตอบ : ก

๔๕. ข้อใด เป็นอานิสงส์ของการเจริญเมตตา ?

ก. ไม่มีอคติ

ข. ไม่มีภัยเวร

ค. ไม่ประมาท

ง. มีคนนับถือ

คำตอบ : ข

๔๖. ข้อใด เป็นอานิสงส์ของการเจริญพุทธานุสสติ ?

ก. ได้รู้พุทธประวัติ

ข. ให้เกิดปัญญา

ค. ให้มีความอดทน

ง. ให้มีความอดสาหัส

คำตอบ : ง

๔๗. คนมีใจฟุ้งซ่านและรำคาญ ควรเจริญกัมมัฏฐานอะไร ?

ก. กสิณ

ข. กายคตาสติ

ค. พุทธานุสสติ

ง. จตุธาตुวัตถาน

คำตอบ : ก

๔๘. ผู้จะเจริญวิปัสสนา ควรทำกิจใดก่อน ?

ก. ทำจิตใจให้สงบ

ข. ชำระศีลให้บริสุทธิ์

ค. ชำระจิตให้บริสุทธิ์

ง. ทำความเห็นให้ตรง

คำตอบ : ข

๔๙. กิจของวิปัสสนา ได้แก่ข้อใด ?

ก. กำจัดกิเลส

ข. กำจัดโทสะ

ค. กำจัดโมหะ

ง. กำจัดนิวรณ์

คำตอบ : ก

๕๐. ผลของวิปัสสนา คือข้อใด ?

ก. มีจิตตั้งมั่น

ค. เห็นโลกตามจริง

คำตอบ : ง

ข. เห็นนิพพานตามจริง

ง. เห็นสังขารตามจริง

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ก	๑๑. ง	๒๑. ง	๓๑. ก	๔๑. ก
๒. ง	๑๒. ก	๒๒. ข	๓๒. ง	๔๒. ง
๓. ก	๑๓. ง	๒๓. ข	๓๓. ข	๔๓. ก
๔. ข	๑๔. ข	๒๔. ข	๓๔. ก	๔๔. ก
๕. ข	๑๕. ก	๒๕. ก	๓๕. ข	๔๕. ข
๖. ก	๑๖. ง	๒๖. ข	๓๖. ง	๔๖. ง
๗. ง	๑๗. ง	๒๗. ง	๓๗. ก	๔๗. ก
๘. ง	๑๘. ข	๒๘. ข	๓๘. ก	๔๘. ข
๙. ก	๑๙. ก	๒๙. ง	๓๙. ง	๔๙. ก
๑๐. ก	๒๐. ก	๓๐. ก	๔๐. ง	๕๐. ง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธานุพุทธประวัติ ชั้นเอก
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พุทธานุพุทธประวัติ กล่าวถึงเรื่องอะไร ?
ก. ประวัติพระพุทธเจ้า	ข. ประวัติพระสาวก
ค. ประวัติพระพุทธเจ้าและพระสาวก	ง. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา

คำตอบ : ก

๒. ปัญจมหาวีโลกนะ ที่พระมหาสัตว์ทรงพิจารณาถึง คือข้อใด ?

ก. แคว้น เมือง ชนบท สกุล มารดา
ข. กาล ทวีป ประเทศ สกุล มารดา
ค. กาล ทวีป ประเทศ เมือง มารดา
ง. ชนบท ทวีป ประเทศ สกุล มารดา

คำตอบ : ข

๓. ข้อใด แสดงถึงทิวภูมิมานะกล้าของชาวชมพูทวีป ?

ก. นับถือพระพรหม	ข. นับถือลัทธิฤาษี
ค. ถิ่นชั้นวรรณะ	ง. นับถือพระอิศวร

คำตอบ : ค

๔. พระวาจาว่า เราเป็นเลิศ เป็นใหญ่ ประเสริฐสุดในโลก เรียกว่า...?

ก. สัจจวาจา

ข. มรฐรวาจา

ค. ปิยวาจา

ง. อาสภิวาจา

คำตอบ : ง

๕. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพี่น้องร่วมพระราชบิดา คือใคร ?

ก. พระนันทะ-พระนางยโสธรา

ข. พระนันทะ-พระนางโรหิณี

ค. พระนันทะ-พระนางกัญญา

ง. พระนันทะ-พระนางรูปันธา

คำตอบ : ง

๖. ขณะเสวยวิมุตติสุขที่รัตนมรเจดีย์ พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาอะไร ?

ก. พระวินัย

ข. พระสูตร

ค. พระอภิธรรม

ง. เวไนยสัตว์

คำตอบ : ค

๗. พระพุทธคุณว่า อรหํ เป็นผู้ไกล หมายถึง ?

ก. จากทุกข์

ข. จากภพชาติ

ค. จากกิเลส

ง. จากอุปาทาน

คำตอบ : ค

๘. ในอนัตตลักขณสูตร พระพุทธเจ้าตรัสสิ่งใดว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ?

ก. เวทนา ๕

ข. จันท์ ๕

ค. นิวรณ์ ๕

ง. อายตนะ ๖

คำตอบ : ข

๘. ใครออกบวช เพราะเชื่อมั่นในตำราทาลักษณะ ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ค. พระวัณโณ

ง. พระอัสสชิ

คำตอบ : ข

๑๐. สามกกังวลกรรม แปลว่าอะไร ?

ก. กรรมที่พระองค์ทรงประกาศครั้งแรก

ข. กรรมที่พระองค์ทรงแสดงแก่เจ้าลัทธิต่าง ๆ

ค. กรรมที่พระองค์ทรงยกขึ้นแสดงเอง

ง. กรรมที่พระองค์ทรงแสดงก่อนกรรมข้ออื่น ๆ

คำตอบ : ค

๑๑. พระพุทธประสงค์หลัก ที่พระองค์ทรงส่งพระสาวกไปประกาศ พระศาสนา คืออะไร ?

ก. เพื่อเผยแผ่พระศาสนา

ข. เพื่อให้โลกร่มเย็น

ค. เพื่อให้มหาชนหมดกิเลส

ง. เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน

คำตอบ : ง

๑๒. เหตุใด พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระศาสนาในแคว้นมคธก่อน ?

ก. เพราะเป็นเมืองเจริญ

ข. เพราะมีเจ้าลัทธิตู่มาก

ค. เพราะชาวมคธนิยมศรัทธา

ง. เพราะเป็นทางผ่านพอดิ

คำตอบ : ข

๑๓. พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนคนกลุ่มใด จึงประกาศพระศาสนาได้เร็ว ?

ก. นักรบวช

ข. เศรษฐีคนดี

ค. กษัตริย์และเจ้าลัทธิ

ง. สามัญชน

คำตอบ : ค

๑๔. พระเจ้าพิมพิสารได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมอะไร ?

ก. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร

ข. อริยธรรม

ค. อาทิตตปริยายสูตร

ง. อนุப்புพิกถาและอริยสัจ ๔

คำตอบ : ง

๑๕. ใครทำตกใจกันว่า ผู้ใดบรรลุธรรมวิเศษก่อน จักบอกแก่กัน ?

ก. ยสกุลบุตรกับสหาย

ข. ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕

ค. ชฎิล ๓ พี่น้อง

ง. อุปติสสะกับโกณฑิยะ

คำตอบ : ง

๑๖. ผู้ใด เป็นมิตรมีอุปการะต่อมิตร ?

ก. พระอรุณเวลกัสสปะ

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระสารีบุตร

ง. พระมหาโมคคัลลานะ

คำตอบ : ค

๑๗. ธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งตัณหา พระพุทธเจ้าตรัสที่ไหน ?

ก. ถ้ำสุกรขาตา

ข. ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ค. วัชเวฬุวัน

ง. กัลลวาลมุตตคาม

คำตอบ : ง

๑๘. พระพุทธเจ้าทรงยกย่องพระสาวกองค์ใด ว่ามีธรรมเป็นเครื่องอยู่ เสมอด้วยพระองค์ ?

ก. พระอัญญาโกณฑัญญะ

ข. พระอานนท์

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอุบาลี

คำตอบ : ก

๑๙. พระเจ้าจันตปัชโชต ทรงสดับธรรมจากใครเป็นครั้งแรก ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระมหาโมคคัลลานะ

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระมหากัจจายนะ

คำตอบ : ง

๒๐. อะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก พระพุทธเจ้าตรัสตอบขอจิตมาณพว่าอย่างไร ?

ก. ลาภเป็นภัยใหญ่

ข. ทุกข์เป็นภัยใหญ่

ค. ยศเป็นภัยใหญ่

ง. ความโกรธเป็นภัยใหญ่

คำตอบ : ข

๒๑. โลกมีอะไรผูกพันไว้ พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าอย่างไร ?

ก. ความเพติดเพติน

ข. ความทะยานอยาก

ค. ความยินดีในกาม

ง. ความไม่รู้ورىสัจ ๔

คำตอบ : ก

๒๒. มาณพทั้ง ๑๖ คน ใครบรรลุนิพพานช้ากว่าเพื่อน ?

ก. โมฆราชมาณพ

ข. ปิงคิยมาณพ

ค. อุทยมาณพ

ง. โปสาลมาณพ

คำตอบ : ข

๒๓. สิ่งใดเป็นมาร เธอพึงละความพอใจในสิ่งนั้นเสีย ตรัสแก่ใคร ?

ก. พระภัททวัคคีย์

ข. พระนันทะ

ค. พระราชา

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ก

๒๔. พระสาวกองค์ใด เป็นหลานของพระอัญญาโกณฑัญญะ ?

ก. พระโสณโกปิวิสะ

ข. พระปุลณมันตานีบุตร

ค. พระโสณกุฎิกัณณะ

ง. พระปิงคิยะ

คำตอบ : ข

๒๕. ใครเป็นผู้สร้างวัดเชตวัน ?

ก. เจ้าเชตุ

ข. พระเจ้าอชาตศัตรู

ค. โฆสกเศรษฐี

ง. อนาคตปิณฑิกเศรษฐี

คำตอบ : ง

๒๖. ใครทูลขอให้หึงคบวชกุลบุตรที่บิดามารดาไม่อนุญาต ?

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระเจ้าสุทโธทนะ

ค. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ง. พระเจ้าอชาตศัตรู

คำตอบ : ข

๒๗. ฝนโบกขรพรรษตกในคราวพระพุทธเจ้าประทับ ณ ที่ใด ?

ก. กรุงกบิลพัสดุ์

ข. กรุงราชคฤห์

ค. กรุงเวสาลี

ง. กรุงเทวทหะ

คำตอบ : ก

๒๘. พระเจ้าสุทโธทนะพึงธรรมอะไร จึงสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ?

ก. อนุบุพพิกเถา

ข. อนิจจาภิปฏิสังขต

ค. ธรรมपालชาดก

ง. เวสสันดรชาดก

คำตอบ : ข

๒๙. ความสงสัยเกิดขึ้นเมื่อใด ขอข้าพระองค์ทูลถามได้เมื่อนั้น เป็นคำพูดของใคร ?

ก. พระภทัชชียะ

ข. พระมหานามะ

ค. พระอานนท์

ง. พระอนรุทธะ

คำตอบ : ค

๓๐. พระสาวกองค์ใด มีความเชี่ยวชาญในพระวินัย ?

ก. พระอุบาลี

ข. พระนทิกัสสปะ

ค. พระอานนท์

ง. พระมหากัสสปะ

คำตอบ : ก

๓๑. พระสาวกองค์ใด สนับสนุนการบวชภิกษุณีเป็นครั้งแรก ?

ก. พระสารีบุตร

ข. พระมหากัสสปะ

ค. พระอุบาลี

ง. พระอานนท์

คำตอบ : ง

๓๒. อุบาสก อุบาสิกา มีความหมายว่าอย่างไร ?

ก. ผู้นับถือพระพุทธเจ้า

ข. ผู้นับถือพระพุทธศาสนา

ค. ผู้นั่งใกล้พระสงฆ์

ง. ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย

คำตอบ : ง

๓๓. พระมหากษัตริย์โคตมีเถรี แสดงความตั้งใจในการบวชอย่างไร ?

ก. อดพระกระยาหาร

ข. กลั่นลมหายใจ

ค. ตัดพระเกศา

ง. ยอมสิ้นพระชนม์

คำตอบ : ก

๓๔. พระมหากษัตริย์โคตมีเถรี อุปสมบทเป็นภิกษุณีด้วยวิธีใด ?

ก. อุบัติจิตตุดกกรรม

ข. รับครุธรรม ๘

ค. ตีสรณคมนูปสัมปทา

ง. รับโอวาท ๓

คำตอบ : ข

๓๕. อัครสาวิกาเบื้องขวา-เบื้องซ้ายของพระพุทธเจ้า คือใคร ?

ก. พระอุบลวรรณาเถรี-พระรูปนันทาเถรี

ข. พระเขมาเถรี-พระอุบลวรรณาเถรี

ค. พระเขมาเถรี-พระปฎาจาราเถรี

ง. พระธัมมทินนาเถรี-พระรูปนันทาเถรี

คำตอบ : ข

๓๖. พระเถรองค์ใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านวินัย ?

ก. พระภัททากาปิลาณีเถรี

ข. พระมหากษัตริย์โคตมีเถรี

ค. พระปฎาจาราเถรี

ง. พระรูปนันทาเถรี

คำตอบ : ก

๓๗. ดอกไม้ทิพย์ชนิดใด ตกในสถานที่พระศาสดาปรินิพพาน ?

ก. ดอกปาริฉัตร

ข. ดอกสาละ

ค. ดอกโศก

ง. ดอกมณฑารพ

คำตอบ : ง

๓๘. เจดีย์ที่บรรจุพระไตรปิฎก เป็นเจดีย์ประเภทใด ?

ก. ธาตุเจดีย์

ข. บริโภคเจดีย์

ค. ธรรมเจดีย์

ง. อุทเทสิกเจดีย์

คำตอบ : ค

๓๙. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอภิญญาเทศิตธรรมที่ไหน ?

ก. ภูฏาคารศาลา

ข. โภคนคร

ค. อานันทเจดีย์

ง. ภัณฑุคาม

คำตอบ : ก

๔๐. ใครเป็นผู้ถวายผ้าสังคิวรรณ ?

ก. ตปุสสะ

ข. ปุกกุสะ

ค. ภัลลิกะ

ง. จุนทะ

คำตอบ : ข

๔๑. ปัจฉิมสาวก คือใคร ?

ก. อุปติสสปริพาชก

ข. โกณฑลปริพาชก

ค. สุภัททปริพาชก

ง. อุปกาชีวก

คำตอบ : ค

๔๒. บิณฑบาตที่ตรัสว่ามีอานิสงส์มาก มีกี่ครั้ง ?

ก. ๒ ครั้ง

ข. ๓ ครั้ง

ค. ๔ ครั้ง

ง. ๕ ครั้ง

คำตอบ : ก

๔๓. พระพุทธเจ้าทรงแสดงปัจฉิมโอวาทที่ไหน ?

ก. อัมพวัน

ข. สาละวันทายน

ค. ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน

ง. ลัญจิววัน

คำตอบ : ข

๔๔. พระโอวาททั้งปวงที่ทรงประทานตลอดพระชนม์ชีพ ประมวลลงเป็น
หนึ่งเดียว คืออะไร ?

ก. ความไม่ประมาท

ข. ทางสายกลาง

ค. ความอดทน

ง. ความกตัญญู

คำตอบ : ก

๔๕. ความเป็นผู้ฉลาดในภาษา เข้าใจพูดให้คนเลื่อมใส คือข้อใด ?

ก. อรรถปฏิสัมภทา

ข. ธรรมปฏิสัมภทา

ค. นิรุตติปฏิสัมภทา

ง. ปฏิภาณปฏิสัมภทา

คำตอบ : ค

๔๖. สถานที่ใด เป็นที่ทำปฐมสังคายนา ?

ก. ถ้ำสัตตบพรม

ข. ถ้ำปีบผลิ

ค. ถ้ำสุกกราชดา

ง. ถ้ำอิสิคิลิ

คำตอบ : ก

๔๗. กษัตริย์พระองค์ใด ทรงอุปถัมภ์การทำปฐมสังคายนา ?

ก. พระเจ้าพิมพิสาร

ข. พระเจ้าปเสนทิโกศล

ค. พระเจ้าอโศกมหาราช

ง. พระเจ้าอชาตศัตรู

คำตอบ : ง

๔๘. ใครเป็นอัครศาสนูปถัมภก คราวทำสังคายนาครั้งที่ ๓ ?

ก. พระเจ้าอชาตศัตรู

ข. พระเจ้าอโศกมหาราช

ค. พระเจ้ากาลาโศกราช

ง. พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ

คำตอบ : ข

๔๙. เหตุแห่งการทำสังคายนาครั้งที่ ๓ คืออะไร ?

ก. การจ้วงจาบพระธรรมวินัย

ข. การทะเลาะวิวาท

ค. การบัญญัติวัตร ๑๐ ประการ

ง. เดียรถีย์ปลอมบวชเพื่อลาภผล

คำตอบ : ง

๕๐. พระเถระรูปใด นำพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ยังสุวรรณภูมิ ?

ก. พระโสณะ-พระอุตตระ

ข. พระชัมมรักขิต-พระมหินทะ

ค. พระรักขิตะ-พระมหาเทวะ

ง. พระมัชฌันติกะ-พระมัชฌิมะ

คำตอบ : ก

เฉลยวิชาพหุพจนานุกรมประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. กิ	๑๑. ง	๒๑. กิ	๓๑. ง	๔๑. กิ
๒. ข	๑๒. ข	๒๒. ข	๓๒. ง	๔๒. กิ
๓. กิ	๑๓. กิ	๒๓. กิ	๓๓. กิ	๔๓. ข
๔. ง	๑๔. ง	๒๔. ข	๓๔. ข	๔๔. กิ
๕. ง	๑๕. ง	๒๕. ง	๓๕. ข	๔๕. กิ
๖. กิ	๑๖. กิ	๒๖. ข	๓๖. กิ	๔๖. กิ
๗. กิ	๑๗. ง	๒๗. กิ	๓๗. ง	๔๗. ง
๘. ข	๑๘. กิ	๒๘. ข	๓๘. กิ	๔๘. ข
๙. ข	๑๙. ง	๒๙. กิ	๓๙. กิ	๔๙. ง
๑๐. กิ	๒๐. กิ	๓๐. กิ	๔๐. ข	๕๐. กิ

ปัญหาและเฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. พระพุทธศาสนาสอนว่า สุขทุกข์ของสัตว์ทั้งหลายเกิดจากอะไร ?
ก. อำนาจสังขตศีลสิทธิ์	ข. อำนาจพุทธานุภาพ
ค. อำนาจแห่งเทพเจ้า	ง. อำนาจวิบากกรรม

คำตอบ : ง

๒. คำว่า กรรมบถ หมายถึง กรรมนำสัตว์ให้ไปเกิดในสถานที่ใด ?
ก. สุคติทุกคติ	ข. มนุษย์โลก
ค. เทวโลก	ง. พรหมโลก

คำตอบ : ก

๓. กุศลกรรมบถนำสัตว์ให้ไปเกิดในกำเนิดที่ดี ตรงกับข้อใด ?
ก. สัตว์นรก	ข. มนุษย์
ค. อสุรกาย	ง. เปเรต

คำตอบ : ข

๔. อกุศลกรรมบถนำสัตว์ให้ไปเกิดในกำเนิดที่เลว ตรงกับข้อใด ?
ก. สัตว์ดิรัจฉาน	ข. มนุษย์
ค. เทวดา	ง. พรหม

คำตอบ : ก

๕. กรรมบถ ๑๐ ประการ จัดเป็นกรรม ๓ อย่าง ยกเว้นข้อใด ?

ก. กายกรรม

ข. วจีกรรม

ค. บุญกรรม

ง. มโนกรรม

คำตอบ : ค

๖. โลภะ โทสะ โมหะ เป็นเหตุให้บุคคลกระทำความผิด ?

ก. บุญกรรม

ข. อกุศลกรรม

ค. กุศลกรรม

ง. อโหสิกรรม

คำตอบ : ข

๗. การกระทำจะสำเร็จเป็นกรรมบถได้ ต้องประกอบด้วยอะไร ?

ก. ตัณหา

ข. อภิชณา

ค. เจตนา

ง. อารมณ

คำตอบ : ค

๘. ข้อใด ไม่จัดเข้าในอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ?

ก. ปาณาติบาต

ข. สัมมาทิฐิ

ค. พยาบาท

ง. มิจฉาทิฐิ

คำตอบ : ข

๙. อะไรเป็นมูลเหตุให้บุคคลประพฤติกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ?

ก. กุศลมูล ๓

ข. สุจริต ๓

ค. อกุศลมูล ๓

ง. ทุจริต ๓

คำตอบ : ค

๑๐. กรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำทางกาย เรียกว่าอะไร ?

ก. กายกรรม

ข. วจีกรรม

ค. มโนกรรม

ง. ครุกรรม

คำตอบ : ก

๑๑. ข้อใด ไม่จัดเข้าในกายกรรมฝ่ายอกุศล ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อทินนาทาน

ค. กาเมศุมิฉาจาร

ง. สัมผัสปลาปะ

คำตอบ : ง

๑๒. ปาณาติบาต โดยมากเกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก. กายทวาร

ข. วจิตวาร

ค. มโนทวาร

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๑๓. เมื่อว่าโดยอารมณ์ ปาณาติบาตมีอะไรเป็นอารมณ์ ?

ก. รูปสมบัติ

ข. รูปชีวิตินทรีย์

ค. อรูปสมบัติ

ง. อรูปชีวิตินทรีย์

คำตอบ : ข

๑๔. ข้อใด ไม่จัดเป็นอรูปชีวิตินทรีย์ ?

ก. รูป

ข. เวทนา

ค. สัญญา

ง. สังขาร

คำตอบ : ก

๑๕. ปาณาติบาตที่เกิดขึ้นทางจิต ตรงกับข้อใด ?

ก. คิดจะฆ่า

ข. พยายามฆ่า

ค. ฆ่าเอง

ง. สั่งให้คนอื่นฆ่า

คำตอบ : ง

๑๖. ปาณาติบาตมีโทษมาก เพราะผู้ฆ่ามีกิเลสรุนแรง ตรงกับข้อใด ?

ก. ฆ่าเพราะความแค้น

ข. ฆ่าเพราะหิวข้าว

ค. ฆ่าเพราะเข้าใจผิด

ง. ฆ่าเพราะขาดสติ

คำตอบ : ก

๑๗. พยายามฆ่า เป็นองค์แห่งอกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก. พยาบาท

ข. ปาณาติบาต

ค. ผรุสวาจา

ง. อทินนาทาน

คำตอบ : ข

๑๘. การกระทำอทินนาทาน เพราะมีโทษเป็นมูล ตรงกับข้อใด ?

ก. ลักเพราะตกทุกข์ได้

ข. ลักเพราะตกงาน

ค. ลักเพราะแค้นใจ

ง. ลักเพราะถูกขู่ข่มขู่

คำตอบ : ค

๑๙. อทินนาทานมีโทษมาก เพราะขโมยของประเภทใด ?

ก. ของประณีต

ข. ของสำคัญ

ค. ของผู้มีคุณธรรม

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๒๐. อทินนาทาน จะสำเร็จเป็นกรรมบถในขณะใด ?

ก. รู้ว่ามีเจ้าของ

ข. คิดจะลัก

ค. พยายามลัก

ง. ลักมาได้

คำตอบ : ง

๒๑. อทินนาทานที่เกิดขึ้นทางจิตตวาร ตรงกับข้อใด ?

ก. มีจิตคิดจะลัก

ข. พยายามจะลัก

ค. สั่งให้คนอื่นลัก

ง. ลักด้วยตนเอง

คำตอบ : ค

๒๒. รู้ว่ามีเจ้าของหวง เป็นองค์แห่งอกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก. อทินนาทาน

ข. พยาบาท

ค. กามเมสุมิจณาจาร

ง. ผรุสวาจา

คำตอบ : ก

๒๓. ความผิดที่เรียกว่า กามเมสุมิจณาจาร ตรงกับข้อใด ?

ก. ไม่เคารพพ่อแม่

ข. ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่

ค. ไม่พอใจคู่ครอง

ง. ไม่ทำตามกตिका

คำตอบ : ค

๒๔. สทาร์สันโดษ หมายถึงความพึงพอใจในเรื่องใด ?

ก. ยศศักดิ์

ข. คู่ครอง

ค. การงาน

ง. บริวาร

คำตอบ : ข

๒๕. กามเมสุมิจฉาจารจะสำเร็จเป็นกรรมบถได้ ต้องเกิดทางทวารใด ?

ก. กายทวาร

ข. วจิทวาร

ค. มโนทวาร

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ก

๒๖. ความเสื่อมโทรมทางสังคมกรณีใด เกิดจากกามเมสุมิจฉาจาร ?

ก. ขยายยาเสพติด

ข. ลอบวางระเบิด

ค. ละเมิดทางเพศ

ง. ทุจริตคอร์ปชั่น

คำตอบ : ค

๒๗. มุสาวาทที่เกิดขึ้นจากความพยายามทางกาย ตรงกับข้อใด ?

ก. แข็งความเท็จ

ข. ทำเอกสารเท็จ

ค. เป็นพยานเท็จ

ง. ให้การเท็จ

คำตอบ : ข

๒๘. องค์แห่งมุสาวาทข้อใด ทำให้มุสาวาทสำเร็จเป็นกรรมบถ ?

ก. เรื่องไม่จริง

ข. จิตคิดจะพูด

ค. พยายามพูด

ง. คนอื่นเข้าใจ

คำตอบ : ง

๒๙. มุสาวาทที่สำเร็จเป็นกรรมบถ ต้องมีลักษณะเช่นไร ?

ก. คิดจะพูดเรื่องโกหก

ข. คนอื่นได้ประโยชน์

ค. คนอื่นเสียประโยชน์

ง. คนพูดเสียประโยชน์

คำตอบ : ค

๓๐. มุสาวาท เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสังคมอย่างไร ?

ก. คบหาไม่สนิทใจ

ข. ชีวิตไม่ปลอดภัย

ค. ทรัพย์สินสูญหาย

ง. ไม่เชื่อเพื่อต่อกัน

คำตอบ : ก

๓๑. มุสาวาท ย่อมให้ผลในภายหน้าแก่ผู้กระทำอย่างไร ?

ก. มีอายุสั้น

ข. มีชีวิตขัดสน

ค. เป็นคนบ้า

ง. ไม่น่าเชื่อถือ

คำตอบ : ง

๓๒. พุศค้ำหยาบคาย เรียกว่าอะไร ?

ก. มุสาวาท

ข. ผรุสวาจา

ค. สัมผัสปลาปะ

ง. ปิสุณวาจา

คำตอบ : ข

๓๓. คำพูดยุงทำให้คนอื่นเกิดความแตกแยก เรียกว่าอะไร ?

ก. มุสาวาท

ข. ผรุสวาจา

ค. สัมผัสปลาปะ

ง. ปิสุณวาจา

คำตอบ : ง

๓๔. คำพูดที่ไม่เกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้พูดและผู้ฟัง เรียกว่าอะไร ?

ก. มุสาวาท

ข. ผรุสวาจา

ค. สัมผัสปลาปะ

ง. ปิสุณวาจา

คำตอบ : ค

๓๕. ปิสุณวาทา จะสำเร็จเป็นกรรมบถในขณะใด ?

ก. เมื่อคนอื่นเข้าใจ

ข. เมื่อคนอื่นเกิดแตกแยก

ค. เมื่อคนอื่นถูกด่า

ง. เมื่อคนอื่นเสียประโยชน์

คำตอบ : ข

๓๖. คำพูดที่เป็นพรุสวาทา ผู้พูดมุ่งถึงเจตนาใด ?

ก. ประทุษร้าย

ข. หลอกลวง

ค. ให้แตกแยก

ง. ให้เข้าใจผิด

คำตอบ : ก

๓๗. ผู้พูดกล่าวพรุสวาทาด้วยเจตนาเช่นไร จึงไม่จัดเป็นพรุสวาทา ?

ก. มีเจตนาร้าย

ข. มีเจตนาหวังดี

ค. มีเจตนาโลภ

ง. มีเจตนาทำลาย

คำตอบ : ข

๓๘. เพราะเหตุใด คำพูดอ่อนหวาน แต่คนพูดมีเจตนามุ่งจะทำลาย จึงจัดเป็นพรุสวาทา ?

ก. มีจิตหยาบคาย

ข. มีจิตเศร้าหมอง

ค. มีจิตอ่อนโยน

ง. มีจิตหลอกลวง

คำตอบ : ก

๓๙. คิถละโมบอยากได้ของคนอื่นเอามาเป็นของตน เรียกว่าอะไร ?

ก. อทินนาทาน

ข. อนภิขณา

ค. อภิขณา

ง. อพยาบาท

คำตอบ : ค

๔๐. มิจฉาทิฏฐิ โดยสภาวะ ได้แก่กิลเลสใด ?

ก. โภคะ

ข. โทสะ

ค. มานะ

ง. โมหะ

คำตอบ : ง

๔๑. ข้อใด เป็นกรรมบถและเป็นเหตุเกิดอกุศลกรรมบถเหล่านี้ ?

ก. ปาณาติบาต

ข. อภิชฌา

ค. ปิสุณวาจา

ง. มุสาวาท

คำตอบ : ข

๔๒. จิตที่สหระศด้วยมิจฉาทิฏฐิ เป็นเหตุให้คนทำอกุศลกรรมใด ?

ก. ข่าสตัर्व

ข. ลักทรัพย์

ค. จองเวร

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ง

๔๓. ความเห็นใด ปฏิเสธกรรมและผลแห่งกรรมอย่างสิ้นเชิง ?

ก. สัมมาทิฏฐิ

ข. มิจฉาทิฏฐิ

ค. สักกายทิฏฐิ

ง. สัสสตทิฏฐิ

คำตอบ : ข

๔๔. กุศลกรรมบถที่เกิดขึ้นทางมโนทวารอย่างเดียว ตรงกับข้อใด ?

ก. มิจฉาทิฏฐิ

ข. อภิชฌา

ค. สัมมาทิฏฐิ

ง. มุสาวาท

คำตอบ : ค

๔๕. บุคคลที่ไม่มีพยานาเกิดขึ้นในใจ ย่อมงดเว้นอกุศลกรรมใด ?

ก. เห็นผิด

ข. ลักทรัพย์

ค. จองเวร

ง. พุดโกหก

คำตอบ : ก

๔๖. บุคคลประพาศิเช่นไร ได้ชื่อว่ามิเมตตาศากรรม ?

ก. งคคิร้ายกัน

ข. งคทำร้ายกัน

ค. งคปองร้ายกัน

ง. งคให้ร้ายกัน

คำตอบ : ข

๔๗. เห็นคนอื่นได้ดีแล้ว มีจิตพลอยอนุโมทนา จัดเป็นมโนกรรม เกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก. ศาทวาร

ข. วจิตวาร

ค. มโนทวาร

ง. ทุกทวาร

คำตอบ : ค

๔๘. ผู้มีจิตตั้งมั่นในการเจริญพระกรรมฐาน แสดงว่ามีอุปนิสัยใด ?

ก. ทานูปนิสัย

ข. สีลูปนิสัย

ค. ภาวูปนิสัย

ง. ถูกทุกข้อ

คำตอบ : ค

๔๙. ข้อใด กล่าวเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง ?

ก. ตัดกรรมได้

ข. ถอนกรรมได้

ค. แก้กรรมได้

ง. เสวยผลกรรม

คำตอบ : ง

๕๐. ข้อใด เป็นผลสูงสุดในการประพตีกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ?

ก. มีจิตหลุดพ้น

ข. มีจิตใจมั่นคง

ค. มีกายเรียวร้อย

ง. มีปัญญารอบรู้

คำตอบ : ก

เฉลยวิชากรรมบถ (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๓

๑. ง	๑๑. ง	๒๑. ก	๓๑. ง	๔๑. ข
๒. ก	๑๒. ก	๒๒. ก	๓๒. ข	๔๒. ง
๓. ข	๑๓. ข	๒๓. ก	๓๓. ง	๔๓. ข
๔. ก	๑๔. ก	๒๔. ข	๓๔. ก	๔๔. ก
๕. ก	๑๕. ง	๒๕. ก	๓๕. ข	๔๕. ก
๖. ข	๑๖. ก	๒๖. ก	๓๖. ก	๔๖. ข
๗. ก	๑๗. ข	๒๗. ข	๓๗. ข	๔๗. ก
๘. ข	๑๘. ก	๒๘. ง	๓๘. ก	๔๘. ก
๙. ก	๑๙. ง	๒๙. ก	๓๙. ก	๔๙. ง
๑๐. ก	๒๐. ง	๓๐. ก	๔๐. ง	๕๐. ก

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษา

ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึง
ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา
ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และหมายรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

“เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่
สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้า ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า คณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่มีอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๖ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอ ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา ๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานทีนั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนตามวรรคหนึ่งได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่พบเด็ก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกัน

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร

และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗ ให้ระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทน

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และให้สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๑๕ ให้บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงให้บังคับได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับมีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘**

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

หลักการ

กำหนดให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
บัญญัติให้สถาบันศาสนามีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวง ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาถือเป็นสถาบันศาสนา ดังนั้น เพื่อให้
สถาบันพระพุทธศาสนาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบาย
การจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม
ได้ โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา
เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับ
การศึกษาในรูปแบบอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามที่ มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม หรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งเป็นสำนักเรียนในเขต กรุงเทพมหานครและสำนักเรียนคณะจังหวัด ตามที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

ข้อ ๒ ให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ พระภิกษุและสามเณรในโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

การจัดตั้ง ยุบ รวม เลิกและการดำเนินการของโรงเรียน สำนัก ศาสนศึกษา หรือสำนักเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาเถรสมาคม ประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา แบ่งเป็นระดับดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรซึ่งมีพื้นฐานความรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า และได้ศึกษา วิชาสามัญเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโดยคำแนะนำ ของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แบ่งเป็นระดับ ดังต่อไปนี้

(ก) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(ข) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ ๔ ให้โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนในด้านวิชาการและเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือสำนักเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการสำนักเรียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน แล้วแต่กรณี ให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของ คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการ

สำนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่มหาเถรสมาคมกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิศักดิ์ โปธารามิก

(นายอดิศักดิ์ โปธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา
(ฉบับที่ ๑)
พ.ศ. ๒๕๒๗

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๑)

พ.ศ. ๒๕๒๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัด
ให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง
- (๒) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตของสภาการศึกษา
มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- (๓) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณ-
ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

- (๑) ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง
เปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า
“เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อว่า “ป.ธ.๙”
- (๒) ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการ
ศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มี
วิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “ศาสนศาสตร์บัณฑิต”
ใช้อักษรย่อว่า “ศน.บ.”
- (๓) ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะ
ชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “พุทธศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ
“พธ.บ.”

มาตรา ๕ นอกจากปริญญาดำเนินการตามมาตรา ๔ พระภิกษุสามเณรซึ่งได้ศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาอาจได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง นายกสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประธานกรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการฝึกหัดครู อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษา นอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นกรรมการ กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้แต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างวันที่กรรมการซึ่งทรงแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับ

แต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก หรือ

(๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชอาจทรงแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการผู้หนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ไปนี้

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาวิชาการ พระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- (๒) กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตร วิชาการ พระพุทธศาสนา
- (๓) กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การสอบ และเงื่อนไขในการรับ ประิญา หรือประกาศนียบัตร
- (๔) ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา ให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากบาลีในพระไตรปิฎก
- (๕) วินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินกิจการที่ขัดต่อ พระธรรมวินัยหรือขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของสถานศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตาม พระราชบัญญัตินี้
- (๖) วางระเบียบ และออกข้อบังคับหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่มีสิทธิใช้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หรือ อักษรย่อปริญญาตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ

ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตร พระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนาทมหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค ปริยญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริยญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มี วิทยฐานะชั้นปริญญาตรีตามมาตรา ๔

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประจวบ สุนทราภรณ์
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ โดยมีพระภิกษุสามเณร ซึ่งได้ศึกษาและสอบไล่ได้เปรียญเก้าประโยคตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวงของคณะสงฆ์ ปริยญาศาสนศาสตร์บัณฑิต ตามหลักสูตรปริยญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริยญาพุทธศาสตร์บัณฑิตตามหลักสูตรปริยญา พุทธศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เทียบชั้นบัณฑิตด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ฝ้ายอาณาจักร สมควรกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทั้งสามนี้ ให้สูงเท่ากับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยฝ้ายอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา
(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการ
ซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
และแผนกบาลีสถาปนาคณะสงฆ์”

“มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตร
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสถาปนาคณะสงฆ์
เปรียญธรรมเก้าประโยค
มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อ
“ป.ธ.๙”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนด
วิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่ง

ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคนซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำ หน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็ เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นโดยเฉพาะแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต และพุทธศาสตรบัณฑิตตลอดจนองค์ประกอบของคณะกรรมการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัตินักธรรม

ประวัตินักธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือที่เรียกกันว่า นักธรรม เกิดขึ้นตามพระดำริของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาพระธรรมวินัยได้สะดวกและทั่วถึง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

การศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยแต่โบราณมา นิยมศึกษาเป็นภาษาบาลี ที่เรียกว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไป จึงปรากฏว่า ภิกษุสามเณรที่มีความรู้ในพระธรรมวินัยอย่างทั่วถึงมีจำนวนน้อย เป็นเหตุให้สังฆมณฑลขาดแคลนภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยกิจการพระศาสนาทั้งในด้านการศึกษา การปกครอง และการแนะนำสั่งสอนประชาชน ดังนั้น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงได้ทรงพระดำริวิธีการเล่าเรียนพระธรรมวินัยในภาษาไทยขึ้น สำหรับสอนภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก นับแต่ทรงรับหน้าที่ปกครองวัดบวรนิเวศวิหารเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมา โดยทรงกำหนดหลักสูตรการสอนให้ภิกษุสามเณรได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งด้านหลักธรรม พุทธประวัติ และพระวินัย ตลอดถึงหัดแต่งแก้กระทู้ธรรม

เมื่อทรงเห็นว่า การเรียนการสอนพระธรรมวินัยเป็นภาษาไทยครั้งนี้ได้ผล ทำให้ภิกษุสามเณรมีความรู้กว้างขวางขึ้น เพราะเรียนรู้ได้ไม่ยาก จึงทรงดำริที่จะขยายแนวทางนี้ไปยังภิกษุสามเณรทั่วไปด้วย ประกอบกับใน พ.ศ. ๒๔๔๘ ประเทศไทยเริ่มมีพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ซึ่งภิกษุทั้งหมดจะได้รับการยกเว้น ส่วนสามเณรจะยกเว้นให้เฉพาะสามเณรผู้รู้ธรรม ทางราชการได้ขอให้คณะสงฆ์ช่วยกำหนดเกณฑ์ของสามเณรผู้รู้ธรรม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงกำหนดหลักสูตร องค์สามเณรผู้รู้ธรรม ขึ้นต่อมาได้ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์สามเณรผู้รู้ธรรมนั้นเป็น “องค์นักธรรม” สำหรับภิกษุสามเณรชั้นนวกะ (คือผู้บวชใหม่) ทั่วไป ได้รับพระบรมราชานุมัติ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ และโปรดให้จัดการสอบในส่วนกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน โดยใช้วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุ และวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานที่สอบ การสอบครั้งแรกนี้ มี ๓ วิชา คือ ธรรมวิภาคในนวกวาท แต่งความแก้กระทู้ธรรม และแปลภาษามคธเฉพาะท้องถิ่นในอรรถกถาธรรมบท

พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมให้เหมาะสมสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไปจะเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ อย่างคือ **อย่างสามัญ** เรียนวิชาธรรมวิภาค พุทธประวัติ และเรียงความแก้กระทู้ธรรม และ **อย่างวิสามัญ** เพิ่มแปลอรรถกถาธรรมบทมีเก้อรรด บาลีไวยากรณ์และสัมพันธ์ และวินัยบัญญัติที่ต้องสอบทั้งผู้ที่เรียนอย่างสามัญและวิสามัญ

พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยเพิ่มหลักธรรมหมวดคิหิปฏิบัติเข้าในส่วนของธรรมวิภาคด้วย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการครองชีวิตฆราวาส หากภิกษุสามเณรรูปนั้น ๆ มีความจำเป็นต้องลาสิกขา

ออกไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เรียกว่า **นักธรรมชั้นตรี** การศึกษาพระธรรมวินัยแบบใหม่นี้ ได้รับความนิยมจากหมู่ภิกษุสามเณรอย่างกว้างขวาง และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว เพียง ๒ ปีแรกก็มีภิกษุสามเณรสมัครเข้าสอบสนามหลวงเกือบพันรูป เมื่อทรงเห็นว่าการศึกษานักธรรมอำนวยคุณประโยชน์แก่พระศาสนาและภิกษุสามเณรทั่วไป ในเวลาต่อมา จึงทรงพระดำริขยายการศึกษานักธรรมให้ทั่วถึงแก่ภิกษุทุกระดับ คือ ทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมชั้นโท สำหรับภิกษุชั้นมัธยม คือ มีพรรษาเกิน ๕ แต่ไม่ถึง ๑๐ และนักธรรมชั้นเอก สำหรับภิกษุชั้นเณร คือมีพรรษา ๑๐ ขึ้นไป ดังที่เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์สืบมาตราบถึงทุกวันนี้

ต่อมา **พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราลงกรณ** สมเด็จพระสังฆราชเจ้า **วัดราชบพิธฯ** ทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้รับประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะสำหรับเหล่าข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้น เรียกว่า **“ธรรมศึกษา”** มีครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกันกับหลักสูตร นักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ทรงกำหนดใช้เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีลแทน ได้เปิดสอบธรรมศึกษาตรีครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ และเปิดสอบครบทุกชั้นในเวลาต่อมา มีฆราวาสทั้งหญิงและชายเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมนี้ มี **สมเด็จพระวันรัต (พรหมคุณุตตเถร) วัดบวรนิเวศวิหาร** เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เน้นการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณภาพ สามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วยดี ทั้งถือว่าเป็น

กิจการของคณะสงฆ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย
มาตั้งแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๗๑ คณะสงฆ์จัดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง
ทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้ดำเนินการจัดการ
สอบ ตั้งแต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา และมีพระเถระที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่กองธรรม
สนามหลวงสืบมาตามลำดับ จำนวน ๗ รูป ดังรายนามต่อไปนี้

- พ.ศ. ๒๔๗๑ พระศาสนโศภน (แจ่ม จตุตสโล) วัดมกุฏกษัตริยาราม
ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวงทั่วราชอาณาจักร
รูปแรก ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๔
- พ.ศ. ๒๔๘๖ พระศรีสมโพธิ (เกษม ภาททมโม บุญศรี)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๘
แล้วขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตลาสิกขา
- พ.ศ. ๒๔๘๘ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสโภ)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ขณะเป็นที่ พระศรีสุธรรมมุณี
ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๑

- พ.ศ. ๒๔๕๑ พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจารี) วัดราชภูริบารุง จังหวัด
ชลบุรี ขณะเป็นที่ พระชลธารมุนี - พระราชสุธี -
พระเทพเมธี - พระธรรมโกศาจารย์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๐๓
- พ.ศ. ๒๕๐๓ สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (วิน ชุ่มตาโร)
วัดราชผาติการาม ขณะเป็นที่ พระธรรมปาโมกข์ -
พระพรหมมุนี ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๓๒
- พ.ศ. ๒๕๓๒ พระสุธรรมมาธิบดี (เพิ่ม อภาโค) วัดราชาธิวาส
ขณะเป็นที่ พระธรรมวราภรณ์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๔๒
- พ.ศ. ๒๕๔๒ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พรหมคุตโต)
วัดบวรนิเวศวิหาร ขณะเป็นที่ พระธรรมกวี -
พระพรหมมุนี ถึงปัจจุบัน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คณะผู้บริหาร
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

คณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
ชุดปัจจุบัน

๑. สมเด็จพระวันรัต
วัดบวรนิเวศวิหาร	แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี
วัดเทพศิรินทราวาส	รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๑)
ฝ่ายนักธรรม
๓. พระ
วัด	รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๒)
ฝ่ายธรรมศึกษา (ว่าง)
๔. พระธรรมรัตนดิลก
วัดสุทัศนเทพวราราม	รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๓)
๕. พระพรหมเมธาจารย์
วัดบูรณศิริมาตยาราม	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระพรหมเมธี
วัดสัมพันธวงศ์	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๗. พระธรรมวราภรณ์
วัดเครือวัลย์	ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง

๘. พระธรรมไตรโลกาจารย์ ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
๙. พระธรรมัชฌมุนี ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดปทุมวนาราม
๑๐. พระเทพภาวนาวิกรม ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๑๑. พระราชสุทธิมงคล ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดมกุฏกษัตริยาราม
๑๒. พระราชพิศาลสุธี ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดโพธิการาม จ.ชุมพร
๑๓. พระพรหมมุนี เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม รูปที่ ๑
๑๔. พระราชสุมนต์มุนี เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดบวรนิเวศวิหาร รูปที่ ๒
๑๕. พระธรรมสิทธินายก ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสระเกศ แม่กองธรรมสนามหลวง (๑)
๑๖. พระเทพญาณวิศิษฐ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดปทุมวนาราม แม่กองธรรมสนามหลวง (๒)
๑๗. พระเทพเจติยาจารย์ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดโสมนัสวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง (๓)

๑๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม ผู้ช่วยเลขานุการ
แม่กองธรรมสนามหลวง (๔)
๑๙. พระราชวิสุทธิญาณ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง (๕)
๒๐. พระมหานายก ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง (๖)
๒๑. พระสุธีรัตนภรณ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสุทัศนเทพวราราม แม่กองธรรมสนามหลวง (๗)
๒๒. พระวิสุทธิธรรมาภรณ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดราชาธิวาสวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง (๘)
๒๓. พระ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัด แม่กองธรรมสนามหลวง (๙)
๒๔. พระชินวงศ์เวที ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดตรีทศเทพ แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๐)
๒๕. พระครูสิทธิสุตกิจ ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดสามพระยา แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๑)
๒๖. พระครูพิศาลวินัยวาท ผู้ช่วยเลขานุการ
วัดบวรนิเวศวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง (๑๒)
๒๗. พระราชสารเวที เลขานุการ
วัดสัมพันธวงศ์ รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๑)

๒๘. พระ

วัด

เลขานุการ

รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๒) (ว่าง)

๒๙. พระประสิทธิ์สุตคุณ

วัดสุทัศนเทพวราราม

เลขานุการ

รองแม่กองธรรมสนามหลวง (๓)

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

**กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง**

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. พระธรรมกิตติมนี เป็นประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเฉลิมพระเกียรติ (จังหวัดนนทบุรี)
๒. พระเทพมุนี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดไทรมิตรวิทยาราม
๓. พระเทพสิทธิโกศล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพลับพลาชัย
๔. พระเทพคุณาภรณ์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดเทวราชกุญชร
๕. พระเทพวิสุทธิโมลี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระพิเรนทร์
๖. พระราชรัตนมุนี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระปฐมเจดีย์
๗. พระราชเวที เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๘. พระราชปัญญาภรณ์
วัดนางชี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. พระราชวิสุทธิดิลก
วัดสามพระยา เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. พระราชพัฒนโศดม
วัดยาง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. พระราชโสภณ
วัดราษฎร์บำรุง เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. พระราชวรมุนี
วัดสังเวชวิศยาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. พระสุธีธรรมานุวัตร
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. พระสุนทรกิจจาภิวัฒน์
วัดคลองเตยใน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. พระกิตติสารมุนี
วัดชูจิตรธรรมาราม (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. พระอมรโมลี
วัดปทุมวนาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๗. พระวิสุทธิธีรพงศ์
วัดนางชี เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๘. พระครูปลัดสัมพิพัฒนวรจารย์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๙. พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตินาโณ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดใหม่ยายแป้น
๒๐. พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบวรนิเวศวิหาร

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. พระนิกรมมุนี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๒. พระวีระธรรมมุนี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๓. พระวินัยสุธี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดธาตุทอง
๔. พระกิตติญาณเมธี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดกลาง (จังหวัดลพบุรี)
๕. พระครูอาทรธรรมเมธี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดบูรณศิริมาตยาราม
๖. พระครูวิบุลธรรมรัช เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิตรสถิตมหาสีมาราม
๗. พระครูมงคลกิตติธาดา เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดปทุมวนาราม

๘. พระครูปัญญาสารสุธี เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดปทุมวนาราม
๙. พระครูวิจิตรธรรมคุณ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๐. พระครูวิสุทธิศีลวัฒน์ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดโสมนัสวิหาร
๑๑. พระครูวิมลสารสิทธิ์ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดปทุมวนาราม
๑๒. พระครูปลัด เฉลิมพล สุขเมธ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดไทรมิตรวิทยาราม
๑๓. พระครูวินัยธร ตงฮะ อติลาโก เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดอาสาสงคราม
๑๔. พระครูวินัยธร อภิญญา อภิญโญ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๕. พระครูธรรมธร สุรินทร์ วรินทร์ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๖. พระครูสังฆวุฒิกิจ (อัครชัย) เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๑๗. พระครูใบฎีกา ดาบส โสภิต เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
วัดธาตุทอง

๑๘. พระมหาสิงห์ณรงค์ นรสีห์
วัดเทพศิรินทราวาส เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๙. พระมหาสมพร จิตฺตโสภโณ
วัดอาษาสงคราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๐. พระมหาสาคร ฐมฺมสาคร
วัดพระยาบัง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๑. พระมหาจตุรงค์ อริชโย
วัดราชบพิศสถิตมหาสีมาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๒. พระมหาสมชาย อภิชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๓. พระมหาทรงวุฒิ จิตฺวุฒิก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๔. พระมหาฉัตรชัย สุฉตฺตชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๕. พระมหาประวัติ ปญฺญาวชิโร
วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๖. พระมหาโสมม ปญฺโณภาโส
วัดสระเกศ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๗. พระมหาวันชัย วิชยวโร
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๒๘. พระมหาสมบัติ ติสฺสวโธ
วัดไตรมิตรวิทยาราม

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๒๙. พระมหาคัมภีร์ กมฺภีโร
วัดพระยาหยัง

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

บุคลากรและเจ้าหน้าที่ประจำ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี
วัดราชบพิธฯ	เป็นผู้อำนวยการ
๒. พระเทพเจติยาจารย์
วัดโสมนัสวิหาร	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๑
๓. พระราชสุมนต์มุนี
วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๒
๔. พระสุธีรัตนภรณ์
วัดสุทัศน์เทพวราราม	เป็นรองผู้อำนวยการ รูปที่ ๓
๕. พระธรรมสิทธินายก
วัดสระเกศ	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
๖. พระเทพภาวนาวิกรม
วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๓.	พระเทพสิทธิโกศล
วัดปลับปลาชัย	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายปฎิคม
๔.	พระเทพญาณกวี
วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
๕.	พระราชสุทธิมงคล
วัดมกุฏกษัตริยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
๑๐.	พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
๑๑.	พระราชวิสุทธิญาณ
วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
๑๒.	พระราชมนี
วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
๑๓.	พระชินวงศ์เทพ
วัดตรีทศเทพ	เป็นเลขานุการสำนักงาน

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑.	พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศ์	เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒.	พระกวีวรรณ
วัดตรีทศเทพ	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓.	พระมหาจียรพันธ์ วรรณโณ
วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๔. พระมหากวีพัฒน์ สุขเมธี เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๕. พระกฤษณะ ชุตินฺโท เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. ว่าง เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัด
๒. พระประสิทธิ์สุตคุณ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม
๓. พระครูโสภณเมธาวัฒน์ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดนรนาถสุนทริการาม
๔. พระมหาถาวร สุถาวร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระวิสุทธินภรณ์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดราชาธิวาสวิหาร
๒. พระครูประสาทพุทธปรีต เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ เป็นหัวหน้างานข้อมูล
วัดนรนาถสุนทริการาม

๔. พระครูสรพาจนโมลิต เป็นหัวหน้างานทะเบียน
วัดธาตุทอง
๕. พระมหาวิชัย คมภีร์เมธี เป็นหัวหน้างานวัดผล
วัดเครือวัลย์

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูพิศาลวินัยวาท เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระปรีดา ธรรมปิติโก เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๓. พระมหาจินดา จานจินโต เป็นหัวหน้างานบัญชีและการเงิน
วัดบวรนิเวศวิหาร

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระโสภณคณาภรณ์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระพจนารต ปภาโส เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธฯ
๓. พระมหาพีรเดช จิตเตโช เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร

๓) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระสรภานโกศล เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดไตรมิตรวิทยาราม
๒. พระมงคล อติมมงคล เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดธาตุทอง
๓. ว่าง เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัด

๔) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระสุทธิสารเมธี เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร
๒. พระครูวินัยรสุนทร เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ
๓. พระมหาสำรวย นาควโร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธ์วงศ์

๕) ฝ่ายปฏิคม

๑. พระปริยัติสารคุณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบรมนิวาส
๒. พระครูปลัด รัชฎา สิริธมฺโม เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดอาษาสงคราม

๓. พระปลัด ไพบุลย์ กุตุตทมุโม เป็นหัวหน้างานบริการ
วัดธาตุทอง

บุคลากรฝ่ายคฤหัสถ์

๑. นายถวิล พลวงศ์สกุล เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. นางปิ่นปัก ชูบุญ เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
๓. นายพิเชษฐ ปริงาม เป็นเจ้าหน้าที่ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
๔. นายเมธา เมรินทร์ เป็นนักวิชาการ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

**การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ใน
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๓**

ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้การบริหารงานในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตามมติที่ประชุมคณะกรรมการปรับปรุงบุคลากร และเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงประกาศการแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

๓.๑ สำนักงานอำนวยการ

๓.๒ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

- ๓.๓ ฝ่ายบริหารทั่วไป
- ๓.๔ ฝ่ายวิชาการ
- ๓.๕ ฝ่ายสถิติ
- ๓.๖ ฝ่ายธุรการ
- ๓.๗ ฝ่ายนโยบายและแผน
- ๓.๘ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
- ๓.๙ ฝ่ายประชาสัมพันธ์
- ๓.๑๐ ฝ่ายปฎิคม
- ๓.๑๑ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป

ข้อ ๔ สำนักงานอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สั่งการ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย แก่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำเสนอคณะผู้บริหาร
- (๓) ประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน
- (๔) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรรมการออกข้อสอบ พิจารณาข้อสอบตามที่

แม่กองธรรมสนามหลวงมอบหมาย

- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัยด้านฝ่ายวิชาการ แก่ฝ่ายต่าง ๆ
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดประชุมคณะผู้บริหาร จัดการประชุมระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักงานโดยจัดทำเอกสาร จัดบันทึกการประชุม และทำรายงานการประชุม
- (๒) ติดตามและแจ้งมติที่ประชุมของคณะผู้บริหาร หรือของฝ่ายต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติ
- (๓) บริหารงานเลขานุการของคณะผู้บริหาร อันได้แก่
 - จัดนัดหมายการเข้าพบ การประชุมสัมมนา ตามลำดับความ สำคัญและความเหมาะสม
 - ต้อนรับผู้ที่มาเข้าพบ
 - ร่างบันทึก รายงาน คำปราศรัยแม่กองธรรม สนามหลวง หรือตอบจดหมายตามที่ได้รับมอบหมาย
 - จัดแยกเอกสารและเก็บรักษาเอกสารที่มีความสำคัญ หรือเป็นความลับ
 - กลั่นกรอง สรุปเรื่อง จัดลำดับงาน ก่อนนำเสนอ

- ติดต่อ สอบถาม เรื่องราวตามที่ได้รับคำสั่ง
- (๔) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอมหาเถรสมาคม
- (๕) จัดประชุม อบรม สัมมนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน
- (๖) จัดทำทะเบียนครูผู้สอน กรรมการออกข้อสอบ กรรมการตรวจธรรมสนามหลวง
- (๗) เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ ฝ่ายวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการศึกษาของสำนักงาน
- (๒) กำกับ ติดตาม คู่มืองานด้านวิชาการของสำนักงาน
- (๓) พัฒนา วิจัย ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการสอน ตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๔) กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการออกข้อสอบ และจัดทำข้อสอบของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ ฝ่ายสถิติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชี และตรวจสอบข้อมูลของผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง และผู้สอบธรรมสนามหลวงได้
- (๒) จัดทำข้อมูลแสดงจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง เพื่อจัดทำยอดบรรจุข้อสอบมอบสนามสอบ
- (๓) วิเคราะห์ผลการสอบธรรมสนามหลวง
- (๔) จัดรวบรวมข้อมูลสถิติของผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ เพื่อแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาของผู้เข้าสอบ เป็นต้น
- (๕) จัดรวบรวมข้อมูล สถานศึกษา และสนามสอบธรรมสนามหลวง
- (๖) จัดทำประกาศนียบัตรผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ วุฒิบัตร และ หนังสือรับรองการศึกษา
- (๗) จัดทำทะเบียนนักธรรมและธรรมศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และสามารถให้บริการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
- (๘) จัดทำรูปแบบเอกสารและแบบคำร้องต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในงานทะเบียน
- (๙) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำร้อง การขอแก้ไขหลักฐาน เช่น ชื่อ นามสกุล หรืออื่นๆ ให้ถูกต้อง ตรงตามหลักฐานความเป็นจริง
- (๑๐) จัดทำแผนงาน โครงการ แผนการปฏิบัติงาน ระเบียบหลักเกณฑ์ และการศึกษาวิเคราะห์งานด้านการวัดผล

- (๑๑) จัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล จัดเตรียมรูปแบบ เอกสารต่าง ๆ อันเป็นหลักฐานของแบบทดสอบวัดผลที่เป็นปัจจุบัน
- (๑๒) ควบคุม ดูแล ประสานงาน ด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอนธรรมสนามหลวง ตามหลักสูตรและระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๑๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายธุรการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารงานเอกสาร อนุโลมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๒) จัดทำทะเบียนรับและส่งเอกสาร
- (๓) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง และเอกสารสำคัญของสำนักงาน
- (๔) จัดทำบัญชีของสำนักงานให้เป็นปัจจุบัน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้
- (๕) จัดทำงบการเงินประจำปีของสำนักงาน
- (๖) จัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง จัดทำพัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ ประจำสำนักงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๗) จัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ของสำนักงาน ประเภทต่าง ๆ

- (๘) ดำรงพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ชำรุด เพื่อซ่อมแซมหรือจำหน่ายประจำปี
- (๙) สรรหาและคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างประจำสำนักงาน
- (๑๐) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๑) จัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือหลักฐานการลงเวลาปฏิบัติงานให้สามารถตรวจสอบได้
- (๑๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ฝ่ายนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของมหาเถรสมาคม นโยบายการศึกษาของรัฐบาล และวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (๒) จัดทำแผนแม่บทของสำนักงาน
- (๓) จัดทำแผนงานพัฒนาสำนักงาน (๓/๕ ปี)
- (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการ (งาน/โครงการ/งบประมาณ) จัดทำงบประมาณประจำปี
- (๕) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๖) ศึกษา วิเคราะห์นโยบาย ในระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน
- (๗) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน

- (๘) กำกับ ติดตาม คู่มือ และประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ
- (๙) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๐) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ประสานงาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสำนักงานกับองค์กรในต่างประเทศ
- (๒) ประสานงานการตรวจสอบธรรมเนียมหลวงในต่างประเทศ
- (๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน เช่น การจัดแถลงข่าว เป็นต้น
- (๒) จัดทำคู่มือ ตรวจสอบ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดทำวารสารสำหรับบุคคลภายนอก จุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นต้น ให้ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในขอบเขต และอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนได้
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ในด้านการให้บริการและรับบริการที่เกี่ยวกับงานของสำนักงาน

- (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ได้ตระหนักในการศึกษาหลักธรรมตามหลักสูตรของ สนามหลวงแผนกธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงานและประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน
- (๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ ฝ่ายปฏิคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน
- (๒) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่องาน ณ สำนักงาน
- (๓) ติดต่อดำเนินการในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งภายในและ ภายนอกสำนักงาน
- (๔) จัดเตรียมสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ในการประชุมที่ เกี่ยวกับกิจกรรมของสำนักงาน
- (๕) ดูแลความเรียบร้อยภายในห้องประชุม ห้องทำงาน คณะผู้บริหาร
- (๖) ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ บริเวณ สำนักงานให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
- (๗) กำกับ ดูแล การทำงานของพนักงานทำความสะอาด

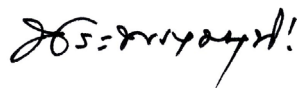
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงาน อันได้แก่
- การบรรจุข้อสอบ
 - การตรวจข้อสอบ
 - กรอกคะแนน
 - ตรวจสอบข้อมูล
 - พิมพ์ ตรวจนับ บรรจุ ประกาศนียบัตร
 - งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๒) ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงาน
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานให้เป็นที่ไปด้วย
ความเรียบร้อย

ข้อ ๑๕ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นผู้รักษาการ
ตามประกาศนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(พระพรหมมุนี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

โทรศัพท์

- คณะผู้บริหาร
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ
- โทรศัพท์ภายในของสำนักงาน ฯ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายเลขโทรศัพท์แต่ละผู้บริหาร

ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

และ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑.	สมเด็จพระวันรัต	โทร.	0	2282	7012
	วัดบวรนิเวศวิหาร		0	2629	0779
๒.	สมเด็จพระธีรญาณมุนี	โทร.	0	2226	3399
	วัดเทพศิรินทราวาส				
๓.	พระพรหมเมธาจารย์	โทร.	0	2622	2102
	วัดบูรณศิริมาตยาราม		0	2224	2040
๔.	พระพรหมเมธี	โทร.	0	2225	4567-8
	วัดสัมพันธวงศ์				
๕.	พระธรรมรัตนดิลก	โทร.	0	2225	1395
	วัดสุทัศนเทพวราราม				

๖.	พระธรรมวราภรณ์ วัดเครือวัลย์	โทร.	0 2223 5596
๗.	พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ฯ	โทร.	0 2222 0855
๘.	พระธรรมัชฌมณี วัดปทุมวนาราม	โทร.	0 2252 3581
๙.	พระเทพภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม	โทร.	0 2623 1235-40
๑๐.	พระราชสุทิมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	โทร.	0 2281 8916
๑๑.	พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิ์การาม จ.ชุมพร	โทร.	08 1891 6291
๑๒.	พระพรหมมุนี วัดราชบพิธฯ	โทร.	0 2222 3930 0 2222 3922
๑๓.	พระธรรมสิทธินายก วัดสระเกศ	โทร.	0 2224 6919
๑๔.	พระเทพญาณวิศิษฐ์ วัดปทุมวนาราม	โทร.	0 2251 7675
๑๕.	พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	โทร.	0 2629 8595

๑๖. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2221 4026
๑๗. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2282 7892
๑๘. พระราชสุนนท์มุนี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๑๙. พระราชสารเวที วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 0 2622 8323
๒๐. พระมหานายก วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2280 5303
๒๑. พระสุธีรัตนภรณ์ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
๒๒. พระวิสุทธิธรรมาภรณ์ วัดราชาธิวาสวิหาร	โทร. 0 2243 2168 08 4911 4933
๒๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 3013
๒๔. พระชินวงศ์เวที วัดตรีทศเทพ	โทร. 08 1779 0179 08 1309 4454
๒๕. พระครูสิทธิสุตกิจ วัดสามพระยา	โทร. 0 2280 3440

๒๖. พระครูพิศาลวินัยวาท	โทร. 0 2282 2712
วัดบวรนิเวศวิหาร	0 2629 1699 (1)

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี	ผู้อำนวยการ
วัดราชบพิธ ฯ	โทร. 0 2222 3930
	0 2222 3922
๒. พระเทพเจติยาจารย์	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๑
วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 0 2629 8595
๓. พระราชสุมนต์มุนี	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๒
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๔. พระสุธีรัตนภรณ์	รองผู้อำนวยการ รูปที่ ๓
วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
	08 6989 8334
๕. พระธรรมสิทธินายก	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดสระเกศ	กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
	โทร. 0 2224 6919
	08 1842 4888
๖. พระเทพภาวนาวิกรม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดไตรมิตรวิทยาราม	กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
	โทร. 0 2222 9019

๓. พระเทพสิทธิโกศล
วัดปลับปลาชัย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายปฎิคม
โทร. 0 2221 6942
08 1833 4337
๔. พระราชสุทิมงคล
วัดมกุฏกษัตริยาราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
โทร. 0 2281 8916
๕. พระเทพญาณกวี
วัดเทพศิรินทราวาส
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
โทร. 0 2221 9495
๑๐. พระราชวิจิตรปฎิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
โทร. 0 2221 4026
๑๑. พระราชวิสุทธิญาณ
วัดบวรนิเวศวิหาร
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
โทร. 0 2282 7892
๑๒. พระราชมนู
วัดเทพศิรินทราวาส
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
โทร. 0 2222 1862
๑๓. พระชินวงศเวที
วัดตรีทศเทพ
เลขานุการสำนักงาน
โทร. 08 1779 0179
08 1309 4454

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศ์
หัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2622 5210
08 1843 6093
๒. พระกวีวรรณ
วัดตรีทศเทพ
รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. 08 7062 2962
๓. พระมหาจรรย์พันธ์ วรรณโณ
วัดโสมนัสวิหาร
เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 1930 3049
๔. พระมหากวีพัฒน์ สุขเมธี
วัดไตรมิตรวิทยาราม
เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 9915 4488
๕. พระกฤษณะ ชุตติคุณโ
วัดบวรนิเวศวิหาร
เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 4080 1861

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. ว่าง
วัด
หัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2280 5303
๒. พระประสิทธิ์สุตคุณ
วัดสุทัศนเทพวราราม
รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2224 3013
๓. พระครูโสภณเมธาวัฒน์
วัดนรนาถสุนทริการาม
เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 1805 2899

๔. พระมหาถาวร สุถาวร
วัดสุทัศนเทพวราราม
- เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
โทร. 08 5061 0987

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระวิสุทธิคุณากรณ์
วัดราชาธิวาสวิหาร
- หัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2243 2168
08 4911 4933
๒. พระครูประสาทพุทธปริต
(วิธาน อวิชาโน)
วัดบวรนิเวศวิหาร
- รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2282 9692
๓. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์
(พงษ์ ธนियो)
วัดนรนาถสุนทริการาม
- หัวหน้างานข้อมูล
โทร. 08 9109 4801
๔. พระครูสรพาจนโฆสิต
(ทรรศนะ ฐมฺมวิโร)
วัดธาตุทอง
- หัวหน้างานทะเบียน
โทร. 0 2392 6867
๕. พระมหาวิชัย คมภิรมธี
วัดเครือวัลย์
- หัวหน้างานวัดผล
โทร. 08 1251 2558

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูพิศาลวินัยวาท หัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๑๒
๐ ๒๖๒๙ ๑๖๙๙ (๑)
๒. พระปริดา ธรรมปิติโก รองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๐๕๘๖
๐๘ ๑๙๐๐ ๓๕๗๙
๓. พระมหาจินดา จานจินุโต หัวหน้างานบัญชีและการเงิน
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๒๗๑๓
๐๘ ๑๙๒๙ ๘๗๔๓

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระโสภณคณาภรณ์ หัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๒๐๐
๒. พระพจนารถ ปภาโส รองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธฯ โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๔๓๔๘
๐๘ ๖๐๓๐ ๐๕๖๙
๓. พระมหาพีรเดช จิตเตโช เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๖๕

๓) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระสรภานโกศล หัวหน้าฝ่าย
วัดไตรมิตรวิทยาราม โทร. 0 2623 2833
๒. พระมงคล อติมงฺคโล รองหัวหน้าฝ่าย
วัดธาตุทอง โทร. 0 2714 2943
08 9128 3943
๓. ว่าง เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัด โทร.

๔) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระสุทธิสารเมธี หัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 0 2282 0203
๒. พระครูวินัยรสสุนทร รองหัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ โทร. 0 2629 0200
08 6077 0253
๓. พระมหาสำรวย นาควโร เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธ์วงศ์ โทร. 08 1495 8243

๕) ฝ่ายปฏิคม

๑. พระปริยัติสารคุณ หัวหน้าฝ่าย
วัดบรมนิวาส โทร. 0 2216 8179

๒.	พระครูปลัด รัชฎา สิริธมฺโม
วัดอาษาสงคราม	รองหัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2464 0130
๓.	พระปลัด ไพบุญย์ กุตุตธมฺโม
วัดธาตุดอง	หัวหน้างานบริการ
โทร. 0 2381 6593

บุคลากรฝ่ายคดีสัตว์

๑.	นายถวิล พลวงศ์สกุล	เจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 08 1285 9452
๒.	นางปิ่นปัก ชูบุญ	เจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 08 4638 6661
๓.	นายชัยเชษฐ์ ปริงาม	เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 08 6884 9902
๔.	นายเมธา เมรินทร์	นักวิชาการ ประจำสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 08 1714 5623

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัพท์ภายใน
ของ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑.	ห้องทำงาน แม่กองธรรมสนามหลวง	โทร. 0 2280 7682 0 2629 0961-2
		ภายในกค 101, 102
๒.	ห้องทำงาน รองแม่กองธรรมสนามหลวง ฝ่ายนักธรรม และฝ่ายธรรมศึกษา	โทร. 0 2280 7682 0 2629 0961-2
		ภายในกค 110, 111
๓.	ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๑	โทร. 0 2280 7682
		ภายในกค 101, 102
๔.	ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๒	
		ภายในกค 100
๕.	ฝ่ายธุรการ	ภายในกค 103, 104
๖.	ฝ่ายวิชาการ	ภายในกค 105, 106
๗.	ฝ่ายนโยบายและแผนงาน	ภายในกค 105, 106

๘.	ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	ภายในกค	107,	108
๙.	ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ภายในกค	107,	108
๑๐.	ห้องประชุม	ภายในกค	109	
๑๑.	ฝ่ายปฎิคม	ภายในกค	114,	115
๑๒.	ฝ่ายบริหารทั่วไป	โทร.	0 2281 1236	
๑๓.	ฝ่ายสถิติ	โทร.	0 2280 7682	
		ภายในกค	116,	117
๑๔.	ฝ่ายคลัง-พัสดุ	ภายในกค	118	
๑๕.	ห้องหัวหน้าฝ่ายสถิติ	ภายในกค	121	
๑๖.	เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	ภายในกค	114,	115
๑๗.	หมายเลขโทรศัพท์	โทร.	0 2280 7682	
			0 2629 0961	
			0 2629 0962	
			0 2629 2142	
๑๘.	หมายเลขโทรสาร (แฟกซ์)	โทรสาร	0 2629 2142	
			0 2629 0963	

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ โทร. 0 2441 4500-2
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๒. โทร. 0 2441 4503
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๑)
๓. โทร. 0 2441 4505
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๒)
๔. นายอำนาจ บัวศิริ โทร. 0 2441 4542
ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม 08 1831 6638
๕. นายพนม ศรีศิลป์ โทร. 0 2441 4549
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา 08 1717 5665
๖. นางรสนา วิทยา โทร. 0 2441 4552
หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม 08 6901 1292
กองพุทธศาสนศึกษา

๓.	นายสมบัติ พิมพ์สอน	โทร.	0 2441 4551
	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ		08 7984 3576
๔.	นายณรงค์เดช ชัยเนตร	โทร.	0 2441 4552
	หน้าห้องผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา		08 9219 9186
๕.	นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนัญญกุล	โทร.	0 2887 9467
	(บรรเทิง อ่ำสกุล) เจ้าหน้าที่ธุรการ		
	สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง		
๑๐.	นายสมบูรณ์ บุญครอบ	โทร.	0 2441 1793
	ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์		08 1628 5769
	สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม		
๑๑.	สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	โทร.	0 2281 5093
๑๒.	นางปิ่นปัก ชูบุญ	โทร.	0 2441 4551
	เจ้าหน้าที่ช่วยงาน		08 4638 6661
	สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง		
๑๓.	โรงพิมพ์	โทร.	0 2223 3351
	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		0 2223 5548
๑๔.	สำนักงานเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (๕)		
	คณะขาบวร วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร.	0 2282 7012
			0 2629 0779
๑๕.	สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร	โทร.	0 2282 2665
	ตึก สว.ธรรมนิเวศ		0 2629 0269-70

๑๕.	สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ	โทร.	0 2869 0481
			0 2869 0485-90
๑๖.	มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกตำราวิชาการ	โทร.	0 2629 1391
๑๗.	มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกผลประโยชน์	โทร.	0 2281 7819
๑๘.	มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกจำหน่าย	โทร.	0 2281 1085
๑๙.	มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย แผนกโรงพิมพ์	โทร.	0 2281 7790
๒๐.	นายธารินทร์ (อู) สุขพูล เจ้าหน้าที่รับงานสิ่งพิมพ์	โทร.	0 2281 7790
			08 9694 6415
	มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์		

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

